	Security dienstverlening	Nota van Inlichtingen versie 1	20-feb-23
Nr	**Onderdeel**	**Vraag**	**Antwoord**
1	§ 1.4 aanbiedingsbrief	Wij lezen dat een aanbiedingsbrief deel uitmaakt van de inschrijving. Kunt u bevestigen dat deze aan geen andere eisen hoeft te voldoen dan genoemd in deze paragraaf en dat de aanbiedingsbrief niet meetelt voor de beoordeling?	De aanbestedingsbrief is vormvrij. Wel dient deze door een tekenbevoegde vertegenwoordiger van Inschrijver te worden ondertekend. Daarnaast geldt hetgeen beschreven in de paragrafen 1.4 en 1.5 van de Selectieleidraad.
2	§ 4.1.4 ondertekening	Wij lezen dat de documenten getekend dienen te worden door middel van een zogenaamde 'natte handtekening'. Kunt u bevestigen dat het eveneens is toegestaan te tekenen door middel van een digitale handtekening, bijvoorbeeld via PKI Signing?	De digitale handtekening is nog niet volledig ingevoerd binnen de Gemeente en daarom niet toegestaan.
3	kerncompetenties	Onder 4 op pagina 42 lezen dat wij dat wij voor Kerncompetentie 4 voor Pen- en hacktesten zoveel referenties als nodig zijn mogen indienen. Begrijpen wij goed dat u hiermee bedoeld dat de ingediende referenties gezamenlijk voldoende moeten zijn om aan de kerncompetentie te kunnen voldoen (optellend)? Of bedoelt u dat elke referentie afzonderlijk moet voldoen, maar dat er meerdere ingediend mogen worden (aanvullend).	De ingediende referenties dienen gezamenlijk (optellend) de betreffende kerncompetentie aan te tonen.
4	§ 5.2.4.2 en § 5.2.4.4 SROI	Wij lezen dat 2% van de opdrachtwaarde aangewend dient te worden voor SROI waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ingezet moeten worden op taken die verband houden met uitvoering van de opdracht voor de Gemeente Amsterdam. Alhoewel wij dit begrijpen vanuit het toevoegen van maatschappelijke waarde SROI zijn onze mensen zijn ons visitekaartje en zijn is de kwaliteit van de werkzaamheden direct te relateren aan de kwaliteit van het team. Wij zijn dan ook benieuwd naar uw zienswijze en op welke manier u verwacht dat wij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt inzetten voor deze opdracht, zeker nu u vraagt naar (en deze beoordeelt!) de ervaring en expertise met de gevraagde dienstverlening in criterium 6.	Zie het antwoord op vraag 181.
5	§ 5.2.4.2 en § 5.2.4.4 SROI	In aanvulling op onze eerdere vraag gaan wij er vanuit dat de invulling van SROI eveneens is toegestaan door ontplooiing van algemene maatschappelijke activiteiten. Wij doelen dan op zogenaamde People-to-People activiteiten: maatschappelijke initiatieven bij bijvoorbeeld een stichting of goed doel waarvoor wij ons inzetten.	Zie het antwoord op vraag 181.
6	Criterium 2 vereisten	Wij lezen dat criterium 2 voor perceel 1 uit maximaal 4 A4 mag beslaan. Tegelijkertijd vraagt u om een geanonimiseerd voorbeeld van een onderzoeksrapport. Begrijpen wij goed dat dit onderzoeksrapport slechts uit 4A4 mag bestaan?	Het maximale aantal pagina's voor het voorbeeld onderzoeksrapport wordt verhoogd naar 40 pagina's.
7	Artikel 1.2 en 1.7 Aanbestedingsleidraad, artikel 5.2 Raamovereenkomst	De overeenkomst kan eenzijdig door u worden verlengd. Wij wensen de mogelijkheid te hebben een verlenging te weigeren. Onder omstandigheden kan in redelijkheid niet van ons verwacht worden in te stemmen met een verlenging. Wij stellen voor aan artikel 1.2 en 1.7 Aanbestedingsleidraad en artikel 5.2 Raamovereenkomst de volgende zin toe te voegen: "Het staat Opdrachtnemer vrij deze verlenging te weigeren." Gaat u daarmee akkoord?	Niet akkoord. Indien Leverancier een verlenging zou kunnen weigeren, kan dit ertoe leiden dat een nieuwe aanbestedingsplichtige opdracht voor de gemeente ontstaat, terwijl de gemeente onvoldoende tijd heeft gehad een opvolgende aanbesteding voor te bereiden. Van Leverancier wordt daarom verwacht dat hij zal meewerken indien de Gemeente gebruikt wenst te maken van de verlengingsopties
8	Artikel 1.10 Aanbestedingsleidraad	De nummer twee van deze aanbesteding dient een wachtkamerovereenkomst te tekenen. In deze wachtkamerovereenkomst is opgenomen dat, indien de overeenkomst met de gegunde partij wordt beëindigd, de als tweede geëindigde inschrijver in aanmerking komt voor de opdracht, wanneer u gebruik wenst te maken van de aanbieder in de wachtkamerovereenkomst. Het is voor ons gebruikelijk een jaarplanning te maken voor alle opdrachten in het volgende jaar. Indien de wachtkamerovereenkomst na het opstellen van de planning wordt ingeroepen, dienen wij onze planning aan te passen en enige tijd te hebben om een team gereed te maken. In de Aanbestedingsleidraad is opgenomen dat opdrachtnemer binnen 1 maand na het inroepen van de wachtkamerovereenkomst door de gemeente moet aanvangen met haar werkzaamheden. Echter, ook is opgenomen (zowel in artikel 1.10 Aanbestedingsleidraad als in artikel 2.2 Wachtkamerovereenkomst) dat Reserve geen personeel, materieel of materiaal beschikbaar houdt. Deze bepalingen stroken ons inziens niet met elkaar. Bovendien zal het verlengen van de termijn tot aanvang van werkzaamheden voor de gemeente geen grote problemen in de continuïteit van de dienstverlening opleveren, omdat u nog twee andere dienstverleners contracteert op dit perceel. Kunt u gelet op het voorgaande bevestigen dat – indien de wachtkamerovereenkomst wordt ingeroepen – wij een redelijke termijn van ten minste 3 maanden krijgen (voor wat betreft perceel 1) om een team gereed te maken voor de uitvoering van deze overeenkomst?	De wachtkamerovereenkomst wordt alleen afgesloten voor Perceel 2 (Security consultancy). Voor dit perceel wil de Gemeente graag dat de reserve leverancier binnen een maand werkzaamheden kan oppakken voor de gemeente. Gemeente gaat ermee akkoord als het samenstellen van het definitieve team langer duurt dan 1 maand, maar uiterlijk 3 maanden.
9	Artikel 2.1.2 Aanbestedingsleidraad	Uit de planning blijkt dat wij slechts éénmaal de mogelijkheid hebben om vragen te stellen. De praktijk leert echter dat partijen na het publiceren van de eerste nota van inlichtingen nog vragen hebben over de antwoorden op hun vragen. Om voor beide partijen een zo goed mogelijke overeenkomst tot stand te laten komen, willen wij u vragen of het mogelijk is een extra vragenronde in te gelasten waarbij wij de mogelijkheid krijgen om op uw antwoorden te reageren. Gaat u hiermee akkoord?	Hoewel voor deze Nota van Inlichtingen een grote hoeveelheid vragen is ingediend, is dit voornamelijk het gevolg van het grote aantal Gegadigden. Indien de Gemeente de vragen inhoudelijk beoordeelt, dan is ze van mening dat haar antwoorden de inhoudelijke onduidelijkheden in de aanbestedingsdocumenten afdoende wegnemen. De Gemeente is daarom van mening dat voor de onderhavige procedure een (1) Nota van Inlichtingen volstaat en proportioneel is. Indien er na de Nota van Inlichtingen vragen binnenkomen, waarvan de beantwoording noodzakelijk is voor een goed verloop van de aanbesteding, dit ter beoordeling van de Gemeente, dan zal de Gemeente deze vragen alsnog beantwoorden. Tussen het beantwoorden van de laatste vragen en het indienen van de Inschrijvingen dienen wettelijk gezien 10 dagen te zitten. De Gemeente zal de uiterste inleverdatum verschuiven naar 13 maart (voor 13:00 uur), daarom moeten de laatste antwoorden uiterlijk donderdag 2 maart door de Gemeente worden verzonden. De uiterste indieningsdatum van de vragen als hiervoor toegelicht is daarom maandag 27 februari, voor 13:00 uur.
10	Artikel 2.3.5 Aanbestedingsleidraad	In dit artikel is opgenomen dat de Nota van Inlichtingen onlosmakelijk deel uitmaakt van de aanbestedingsleidraad. Er is voor zover ons bekend geen rangorde bepaald. De Nota van Inlichtingen dient in rang boven de aanbestedingsleidraad te worden geplaatst, omdat partijen tijdens de vragenronde en via de NvI de mogelijkheid krijgen aanpassingen op de aanbestedingsleidraad overeen te komen. Kunt u bevestigen dat de afwijkingen die partijen overeenkomen in de NvI, worden verwerkt in de aanbestedingsleidraad? Indien u dat niet kunt bevestigen, wensen wij de NvI in rang boven de aanbestedingsleidraad te plaatsen. Gaat u hiermee akkoord?	De antwoorden op de NvI vragen zullen niet worden verwerkt in een nieuwe versie van de aanbestedingsleidraad. Wel is de Nota van Inlichtingen onlosmakelijk verbonden met de aanbestedingsleidraad en staan de antwoorden op de NvI vragen hoger in rang dan de aanbestedingsleidraad.
11	Artikel 5.2.2.2 Aanbestedingsleidraad	Op grond van contractuele afspraken met onze verzekeraar mogen wij geen inzage geven in de verzekeringspolis of afzonderlijke polisvoorwaarden. Wel kunnen wij een verklaring van de verzekeraar overleggen, waaruit blijkt dat wij op passende en gebruikelijke wijze verzekerd zijn voor beroeps- en bedrijfsaansprakelijkheid. Bent u gelet op het voorgaande bereid aan artikel 5.2.2.2 de volgende bepaling toe te voegen: "Het is Inschrijver ook toegestaan een bewijs van verzekering te leveren in de vorm van een verklaring van haar verzekeraar of verzekeringsagent."	Indien het niet mogelijk is een geldig polisblad te overleggen kan de inschrijver een geldig verzekeringscertificaat overleggen waaruit blijkt dat hij verzekerd is voor de genoemde bedragen.

12	Artikel 2.10 en artikel 24 Raamovereenkomst	Door de aard van de opdracht kwalificeren wij, net als u, als zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke bij de werkzaamheden die wij voor u verrichten. In de verhouding 'opdrachtgever' en 'opdrachtnemer' is van belang of de opdrachtnemer overeenkomstig de instructies van de opdrachtgever en onder (uitdrukkelijke) verantwoordelijkheid van de opdrachtgever persoonsgegevens verwerkt. Dergelijke instructies en verantwoordelijkheid zijn essentieel om vast te stellen of een partij verwerkingsverantwoordelijke dan wel verwerker is. Het enkele feit dat het verwerken van persoonsgegevens inherent een onderdeel is van een opdracht niet voldoende om te stellen dat een dienstverlener een verwerker is. Aangezien u aan ons een opdracht verstrekt die niet primair gericht is op het verwerken van persoonsgegevens, wij die opdracht onafhankelijk uitvoeren en u ons inschakelt in verband met onze professionele deskundigheid, is van dergelijke instructies en verantwoordelijkheid geen sprake. Ook volgens de Handleiding Algemene verordening gegevensbescherming van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (paragraaf 3.5.1) is een dienstverlener slechts een verwerker indien de verwerking van persoonsgegevens de primaire opdracht is. Hier betreft de primaire opdracht het uitvoeren van pentesten. Het is mogelijk dat daarbij in meer of minder mate persoonsgegevens verwerkt worden maar de verwerking van die persoonsgegevens (waarvan ook vooraf onduidelijk is of (en zo ja, welke) persoonsgegevens verwerkt worden) is niet de primaire opdracht. Daarmee kwalificeren wij als verwerkingsverantwoordelijke en hoeft er geen verwerkersovereenkomst gesloten te worden. Kunt u op basis van het voorgaande instemmen met het feit dat beide partijen als zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke kwalificeren en bevestigen dat de verwerkersovereenkomst alsmede de bepalingen in de Raamovereenkomst betreffende de relatie verwerker-verwerkingsverantwoordelijke buiten toepassing wordt verklaard?	De Gemeente is het met u eens dat sprake is van een zelfstandige verwerkingsverantwoordelijkheid van leverancier ten aanzien van de onder de Raamovereenkomst te verwerken persoonsgegevens. Er zal dan ook geen verwerkersovereenkomst tussen Partijen hoeven te worden overeengekomen. Indien en voor zover het na gunning naar het oordeel van de Gemeente noodzakelijk is een overeenkomst te sluiten op het gebied van (persoons)gegevensverwerking, zal leverancier zijn medewerking verlenen aan het sluiten van een overeenkomst tussen twee zelfstandig verwerkingsverantwoordelijken (bijv. gegevens-leveringsovereenkomst).
13	Artikel 4.1.2, 4.1.3 Raamovereenkomst en artikel 15.4 GIBIT 2020	Wij zijn op grond van wet- en (beroeps)regelgeving alsmede interne bewaarrichtlijnen voor kwaliteitssystemen verplicht in het kader van de opdracht een dossier aan te houden met daarin kopieën van relevante documenten, welk dossier – op grond van diezelfde regelgeving - ons eigendom dient te zijn. Wij verzoeken u het volgende artikel op te nemen: "X.X.X Op verzoek van Opdrachtgever zal Opdrachtnemer alle door Opdrachtgever verstrekte documenten retourneren, voor zover het hier niet gaat om gegevens die Opdrachtnemer op digitale gegevensdragers bewaard en waar noodzakelijke reserve kopieën van worden gemaakt (deze gegevens blijven onverkort onderworpen aan de geheimhoudingsplicht). Het voorgaande laat onverlet dat Opdrachtnemer ter zake van de opdracht een dossier aanhoudt en blijft houden met daarin kopieën van relevante stukken. Opdrachtnemer zal zijn dossier bewaren gedurende een periode die voor een goede beroepsuitoefening aanvaardbaar is en die in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen en beroepsregels inzake bewaartermijnen."	De gemeente kan niet instemmen met het tekstvoorstel, maar is bereid artikel 4.1.2 Raamovereenkomst als volgt aan te passen: *"Alle rechten met betrekking tot de data die in het kader van de Raamovereenkomst door Opdrachtgever aan Leverancier worden verstrekt, komen toe aan Opdrachtgever. Leverancier heeft, tenzij het open data betreft, niet het recht deze data te gebruiken voor andere doeleinden dan het uitvoeren van de Raamovereenkomst. Leverancier zal deze data op eerste verzoek van Opdrachtgever vernietigen en/of tot afgifte van de data aan Opdrachtgever overgaan, tenzij enig wettelijk voorschrift dit verbiedt ."*
14	Artikel 5.2.4.7. Aanbestedingsleidraad en artikel 12.4 Raamovereenkomst	Op grond van deze artikelen geldt een boete van 2% van de totale contractwaarde voor het niet (volledig) nakomen van de social return verplichting. Een dergelijke boete kan oplopen tot een niet proportioneel hoog bedrag. Wij wensen derhalve op deze boete een maximum te stellen, dat in verhouding staat tot het niet nakomen van dergelijke verplichtingen. Door het niet (volledig) nakomen van de social return verplichting ontstaat bij de gemeente geen schade. Ons inziens is het dan ook niet redelijk dat u een boete van (schatting) 200K kunt opleggen aan opdrachtnemer in verband met het niet nakomen van de social return verplichtingen. Wij wensen het boetebedrag gelet op het voorgaande te maximeren tot een bedrag van € 25.000,--. Kunt u hiermee instemmen?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. De boete is reeds gemaximaliseerd tot tweemaal het resterende bedrag van de verplichting. Gelet op het feit dat Leverancier zelf in de hand heeft of hij de social return-verplichtingen al dan niet nakomt, acht de gemeente het boetebedrag reeds proportioneel.
15	Artikel 10.14 Raamovereenkomst	Indien u ervoor kiest de Raamovereenkomst op grond van lid 11 van artikel 10 op te schorten, te ontbinden of te beëindigen, verbeurt opdrachtnemer een direct opeisbare boete van € 25.000,--, zonder dat u gehouden bent aan te tonen of u überhaupt enige schade heeft geleden. Dit is ons inziens een onredelijke bepaling. Te meer nu u alle zeggenschap heeft over de te nemen keuzes (behoudens lid 13), is het niet acceptabel dat opdrachtnemer bij een van de door u te kiezen remedies direct een boete verschuldigd is van € 25.000,--. Er dient bij u schade te (zijn) ontstaan als gevolg van de schending van artikel 10. Wij zijn van mening dat u voldoende contractuele en wettelijke mogelijkheden heeft, indien wij een verplichting uit de overeenkomst niet nakomen. Bent u gelet op het voorgaande bereid artikel 10.14 Raamovereenkomst te schrappen?	De Gemeente is daartoe niet bereid. De gemeente hecht zeer veel waarde aan de integriteit van haar opdrachtnemers en wilt om die reden aanvullende maatregelen (waaronder een boete) treffen om integer gedrag te bevorderen. Boetes worden daarnaast niet lichtvaardig opgelegd door de gemeente, maar de gemeente wenst uitdrukkelijk de boetemogelijkheid open te houden.
16	Artikel 10.11, 10.13, 10.14 en 10.5 Raamovereenkomst	In deze artikelen wordt steeds verwezen naar opschorting, opzegging en beëindiging van de overeenkomst ingevolge artikel 10 lid 11 Raamovereenkomst. Echter, artikel 10 lid 11 Raamovereenkomst geeft geen grondslag tot dergelijke remedies. Wij vermoeden dan ook dat deze verwijzing onjuist is. Kunt u dit aanpassen?	De verwijzing is inderdaad onjuist. Verwezen zou moeten worden naar artikel 10.9 Raamovereenkomst. Dit zal vóór ondertekening worden aangepast.
17	Artikel 10.15 Raamovereenkomst	De vrijwaring uit dit artikel ziet op de situatie dat een derde schade lijdt als gevolg van de ontbinding, opschorting of beëindiging van de overeenkomst door u op grond van artikel 10. Op het moment dat een derde u voor deze schade aansprakelijk stelt, zijn wij bereid u voor deze schade te vrijwaren, maar alleen indien de aansprakelijkheidsbeperking daarop van toepassing is. Een onbeperkte vrijwaringsplicht is voor ons niet acceptabel. Wij stellen derhalve voor artikel 10.15 als volgt aan te passen: "Leverancier vrijwaart Opdrachtgever voor claims van derden als gevolg van een opschorting, ontbinding of beëindiging van de Raamovereenkomst als bedoeld in lid 11 van dit artikel. De vrijwaringsplicht wordt beperkt door de tussen partijen overeengekomen aansprakelijkheidsbeperking." Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. Van leverancier wordt verwacht dat hij zich ook jegens derden integer zal gedragen en zich zal houden aan de in artikel 10 Raamovereenkomst opgenomen integriteitsbepalingen. De Gemeente heeft weinig tot geen zicht op de handelingen van leverancier jegens derden, en acht een volledige vrijwaring daarom proportioneel.
18	Artikel 13 Raamovereenkomst	U heeft de aansprakelijkheid van Leverancier beperkt aan de hand van een vooraf vastgesteld bedrag, te weten € 2.500.000,-- per jaar. Ons inziens dient een redelijke verhouding te bestaan tussen het honorarium dat wij op basis van de overeenkomst van u verkrijgen en de risico's die wij daarvoor wensen te accepteren. Gelet op de verdeling van de opdracht in percelen, waarbij perceel 1 drie raamcontractanten zal kennen, waarbij steeds middels een Nadere gunning zal worden gegund, staat de huidige aansprakelijkheidsbeperking niet in verhouding met de te verwachten opdrachtwaarde. Het is binnen onze branche zeer gebruikelijk de aansprakelijkheid te beperken aan de hand van een veelvoud van de opdrachtwaarde. Wij zijn van mening dat de door ons hierna voorgestelde aansprakelijkheidsbeperking tot een redelijke risicoverdeling leidt. Gaat u akkoord met de volgende tekst ter vervanging van artikel 13 lid 1: "In afwijking van hetgeen genoemd in artikel 13.3 van de Algemene Inkoopvoorwaarden is de in dit artikel bedoelde aansprakelijkheid voor persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade, per gebeurtenis beperkt tot drie maal de hoogte van de vergoeding van de Nadere opdracht per jaar waarin de oorzaak van de schade is gelegen. De totale aansprakelijkheid per jaar bedraagt evenwel nooit meer dan zes maal de vergoeding van de Nadere opdracht per jaar (ongeacht het aantal gebeurtenissen). Samenhangende gebeurtenissen worden daarbij aangemerkt als één gebeurtenis. De verzekeringsvoorwaarden dienen tevens dekking te bieden voor schade in verband met cyberrisico's (waaronder o.a. verlies, lekken en beschadigd raken van data van Opdrachtgever)."	De gekozen aansprakelijkheidsbedragen staan naar het oordeel van de Gemeente reeds in redelijke verhouding tot de (zeer hoge) waarde van de raamovereenkomst. Daarnaast is een aansprakelijkheid van een dergelijke omvang goed te verzekeren voor inschrijvers op deze markt. De Gemeente acht het bepaalde in artikel 13 Raamovereenkomst daarmee reeds proportioneel. De gemeente is derhalve niet bereid dit artikel aan te passen.
19	Artikel 13 Raamovereenkomst	U spreekt in dit artikel over een minimale dekking. Kunt u uitleggen wat u hiermee bedoelt? Gaat dit over de verzekeringsdekking?	De Gemeente begrijpt dat de woordkeuze in dit geval kan leiden tot verwarring. De gemeente zal art. 13 Raamovereenkomst daarom als volgt aanpassen: *In afwijking van hetgeen genoemd in artikel 13.3 van de Algemene Inkoopvoorwaarden is de in dit artikel bedoelde aansprakelijkheid voor persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade, beperkt tot een bedrag van € 2.500.000,- excl. BTW per jaar en minimaal € 500.000,- per gebeurtenis. (...)*

20	Artikel 17.2 onder III Raamovereenkomst	Wij zijn op grond van kwaliteitssystemen alsmede beroepsregelgeving verplicht een dossier aan te houden. Volledige vernietiging van alle gegevens is derhalve niet op voorhand te garanderen. Indien nodig bewaren wij een kopie van gegevens om te kunnen voldoen aan onze dossierverplichting (welke tevens is onderworpen aan de geheimhoudingsverplichting). Kunt u gelet op bovenstaande garanderen dat wij te allen tijde kunnen voldoen aan onze dossierplicht en dergelijke informatie derhalve wordt vrijgesteld van de EDP-verklaring? Daarnaast brengt het verkrijgen van een EDP-verklaring kosten met zich mee. Indien u een dergelijke verklaring (waarvan de dossierplicht vrijgesteld dient te zijn) alsnog wenst te ontvangen, dient u hiervoor de kosten te dragen. U bent immers degene die een dergelijke verklaring wenst te ontvangen. Kunt u derhalve instemmen met het toevoegen van de volgende bepaling aan artikel 17.2 onder III Raamovereenkomst? " het vernietigen van de gegevens waarvoor Opdrachtgever verantwoordelijk is tegen afgifte van een bewijs van vernietiging (schoningsverklaring) dat is ondertekend door een geregistreerde EDP-auditor. Deze verplichting laat onverlet dat het Opdrachtnemer is toegestaan conform (beroeps)regelgeving alsmede kwaliteitssystemen voor bewaarrichtlijnen een dossier aan te houden en waar nodig een kopie van gegevens hierin op te slaan. De kosten voor het verkrijgen van een bewijs van vernietiging zullen door Opdrachtgever worden voldaan."	Hier bedoelen wij de de pentestrapportage, de logs en andere eventuele tijdens de pentest over Amsterdam verkregen gegevens De gemeente is hier niet toe bereid, zie nader het antwoord op vraag 13.
21	Artikel 17.4 Raamovereenkomst	Op grond van dit artikel dienen wij de kosten te voldoen voor het opstellen van een Exit Plan door een derde. Wij zijn hiertoe bereid, maar slechts voor zover het redelijke kosten betreft en indien deze kosten gemaakt zijn als gevolg van een tekortkoming aan onze zijde. Kunt u hiermee instemmen?	Deze toevoeging is akkoord.
22	Artikel 17.5 Raamovereenkomst	Op grond van dit artikel dienen wij medewerking te verlenen aan een Exit Plan. Uiteraard zijn wij bereid medewerking te verlenen aan de uitvoering van dit plan, maar slechts voor zover dit redelijkerwijs van ons kan worden gevergd. Wij verzoeken u derhalve gelet op bovenstaande artikel 17.5 Raamovereenkomst als volgt te wijzigen: "Tenzij dit redelijkerwijs niet mogelijk is, zal Leverancier ervoor zorgen dat iedere overeenkomst die Leverancier gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst sluit ten behoeve van of in verband met de ICT-Prestatie, overdraagbaar is aan Opdrachtgever. Indien het Exit Plan wordt uitgevoerd ten aanzien van het geheel of een gedeelte van de ICT-Prestatie, zal Leverancier alle redelijke voor de overdracht benodigde medewerking verlenen."	Deze toevoeging is akkoord.
23	Artikel 18.1 Raamovereenkomst	Op grond van dit artikel bent u gerechtigd de ICT-Prestatie te onderwerpen aan een audit. Wij kunnen hiermee instemmen, maar onze bedrijfsvoering dient hiermee niet gestoord te worden. Daarnaast dient de audit vertrouwelijk te zijn en uitgevoerd te worden door een onafhankelijke externe auditor, niet zijnde een concurrent van opdrachtnemer. Bent u derhalve bereid de volgende tekst toe te voegen aan artikel 18.1 Raamovereenkomst: " Audits zijn daarnaast vertrouwelijk en worden uitgevoerd door een (externe) onafhankelijke auditor, niet zijnde een concurrent van Opdrachtnemer. Opdrachtnemer behoudt het recht voor de benoeming van een auditor of externe vertegenwoordiger te weigeren, die wordt beschouwd als een directe concurrent van Opdrachtnemer. Opdrachtnemer verleent gedurende reguliere werktijden medewerking aan audits genoemd in deze bepaling door aan de auditor redelijke en noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen. De audit wordt uitgevoerd in de vorm van het beantwoorden van schriftelijke vragen (verstrekt door Opdrachtgever of een externe autoriteit), een interview met een lid van het informatiebeveiligingspersoneel van Opdrachtnemer en/of een inspectie van beleidsdocumentatie op een geschikt kantoor. Ter voorkoming van onduidelijkheid; een dergelijke audit neemt niet de vorm aan van een analyse, test of op instructieve wijze toegang proberen te krijgen tot systemen, netwerken, lokalen of vertrouwelijke informatie van Opdrachtnemer."	Elke auditor heeft de plicht tot vertrouwelijkheid. Wij willen niet op voorhand elke onafhankelijke auditor uitsluiten welke door u als concurent kan worden gezien. De kans bestaat dan dat u elk gerenomeerde auditor uitsluit. Dat willen wij voorkomen.
24	Artikel 23 Raamovereenkomst	Op grond van dit artikel berusten alle intellectuele eigendomsrechten (hierna: IE-rechten) met betrekking tot de resultaten die voortvloeien uit deze overeenkomst bij u. De resultaten uit onze dienstverlening komen tot stand met gebruikmaking van door ons ontwikkelde methodes en tools (hierna: Methodes). Daarnaast worden de resultaten op een bepaalde manier weergegeven. Denk hierbij aan lay-outs, logo's, tekstblokken, woordkeuzes, opbouw etc. (hierna: Opmaak). Deze Methodes en Opmaak gebruiken wij vaak ook bij andere klanten voor het uitvoeren van soortgelijke opdrachten en zorgen ervoor dat wij onze dienstverlening zo efficiënt mogelijk kunnen aanbieden. Wij wensen reeds bij ons rustende intellectuele eigendomsrechten, waarvan wij gebruik maken bij de uitvoering van de werkzaamheden, niet over te dragen. Specifiek voor u ontwikkelde intellectuele eigendomsrechten kunnen wij wel aan u overdragen.	De Gemeente kan hier niet mee instemmen maar is bereid artikel 23.1 als volgt aan te passen: *Alle intellectuele eigendomsrechten en overige rechten welke rusten op krachtens deze Overeenkomst ten behoeve van Opdrachtgever nog te vervaardigen (res ultaten van) de ICT Prestatie, berusten bij Opdrachtgever en worden bij en met deze Overeenkomst door Leverancier overgedragen aan Opdrachtgever. (...)*
		Vervolg vraag leverancier: Gaat u op basis van het voorgaande akkoord met het vervangen van artikel 23 door het volgende: "23.1 Reeds bestaande Intellectuele eigendomsrechten van Leverancier (inclusief verdere ontwikkelingen van deze rechten), gebruikt door Leverancier bij de uitvoering van de Overeenkomst blijven uitsluitend bij Leverancier berusten. Alle Intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtgever (inclusief alle wijzigingen, aanpassingen of verbeteringen daarvan, hetzij gecreëerd onder deze Overeenkomst of anderszins) blijven uitsluitend berusten bij Opdrachtgever. Intellectuele eigendomsrechten gecreëerd voor Opdrachtgever in het kader van de Overeenkomst, zullen berusten bij Opdrachtgever. Voor zover vereist worden die intellectuele eigendomsrechten kosteloos aan Opdrachtgever overgedragen, op de wijze die de wet voorschrijft. Deze Overeenkomst kan hierbij worden beschouwd als onderhandse akte. Voor zover voor voornoemde overdracht een nadere akte, enige andere rechtshandeling of feitelijke handeling (zoals inschrijving in registers) is vereist, machtigt Leverancier Opdrachtgever onherroepelijk om hem bij zodanige akte of rechtshandeling te vertegenwoordigen, onverminderd de verplichting van Opdrachtnemer om op eerste verzoek van Opdrachtgever aan de overdracht van zodanige rechten zijn medewerking te verlenen zonder daarbij voorwaarden te kunnen stellen. De eventuele kosten (anders dan kosten van Leverancier) welke verbonden zijn aan deze handelingen komen voor rekening van Opdrachtgever. 23.2 Onder 'resultaten' van de ICT Prestatie als bedoeld in het voorgaande lid wordt in ieder geval (doch niet zonder meer) begrepen alle in het kader van de Overeenkomst door of namens Leverancier op te leveren adviezen, (test)rapporten, Documentatie, inclusief opgestelde architecturen, configuratie en inrichting van de oplossingen en tooling (platformen), zoals use cases en playbooks en maatwerk.	
25	Artikel 25.2 Raamovereenkomst	In dit artikel verwijst u naar artikel 36.1 AIV. Deze bepaling bestaat niet, bij gebreke waarvan wij aannemen dat u hier doelt op artikel 25.1 van de Raamovereenkomst. Dit boetebeding werkt aanvullend op overige aan u toekomende rechten, waaronder uw recht op schadevergoeding. Dit betekent dat wij niet alleen een flinke boete verschuldigd zouden zijn, maar ook voor de schadevergoeding kunnen worden aangesproken. U heeft voldoende contractuele en wettelijke mogelijkheden om uw schade vergoed te krijgen, indien wij artikel 25.1 schenden. Een dergelijke flinke boete daarnaast, is daarom niet nodig en ons inziens buiten proportioneel. Wij stellen daarom voor het boetebeding te schrappen. Indien u hiertoe niet bereid bent, wensen wij het boetebedrag te verlagen naar € 10.000,- voor iedere inbreuk. Daarnaast wensen wij het boetebedrag in mindering te brengen op eventuele schadevergoeding. Bent u op grond van het voorgaande bereid artikel 25.2 te schrappen? Zo nee, bent u bereid artikel 25.2 overeenkomstig onze suggesties aan te passen?	Artikel 25.2 verwijst inderdaad naar artikel 25.1 van de Raamovereenkomst. De Gemeente zal dit in de definitieve Raamovereenkomst herstellen. De Gemeente acht de hoogte van de boete gelet op de ernst van het vergrijp proportioneel en is niet bereid het boetebedrag aan te passen.

26	Artikel 26.1 Raamovereenkomst	Op grond van dit artikel dienen onze werknemers op persoonlijke titel een geheimhoudingsverklaring te tekenen. Wij wensen in het kader van goed werkgeverschap te voorkomen dat onze werknemers zich rechtstreeks – derhalve op persoonlijke titel – verplichten jegens onze klanten. Wij gaan immers de opdrachten met onze klanten aan, niet onze werknemers. Bovendien wekt een individuele, op persoonlijke titel door de werknemer getekende geheimhoudingsverklaring de onjuiste indruk dat de betreffende werknemer op persoonlijke titel kan worden aangesproken voor het schenden van de geheimhoudingsverplichtingen. Op grond van artikel 6:661 lid 1 BW in combinatie met artikel 6:76 en 6:170 BW kan de werknemer namelijk niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die ontstaat in het kader van diens werkzaamheden voor de werkgever (tenzij sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid, in welk geval de werknemer kan worden aangesproken op basis van onrechtmatige daad). Het op persoonlijke titel tekenen van een geheimhoudingsverklaring door een in te zetten werknemer is derhalve in strijd met de wet(ssystematiek). Daarbij geldt dat onze werknemers reeds bij indiensttreding een geheimhoudingsverklaring ondertekenen, waarin ook de geheimhouding ten aanzien van klantgegevens wordt gewaarborgd. Daarnaast is onze organisatie – evenals onze werknemers – tot geheimhouding gehouden op grond van wetgeving en beroeps- en gedragsregelgeving. 1.Wij verzoeken u gelet op het voorgaande artikel 26.1 buiten toepassing te verklaren. Gaat u hiermee akkoord? 2.Indien u niet akkoord gaat met het buiten toepassing verklaren van de geheimhoudingsverklaring op persoonlijke titel, stellen wij voor dat de betrokken partner op deze opdracht namens onze organisatie een geheimhoudingsverklaring ondertekent. Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente is niet uit op het aanspreken van medewerkers van Leverancier op persoonlijke titel. Bij een eventuele schending van de geheimhoudingsverklaring wordt van leverancier verwacht dat hij diens Personeel zelf aanspreekt. Gelet op het feit dat individuele medewerkers gedurende de uitvoering van de opdracht toegang zullen verkrijgen tot zeer gevoelige en/of vertrouwelijke gegevens van de gemeente of derden, acht de gemeente het proportioneel om van hen te verlangen dat zij een door de de gemeente verstrekte geheimhoudingsverklaring ondertekenen.
27	Artikel 26.3 Raamovereenkomst	In geval van schending van onze geheimhoudingsplicht geldt een boete van € 25.000,-- per gebeurtenis. Dit boetebeding werkt aanvullend op overige aan u toekomende rechten, waaronder uw recht op schadevergoeding. Dit betekent dat wij niet alleen een flinke boete verschuldigd zouden zijn, maar ook voor de schadevergoeding kunnen worden aangesproken. U heeft voldoende contractuele en wettelijke mogelijkheden om uw schade vergoed te krijgen, indien wij onze geheimhoudingsplicht schenden. Een dergelijke flinke boete daarnaast, is daarom niet nodig en ons inziens buiten proportioneel. Wij stellen daarom voor het boetebeding te schrappen. Indien u hiertoe niet bereid bent, wensen wij het boetebedrag te verlagen naar € 10.000,- per gebeurtenis. Daarnaast wensen wij het boetebedrag in mindering te brengen op eventuele schadevergoeding. Bent u op grond van het voorgaande bereid artikel 26.3 te schrappen? Zo nee, bent u bereid artikel 26.3 overeenkomstig onze suggesties aan te passen?	De Gemeente is hiertoe niet bereid. Schendingen van geheimhoudingen zijn onomkeerbaar en leiden daardoor tot niet-repareerbare schade. De Gemeente acht een boete in dat licht proportioneel. Boetes worden daarnaast niet lichtvaardig opgelegd door de gemeente, maar de Gemeente wenst uitdrukkelijk de boetemogelijkheid open te houden.
28	Artikel 4.2 GIBIT 2020	Uit dit artikel blijkt dat de termijn voor de uitvoering van de opdracht geldt als een fatale termijn. Ervoor zorgen dat termijnen gehaald worden is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van partijen, niet slechts een verantwoordelijkheid van ons als opdrachtnemer. Opdrachtgever heeft bijvoorbeeld de verplichting om tijdig alle informatie te verstrekken die wij nodig hebben voor een correcte uitvoering van de opdracht. Het opnemen van een fatale termijn heeft tot gevolg dat als wij niet binnen deze termijn presteren en dit aan ons toerekenbaar is, wij direct in verzuim zijn en u de mogelijkheid heeft de overeenkomst te ontbinden dan wel ons aansprakelijk te stellen. Wij achten het redelijk dat wij in voorkomende gevallen een redelijke periode gegund krijgen om alsnog aan onze verplichtingen uit de overeenkomst te voldoen, voordat wij in verzuim raken. Dit sluit ook aan bij de wettelijke regeling. Wij verzoeken u derhalve artikel 4.2 te vervangen voor de volgende bepaling: " Partijen sluiten aan bij de wettelijke regeling zoals opgenomen in artikel 6:81 en 6:82 Burgerlijk Wetboek." Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente gaat akkoord met de voorgestelde bepaling.
29	Artikel 8.8 GIBIT 2020	In de branche is het gebruikelijk en algemeen geaccepteerd om de SLA van de dienstverlener te hanteren, aangezien daarin alle verplichtingen voor de dienstverlener zijn opgenomen die specifiek bedoeld zijn voor een volledig toegesneden dienstverlening omtrent implementatie en beheer. Bunt u bereid om de SLA van dienstverlener toe te passen?	Mogelijk sluit deze aan op de Amsterdamse SLA. Opdrachtgever is bereid hiernaar te kijken.
30	Artikel 10.2 GIBIT 2020	Met de tweede volzin van artikel 10.2 GIBIT 2020 draait u de bewijslast om met betrekking tot de reikwijdte van de garantie, de toerekenbaarheid van gebreken en door ons wel of niet geleverde diensten. Dit leidt ertoe dat, indien u een garantie inroept, het aan ons is te bewijzen dat dit beroep onterecht is, bijvoorbeeld wanneer een gebrek niet onder de garantie valt. Dit artikel bevat aldus een bewijslastverdeling die ervoor zorgt dat wij negatief bewijs moeten leveren. Een dergelijke omkering van de bewijslast is hoogst ongebruikelijk en achten wij onredelijk. Een bewijslast kan in uitzonderlijke gevallen worden omgedraaid, maar daar moeten goede redenen voor zijn. Bovendien is het zeer ongebruikelijk een bewijslast op voorhand, contractueel om te draaien. Wij wensen aan te sluiten bij de wettelijke bepaling uit artikel 150 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Daaruit volgt dat de partij die zich beroept op een rechtsgevolg dit dient te bewijzen. Dit betreft ons inziens een redelijke benadering. Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u aan te sluiten bij de wettelijke regeling en de laatste zin uit artikel 10.2 GIBIT 2020 te schrappen. Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente is niet akkoord. Leverancier geeft met artikel 10.1 bepaalde garanties af en zal daarvoor moeten instaan. Het past bij de aard van een garantieverplichting dat indien de Opdrachtgever een garantie inroept, het dan aan de Leverancier als garantiegevende partij is om aan te tonen dat dit beroep onterecht is. De Gemeente acht de bewijslastverdeling daarom proportioneel.
31	Artikel 13.4 GIBIT 2020	Op basis van dit artikel is onze aansprakelijkheid beperkt tot tien maal de Jaarvergoeding met een maximum van twintig maal de Jaarvergoeding per jaar. Ons inziens dient een redelijke verhouding te bestaan tussen het honorarium dat wij op basis van deze overeenkomst van u verkrijgen en de (aansprakelijkheids-)risico's die wij daarbij lopen. Met de door u gehanteerde aansprakelijkheidsbeperking is daarvan naar onze mening geen sprake. Deze aansprakelijkheidsbeperking wijkt af van de beperking die in onze branche gebruikelijk is en houdt geen rekening met een redelijke risicoverdeling tussen partijen. Het overgrote deel van de risico's die voortvloeien uit de uitgevraagde opdracht onder deze aanbesteding wordt bij ons neergelegd, hetgeen wij onredelijk achten. Wij stellen een aansprakelijkheidsbeperking voor waarbij onze aansprakelijkheid beperkt wordt tot drie maal de Jaarvergoeding van het onderdeel van de ICT-prestatie waarin de oorzaak van de schade gelegen is. Kunt u er mee instemmen dat de eerste zin uit artikel 13.4 als volgt wordt aangepast: "13.4 De aansprakelijkheid voor overige schade wordt per gebeurtenis beperkt tot drie maal de hoogte van de vergoeding van de Nadere opdracht per jaar waarin de oorzaak van de schade is gelegen. De totale aansprakelijkheid per jaar bedraagt evenwel nooit meer dan zes maal de vergoeding van de Nadere opdracht per jaar (ongeacht het aantal gebeurtenissen). Samenhangende gebeurtenissen worden daarbij aangemerkt als één gebeurtenis."	Niet akkoord. In de Raamovereenkomst is reeds een van de GIBIT afwijkende en proportionele aansprakelijkheidsbepaling opgenomen (art. 13 Raamovereenkomst). Deze bepaling prevaleert op grond van het bepaalde in artikel 28.2 Raamovereenkomst op artikel 13.4 GIBIT.

32	Artikel 17.5 GIBIT 2020	Op grond van dit artikel dienen wij u onbeperkt te vrijwaren tegen schadeclaims van derden als gevolg van inbreuk op IE rechten. Een onbeperkte vrijwaringsplicht is voor ons niet acceptabel. De intellectuele eigendomsrechten van de prestatie rusten immers bij u; wij hebben derhalve geen invloed op de verspreidingskring van de documenten en kunnen derhalve niet inschatten of een verspreiding mogelijk inbreuk maakt op IE rechten van derden en wij kunnen onze aansprakelijkheid niet inperken richting derden. De vrijwaringsplicht dient derhalve beperkt te worden door de tussen partijen overeengekomen aansprakelijkheidsbeperking. Kunt u gelet op bovenstaande instemmen met het toevoegen van de volgende tekst aan artikel 17.5 GIBIT 2020: " Leverancier garandeert dat de door hem aan Opdrachtgever verstrekte ICT Prestatie geen inbreuk maken op enige intellectuele eigendomsrechten of andere rechten, waaronder persoonlijkheidsrechten, van derden. Leverancier vrijwaart Opdrachtgever en stelt Opdrachtgever schadeloos voor alle aanspraken van derden gebaseerd op de stelling dat door Leverancier aan Opdrachtgever ter beschikking gestelde ICT Prestatie, inbreuk maken op bedoelde rechten van die derden, onder voorwaarde dat Opdrachtgever Leverancier onverwijld schriftelijk informeert over het bestaan en de inhoud van de aanspraak en de afhandeling van de zaak, waaronder het treffen van eventuele schikkingen, geheel overlaat aan Leverancier. Opdrachtgever zal daartoe de nodige volmachten, informatie en medewerking verlenen, zodat Leverancier zich effectief tegen deze aanspraken kan verweren. De tussen partijen overeengekomen aansprakelijkheidsbeperking is van overeenkomstige toepassing op voorgenoemde vrijwaring."	Niet akkoord. De Gemeente heeft, anders dan leverancier, geen zicht op het eventuele bestaan van IE-rechten van derden op (onderdelen) van de ICT Prestatie of voor de ICT Prestatie door leverancier ingezette zaken. Gelet op het feit dat een dergelijke inbreuk binnen de invloedsfeer van de leverancier valt, acht Opdrachtgever deze bepaling proportioneel.
33	Ontbrekende bepaling 1	De opdracht zal door de betrokken beroepsbeoefenaren worden uitgevoerd met inachtneming van de voor hen geldende gedrags- en beroepsregels. Hiermee wordt in de voorwaarden en/of (concept) overeenkomst geen rekening gehouden. Ter bevestiging dat voornoemde regels gerespecteerd worden, stellen wij voor onderstaande bepaling op te nemen. Gaat u hiermee akkoord? "X.X De Opdracht zal door Opdrachtnemer worden uitgevoerd met inachtneming van de voor de bij de uitvoering van de Opdracht betrokken beroepsbeoefenaren geldende gedrags- en beroepsregels. Opdrachtnemer is nimmer gehouden tot enig handelen of nalaten dat met de hiervoor bedoelde regels strijdig of onverenigbaar is."	De Gemeente gaat akkoord met de voorgestelde bepaling.
34	Ontbrekende bepaling 2	Er ontbreekt een bepaling over de juistheid van informatie die u aan ons verstrekt in het kader van de uitoefening van deze opdracht. Om onze werkzaamheden correct uit te voeren, is het van belang dat de juiste, volledige en betrouwbare informatie wordt aangeleverd en wij daarvan mogen uitgaan. De informatie die u aan ons verstrekt is immers het uitgangspunt van onze werkzaamheden. Bent u bereid de volgende bepaling toe te voegen: "X.X Opdrachtnemer mag uitgaan van de juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid van de aan Opdrachtnemer verstrekte informatie, ook indien deze van derden afkomstig is."	Niet akkoord. Indien Leverancier beschikt over onvoldoende of onjuiste informatie, is hij op grond van art. 3.3. GIBIT 2020 verplicht hieromtrent navraag te doen bij Opdrachtgever.
35	Ontbrekende bepaling 3	Op grond van artikel 20.2 GIBIT 2020 kan onderhavige overeenkomst niet worden opgezegd door één der partijen. Er zijn echter omstandigheden denkbaar waaronder van geen der partijen kan worden gevergd dat de overeenkomst nog langer wordt voorgezet. Indien zich een dergelijke situatie voordoet dienen partijen de bevoegdheid te hebben de overeenkomst op te zeggen. Bent u daarom bereid de volgende bepaling op te nemen: "X.X Ieder der partijen is bevoegd de Overeenkomst met onmiddellijke ingang door opzegging te beëindigen, indien redelijkerwijs te verwachten is dat de Opdracht, zonder dat er sprake is van een toerekenbare tekortkoming door een van de partijen, niet (meer) kan of zal worden uitgevoerd zoals door partijen is overeengekomen. Opdrachtnemer is bovendien bevoegd de Overeenkomst door opzegging te beëindigen, indien van haar in redelijkheid niet (meer) verlangd kan worden dat zij de Opdracht uitvoert zoals door partijen is overeengekomen."	De Gemeente is van mening dat artikel 20 GIBIT reeds afdoende mogelijkheden aan partijen biedt om de raamovereenkomst te beëindigen en is derhalve niet bereid het voorstel over te nemen.
36	Artikel 1.4.5. Aanbestedingsleidraad	U geeft aan dat een tester altijd dient te beschikken om een certified ethical hacker certificaat, met de vermelding: Dit zijn in elk geval een of meerdere certificeringen die onder het CCV keurmerk vallen. Het CCV keurmerk vraagt om zwaardere profielen dan CEH, zie https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Certificatie-en-Inspectie/Schema_s/Pentesten/Kwalificaties_Pentesten_-_Bijlage_voor_certificatieschema_pentesten.pdf. In de markt wordt het certified ethical hacker certificaat vaak beschouwd als een instap certificaat. Is het akkoord om de eis van dit certificaat te laten vallen wanneer een tester in het bezit is van een OSCP certificaat?	Het CEH certificaat vervalt als mogelijkheid om de noodzakelijke certificering vast te stellen
37	Artikel 1.4.5. Aanbestedingsleidraad	U schrijft dat u per Nadere Opdracht bepaalt welke kennis en/of certificeringen noodzakelijk zijn, waarbij u op voorhand niet aangeeft welke certificeringen dit zijn. Hoe kan de opdrachtnemer zich hierop voorbereiden om ervoor te zorgen dat de door u beoogde certificeringen altijd aanwezig zijn?	In de aanbestedingsleidraad staat: Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een Certified Ethical Hacker certificering. Dit zijn in elk geval één of meerdere certificeringen (of aantoonbaar vergelijkbaar) die onder het CCV keurmerk vallen" Op voorhand is het niet mogelijk om in meer detail aan te geven om welke kennis het verder precies gaat. Zie ook het antwoord op vraag 36.
38	Artikel 1.5.1. Aanbestedingsleidraad	U vraagt om WO werk- en denkniveau in het relevante vakgebied. Ervarling leert dat personen afkomstig van het HBO vaak meer operationele ervaring hebben opgedaan en hierdoor beter in staat zijn een praktisch advies te formuleren. Staat u ervoor open om WO te verlagen naar HBO werk- en denkniveau?	Voor Security consultancy (P2) gaat de Gemeente akkoord met WO of HBO gediplomeerd. In geval van HBO gediplomeerd geeft ze de voorkeur aan een WO werk- en denkniveau.
39	Artikel 5.2.3.2. Aanbestedingsleidraad	Gaat u ermee akkoord dat een security consultant met uitbereide ISO27001/NEN7510 implementatie ervaring ook in aanmerking komt voor deze functie?	Een security consultant met uitgebreide ISO27001/NEN7510 implementatie ervaring op organisatorisch gebied, komt niet automatisch in aanmerking voor het uitvoeren van Security consultancy. Dat is een te smalle basis. Het gaat ook om practische ervaring met implementeren met technische security oplossingen, hetgeen blijkt uit het ingediende cv.
40	Artikel 5.2.3.2. Aanbestedingsleidraad	Gaat u ermee akkoord dat adviesopdracht voor de implementatie van security maatregelen niet alleen betrekking hebben op BIO opdrachten maar dat dit breder mag zijn aangezien er verwezen dat de security consultant BIO kennis moet hebben?	Paragraaf 5.2.3.2 bevat een geschiktheidseis voor Security consultancy (P2). Inschrijver dient ervaring te hebben met het leveren van een gevarieerd aanbod aan Security consultancy diensten. Inschrijver levert een overzicht van de opdrachten die hij het afgelopen jaar (2022) heeft uitgevoerd, gemapped naar categorieën beheersmaatregelen. Indien u een opdracht heeft uitgevoerd die betrekking heeft op een van de genoemde beheersmaatregelen, dan hoeft deze opdracht niet noodzakelijkerwijs te hebben plaatsgevonden in de context van de BIO, zolang de opdracht de betreffende ervaring maar voldoende aantoont.
41	Artikel 6.1.2.1. Criterium 2 Aanbestedingsleidraad	U vraagt de inschrijver om een geannonimiseerd onderzoeksrapport van een al uitgevoerde pentest. Daarnaast vraagt u om minimaal de gegevens zoals genoemd in paragraaf 1.4.7. Het is mogelijk dat een onderzoeksrapport geen volledige invulling geeft aan de door u gestelde eisen. Wij passen bijvoorbeeld risico classificatie toe op basis van CVSS 3.1 in plaats van 2.0. Hoe wilt u dat de inschrijfer hiermee om gaat?	Het rapport mag op de classificatie CVSS 3.1 gebaseerd zijn.
42	Artikel 6.1.2.1. Criterium 2 Aanbestedingsleidraad	U vraagt om de oplevering van een voorbeeld penetratietest rapport, waarbij het aantal pagina's wordt gelimiteerd tot 4. U vraagt daarbij de inschrijfer te conformeren aan de vereisten uit paragraaf 1.4.7, waarin 11 onderdelen vermeld staan, welke vaak op zichzelf al een pagina beslaan. Door de pagina limitatie is het voor ons niet mogelijk om een representatief rapport op te leveren, omdat deze meer pagina's bevatten. Bent u bereid om het limiet op het aantal pagina's voor het voorbeeld rapport te laten vallen?	Het maximale aantal pagina's voor de rapportage wordt verhoogd naar 40.
43	Artikel 14.4 Raamovereenkomst	De opdrachtgever wenst de mogelijkheid om marktcomformiteit te laten toetsen door een derde partij, en stelt hierbij: "Leverancier is akkoord dat indien de markt meer dan 10% goedkoper is, het verschil tussen het gerekende dagtarief vermenigvuldigd met het aantal werkdagen en het gemeten marktniveau, te berekenen over de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de benchmark, als korting in mindering worden gebracht op de verplichtingen van Opdrachtgever in het tijdens de benchmark lopende kalenderjaar.". Hoe borgt u dat evenredige kwaliteit wordt geboden bij het bepalen van de marktconformiteit?	De Gemeente is bereid de volgende bepalingen toe te voegen: 14.5 Alvorens de benchmark door Opdrachtgever wordt opgedragen vindt overleg plaats tussen Partijen over: a. de aanpak van de benchmark; b. de aan te stellen benchmarker en de voor de benchmark in te zetten personen; c. de planning. Indien Partijen tijdens dit overleg geen overeenstemming bereiken over de beschreven punten, zal Opdrachtgever bepalen hoe de benchmark zal worden uitgevoerd.

		Vervolg antwoord Gemeente op vorige vraag	14.6 Opdrachtnemer zal de noodzakelijke medewerking verlenen aan het uitvoeren van de benchmark, onder meer door het ter beschikking stellen van de voor de benchmark relevante bescheiden. Tevens zal Personeel van Leverancier beschikbaar zijn voor het geven van inlichtingen en zullen alle relevante locaties toegankelijk zijn voor degene die de benchmark uitvoert. 14.7 Opdrachtgever kan voor het uitvoeren van de benchmark gebruik maken van een onafhankelijke derde, die geen concurrent is van Leverancier, noch in dienst is van een concurrent van Leverancier. De derde die de benchmark uitvoert dient lid te zijn van NOREA of een vergelijkbare beroepsorganisatie. De partij die de benchmark uitvoert mag - met behoud van eindverantwoordelijkheid – gebruikmaken van de diensten van benchmarkers die geen lid zijn van een dergelijke organisatie.
44	1.5 Scope Security consultancy (P2)	Kunt u aangeven of opdrachtnemer verplicht is om voor elke aanvraag van de gemeente Amsterdam een offerte uit te brengen? Of heeft opdrachtnemer de mogelijkheid om een aanvraag (mits onderbouwd) af te wijzen?	De opdrachtnemer is verplicht om voor elke aanvraag van de gemeente een offerte uit te brengen. Uiteraard bestaat de mogelijkheid om een aanvraag met goede onderbouwing af te wijzen. De opdrachtgever stelt een maximum van drie opdrachten die per jaar mogen worden afgewezen door de opdrachtnemer. Wanneer de opdrachtnemer meer dan drie opdrachten afwijst per jaar, kan de opdrachtgever een boete opleggen.
45	1.5 Scope Security consultancy (P2)	Kunt u aangeven of er een minimum inzet is gegarandeerd voor de Sleutelfiguren?	De door de Gemeente geraamde waarde voor Security consultancy is ongeveer een miljoen euro per jaar. Gemeeente kan geen minimum inzet garanderen, maar Inschrijver kan wel op basis van genoemde raming en de door haar voorziene werkwijze een inschatting maken van de inzet van de aangeboden sleutelfiguren.
46	1.5 Scope Security consultancy (P2)	Kunt u aangeven of er een minimum inzet is vereist voor de Sleutelfiguren?	Inschrijver dient te voldoen aan de eisen aan de inzet van de sleutelfiguren zoals beschreven in de aanbestedingsdocumenten.
47	5.2.3.1. Referenties	Kunt u aangeven of de leverancier de referenties annoniem mag aanleveren? Uiteraard zullen wij ervoor zorgen dat details na voorlopige gunning gedeeld worden?	De referenties ter onderbouwing van de kerncompetenties dienen de in het sjabloon opgenomen contactinformatie te bevatten. De Gemeente moet in staat zijn om rechtstreeks contact op te kunnen nemen met de referent, zonder tussenkomst van Gegadigde. Het anoniem aanleveren van referenties is niet toegestaan.
48	Algemeen	Gegadigde kan zich voorstellen dat n.a.v. de antwoorden mogelijk nog extra vragen ter verduidelijking dienen te worden gesteld. Geeft u daarvoor nog de gelegenheid?	Zie het antwoord op vraag 9.
49	5.2.3.1 referenties, Kerncompetenties P2	Er wordt gesteld dat: uitvoeren van een adviesopdracht voor de implementatie van security maatregelen met een inzet van minimaal 100 uur in de afgelopen drie jaar bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers, noodzakelijk is. Vraag: Er zijn gemeenten die ambtelijk volledig samenwerken. Is het toegestaan om deze kerncompetentie aan te tonen voor een gemeentelijk samenwerkingsverband of gemeenschappelijke regeling waarbij gezamelijk meer dan 60.000 inwoners betrokken zijn?	De Gemeente gaat daarmee akkoord.
50	Bijlage 4 Uniform Europees Aanbestedingsdocument	Sectie V is alleen van toepassing in geval van bijvoorbeeld een niet-openbare aanbesteding. Kunt u bevestigen dat Inschrijver Sectie V niet hoeft in te vullen voor deze Openbare Europese aanbesteding?	Sectie V geldt uitsluitend voor niet-openbare procedures, mededingingsprocedures met onderhandeling, concurrentiegerichte dialogen en innovatiepartnerschappen. Inschrijver hoeft deze sectie in dit geval niet in te vullen.
51	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 4.1.2	U vraagt om een Uittreksel Handelsregister niet ouder dan 3 maanden. Inschrijver is gewend vanuit andere aanbestedingen een uittreksel niet ouder dan 6 maanden te overleggen, gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente staat een termijn van 6 maanden toe.
52	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.2.2	U vraagt een adequate aansprakelijkheidsverzekering te overleggen. Omdat onze groep beursgenoteerd is, is het ons vanwege de transparantieregels die voor beursgenoteerde ondernemingen van toepassing zijn, niet toegestaan op selectieve wijze inzage te geven in niet uit de balans blijkende zekerheden, zoals een verzekeringspolis. Wij kunnen derhalve geen kopie van de verzekeringspolis overleggen, maar wel een een kopie verstrekken van het door de verzekeraar afgegeven certificaat waaruit blijkt dat de omvang van de verzekeringsdekking voldoet. Is dat acceptabel?	In dit geval is het beschikbaar stellen van een verzekeringscertificaat toegestaan.
53	5.2.3.1 referenties, Kerncompetenties P2	Is het mogelijk om een referentie in te dienen voor een koepelorganisatie van de overheid met minder dan 3000 medewerkers?	Het minimale aantal medewerkers zorgt voor een zekere complexiteit van de overheidsorganisatie, die van belang is om de relevante ervaring van een Inschrijver te kunnen bepalen. Een referentie voor een koepelorganisatie met minder dan 3000 medewerkers is niet toegestaan.
54	Paragraaf 1.5 en 1.6 Aanbestedingsleidraad	Uit de Aanbestedingsleidraad volgt dat de leverancier de security consultancy uitvoert op basis van een resultaatsverplichting. Tegelijkertijd heeft de Gemeente de mogelijkheid om (i) vervanging van medewerkers van leverancier te eisen (zie ook art. 19.4 Raamovereenkomst) en (ii) verzoeken te doen voor 'verduidelijking' van de rapportage die opgeleverd dient te worden aan het einde van een adviesopdracht. Als leverancier een resultaatsverplichting heeft en bovendien facturatie pas plaats kan vinden na acceptatie (art. 14.0 Raamovereenkomst), dient leverancier ook de vrijheid te hebben om die medewerkers in te zetten die volgens hem het beste resultaat kunnen leveren. Met betrekking tot de rapportage, is het in dit kader ook logisch dat het niet verwerken van verzoeken van de Gemeente in de rapportage niet dient te leiden tot het niet accepteren van de rapportage. Leverancier dient hier onafhankelijk in te kunnen opereren. Kan de Gemeente daarom bevestigen dat: 1. Leverancier niet verplicht kan worden medewerkers te vervangen, tenzij er objectieve gronden zijn op basis waarvan de medewerker redelijkerwijs niet meer onderdeel kan zijn van het team van leverancier dat aan de adviesopdracht werkt. 2. Leverancier niet verplicht kan worden verzoeken van de Gemeente op te nemen in de rapportage en dat het niet opnemen van deze verzoeken geen rol kan spelen in het al dan niet accepteren van de rapportage.	1. Opdrachtgever kan ten aanzien van punt 1 enkel bevestigen dat Opdrachtgever bevoegd is om bezwaar te maken tegen de inzet van bepaalde personeelsleden van Leverancier, indien deze naar het oordeel van Opdrachtgever niet voldoen aan de professionele eisen die aan de functies die deze personeelsleden dienen te vervullen gesteld mogen worden (bijv. op gebied van de vereiste capaciteiten, competenties, deskundigheid en ervaring). 2. Opdrachtgever is akkoord met het gestelde met dien verstande dat als er objectief vastgestelde onjuistheden in de rapportage zijn opgenomen, leverancier deze wel dient te wijzigen indien de Gemeente dit verzoekt.
55	Artikel 2.7 Raamovereenkomst	Inschrijver kan vaststellen of Opdrachtgever hem heeft voorzien van voldoende informatie om de ICT Prestatie te kunnen leveren. Het is voor Inschrijver echter niet mogelijk om binnen het kader van de aanbestedingsprocedure vast te stellen of die informatie ook correct is. Inschrijver kan dus niet verklaren dat de informatie voldoende en correct is en stelt daarom voor “en correcte” te laten vervallen.	Niet akkoord. Indien leverancier vermoedt dat de met de aanbestedingsdocumenten verstrekte informatie onjuist of onvolledig is, dient hij dit op grond van artikel 3.3 GIBIT te melden bij Opdrachtgever.
56	Artikel 2.9 Raamovereenkomst	Inschrijver heeft twee vragen over dit artikel. 1. Inschrijver hoeft alleen te voldoen aan de wet en regelgeving die op hem van toepassing is in het kader van de dienstverlening en is niet bekend met de wet- en regelgeving de op de Gemeente van toepassing is. Op welke relevante wet- en relevante wetgeving doelt de Gemeente hier? 2. Een leverancier kan verklaren dat de ICT-Prestatie voldoet aan de relevante wet-en regelgeving op het moment van oplevering en een bepaalde periode daarna, maar niet dat het zal blijven voldoen. Dat is immers ook afhankelijk van het gebruik van de Gemeente van de ICT-Prestatie en toekomstige, maatschappelijke en technische ontwikkelingen die nu niet te voorzien zijn. Inschrijver verzoekt daarom "en te blijven voldoen" te laten vervallen.	1. De gemeente doelt hier uitsluitend op de wet- en regelgeving die op de ICT-Prestatie van toepassing is. Van Leverancier wordt als professionele wederpartij verwacht dat hij bekend is met het wettelijk kader dat van toepassing is op zijn ICT- prestatie. 2. De gemeente is hiertoe niet bereid. Onderdeel van de opdracht is dat de ICT-prestatie gedurende de gehele looptijd blijft voldoen aan de toepasselijke wet- en regelgeving. Leverancier dient hiermee rekening te houden in zijn inschrijving.
57	Art. 2.10 en 24 Raamovereenkomst	Wat voor persoonsgegevens zal leverancier verwerken in het kader van de security consultancy - dienstverlening? Zal leverancier uberhaupt persoonsgegevens gaan verwerken? Dit is immers in de regel niet noodzakelijk voor adviesdienstverlening.	Zie het antwoord op vraag 12.
58	Art. 9.1 Raamovereenkomst	Met welke partijen verwacht de Gemeente dat een leverancier zal moeten samenwerken voor de security consultancy-dienstverlening?	Dat kan met alle marktpartijen zijn met wie de Gemeente op het gebied van ICT samenwerkt.
59	Art. 10.7 Raamovereenkomst	Kan de Gemeente bevestigen dat wijzigingen binnen de groep waar Inschrijver onderdeel van uitmaakt niet vallen onder de reikwijdte van dit artikel?	Nee, dit artikel ziet ook op interne herstructeringen binnen een eventuele holding of concern waartoe Leverancier behoord.
60	Art. 10.12 Raamovereenkomst	De situaties genoemd in dit artikel hoeven niet noodzakelijkerwijs invloed te hebben op andere overeenkomsten met de leverancier. Inschrijver verzoekt dan ook "en elke andere overeenkomst met Leverancier" te laten vervallen.	Niet akkoord. De gemeente acht het proportioneel dat zij de mogelijkheid heeft ook andere overeenkomsten met Leverancier te beëindigen indien de Raamovereenkomst wordt beëindigd wegens niet-integer gedrag van Leverancier.

61	Art. 10.14 Raamovereenkomst	Ten eerste staat er, volgens Inschrijver, een verkeerde verwijzing in dit artikel. "lid 11" moet "lid 12" zijn. Kan de Gemeente dit aanpassen? Daarnaast is een boete in dit kader onredelijk. De leverancier wordt immers al 'gestraft' door de ontbinding van de overeenkomst, met alle (financiele) gevolgen van dien. Bovendien is niet gezegd dat de Gemeente schade lijdt in dit geval, dus is het standaard koppelen van een boete hieraan niet gepast. Inschrijver stelt daarom voor dit artikel te laten vervallen.	De nummering zal in de definitieve overeenkomst worden hersteld. Zie de antwoorden op vragen 15 en 16.
62	Art. 12. 4 Raamovereenkomst	Wat is het nut van een boete in deze context? Inschrijver acht dit onredelijk en stelt daarom voor dit artikel te laten vervallen.	De Gemeente hecht veel waarde aan Social Return en wenst een stok achter de deur te houden t.a.v. de naleving van de SROI-bepalingen. Boetes worden daarnaast niet lichtvaardig opgelegd door de Gemeente, maar de Gemeente wenst uitdrukkelijk de boetemogelijkheid open te houden.
63	Art. 13.1 Raamovereenkomst	De zinssnede"…en daaruit voortvloeiende schade" impliceert dat ook indirecte schade vergoed zou moeten worden. Het is in onze branche gebruikelijk om indirecte schade uit te sluiten, mede ingegeven door het feit dat deze schade niet verzekerbaar is. Inschrijver stelt daarom voor bovengenoemde zinssnede te laten vervallen.	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. Gelet op de aard van de opdracht zal eventuele schade veelal van indirecte aard zijn. Voor zover redelijk zal de Gemeente deze verhalen op Leverancier.
64	Art. 14.3 Raamovereenkomst	In dit artikel wordt gesproken over het laten toetsen van opdrachtomschrijvingen. Valt daar ook de prijs onder? In ieder geval acht Inschrijver het, met verwijzing naar de vraag van Inschrijver over art. 14.4 van de Raamovereenkomst, een benchmark in dit geval niet passend. Inschrijver stelt daarom voor dit artikel te laten vervallen.	Prijs valt ook onder het bereik van artikel 14.3 Raamovereenkomst. De Gemeente is het niet met u eens dat een benchmark niet past bij de opdracht, maar is wel bereid aanvullende bepalingen toe te voegen om een eventuele benchmark nader te reguleren. Zie ook het antwoord op vraag 43.
65	Art. 14.4 Raamovereenkomst	Een automatische prijsaanpassing, zonder dat er verder voorwaarden zijn opgenomen met betrekking tot de benchmark (door wie, scope, bandbreedtes etc.), is zeer onredelijk en zorgt voor grote onzekerheid bij een leverancier. Bovendien is het maar de vraag of het voor onderhavige uitgevraagde dienstverlening, specifiek de security consultancy, noodzakelijk is een benchmark-regeling op te nemen. Inschrijver stelt daarom voor dit artikel te laten vervallen.	De Gemeente is hiertoe niet bereid , maar is wel bereid aanvullende bepalingen toe te voegen om een eventuele benchmark nader te reguleren. Zie ook het antwoord op vraag 43.
66	Art. 15.1 Raamovereenkomst	Er zijn wel degelijk situaties mogelijk waarin leverancier gerechtvaardigd data van de Gemeente aan derden verstrekt. Bijvoorbeeld als er sprake is van wettelijke verplichting of rechterlijk bevel. Kan de Gemeente bevestigen dat dit artikel niet van toepassing is op de situaties waarin leverancier verplicht is de data te verstrekken aan een derde?	Dit artikel wordt als volgt aangepast: *"Behoudens de situatie waarbij voor Leverancier een wettelijke verplichting bestaat, rechtvaardigt geen enkele situatie of omstandigheid dat Leverancier data van Opdrachtgever zonder voorafgaande toestemming van Opdrachtgever ter beschikking laat komen aan enige derde. In een dergelijk geval is nooit sprake van overmacht."*
67	Art. 17.1 Raamovereenkomst	Ook indien de gemeente de Raamovereenkomst ontbindt omdat leverancier geen medewerking verleent aan de exit, is leverancier op grond van dit artikel gehouden om aan de vereisten van art. 17 te voldoen. Dit is alleen redelijk indien (i) leverancier eerst in gebreke is gesteld en (ii) de exit-werkzaamheden vergoed worden. Inschrijver stelt daarom voor om de laatste drie zinnen van dit artikel te vervangen door: "Indien Leverancier haar medewerking niet verleent, heeft Opdrachtgever de mogelijkheid om de Raamovereenkomst te ontbinden nadat Leverancier, na daartoe in gebreke te zijn gesteld, nog steeds niet aan zijn verplichtingen op grond van dit artikel voldoet. In geval van ontbinding neemt dit de verplichting van Leverancier niet weg om aan de vereisten te voldoen, zoals opgenomen dit artikel. Leverancier ontvangt hiervoor de daarvoor overeengekomen vergoeding. Het Exit Plan zal als Bijlage 29.14 onderdeel gaan uitmaken van de Raamovereenkomst."	De Gemeente gaat akkoord met dit voorstel.
68	Art. 17.4 Raamovereenkomst	Het inschakelen van derden op kosten van leverancier heeft vergaande consequenties. Leverancier heeft immers geen enkele invloed op de werkzaamheden die uitgevoerd worden door deze derde en kan daardoor niet meer instaan voor de kwaliteit daarvan. Daarnaast heeft Opdrachtnemer geen invloed op de daarvoor in rekening te brengen kosten en dit brengt een niet in te calculeren risico met zich mee. Leverancier stelt daarom voor dit artikel te vervangen door: "Partijen zullen ervoor zorgdragen dat het Exit Plan op ieder moment geschikt is voor onmiddellijke uitvoering. Wanneer blijkt dat het Exit Plan niet actueel is, Opdrachtgever Leverancier hiervan schriftelijk op de hoogte stelt en Leverancier de gestelde tekortkomingen niet binnen een termijn van tien (10) werkdagen wegneemt, is Opdrachtgever gerechtigd om, voor zover redelijkerwijs mogelijk, een derde in te schakelen om het Exit Plan aan de in dit artikel gestelde garantie te laten voldoen. Leverancier draagt geen enkele verantwoordelijkheid voor de derde verrichte werkzaamheden. De werkzaamheden van deze derde worden gedaan tegen marktconforme tarieven die de overeengekomen kosten van Leverancier niet overstijgen. Deze kosten zullen in geen geval meer bedragen dan de overeengekomen aansprakelijkheidsbeperking."	Zie het antwoord op vraag 21.
69	Art. 18.3 Raamovereenkomst	Wat is "herhaald in gebreke blijven"? Om discussies te voorkomen, stelt Inschrijver voor aan te sluiten bij de wettelijke regeling omtrent ontbinding en dit artikel te laten vervallen.	De Gemeente is hiertoe niet bereid. Met 'herhaald in gebreke blijven' wordt gedoeld op de situatie waarbij uit opvolgende audits blijkt dat één of meerderde gebreken die in een eerdere audit zijn vastgesteld, niet of niet volledig zijn verholpen door Leverancier.
70	Art. 21.1 Raamovereenkomst	Wat bedoelt de gemeente met 'uitbreiden'? Op welke wijze zou de security consultancy-dienstverlening uitgebreid kunnen worden? Hoe dan ook kunnen aan uitbreiding kosten verbonden zijn. Inschrijver stelt daarom voor aan dit artikel toe te voegen: "Partijen treden in overleg over de kosten verbonden aan de uitbreiding van de ICT-Prestatie, waarbij als uitgangspunt geldt dat door Leverancier aangetoonde meerkosten door Opdrachtgever worden vergoed."	Met 'uitbreiding' wordt enkel gedoeld op de mogelijkheid voor Partijen meer Nadere Opdrachten aan te gaan tegen de in de inschrijving geoffreerde tarieven. Van enig meerwerk is derhalve geen sprake.
71	Art. 22.1 Raamovereenkomst	Inschrijver acht het bepaalde in de laatste zin van dit artikel alleen redelijk indien het niet zullen halen van de overeengekomen fatale termijn te wijten is aan leverancier. Inschrijver stelt daarom voor aan deze laatste zin toe te voegen: "tenzij het niet zullen halen van de overeengekomen fatale termijn niet te wijten is aan Leverancier."	Zie het antwoord op vraag 28. De vraag verliest daarmee haar relevantie.
72	Art. 25.2 Raamovereenkomst	Artikel 36.1 van de GIBIT bestaat niet. Naar welk artikel wordt hier verwezen? Hoe dan ook acht Inschrijver een boete nooit passend en verzoekt dan ook dit artikel te laten vervallen.	Zie het antwoord op vraag 25.
73	Art. 26.2 Raamovereenkomst	Ongeacht de aard en de ernst van de overtreding is standaard een boete verschuldigd ter hoogte van € 25.000,--. Leverancier begrijpt de ratio achter het verbinden van een boete aan een schending van de geheimhoudingsplicht, maar acht een standaard bedrag van € 25.000,-- niet proportioneel. Bij het bepalen van het boetebedrag dient rekening te worden gehouden met het al dan niet aanwezig zijn van opzet, de ernst van de overtreding en de gevolgen daarvan.Daarnaast is het niet redelijk dat de gemeente de mogelijkheid heeft om naast de boete ook nog volledige schadevergoeding te vorderen. Leverancier stelt daarom voor dit artikel te vervangen door: "Als Leverancier toerekenbaar in strijd handelt met artikel 15 van de GIBIT is hij per overtreding een onmiddellijk opeisbare boete verschuldigd van maximaal € 25.000,-- rekening houdend met het al dan niet aanwezig zijn van opzet, de ernst van de overtreding en de gevolgen daarvan. Een betaalde boete wordt in mindering gebracht op een eventueel te betalen schadevergoeding."	De Gemeente is hiertoe niet bereid. Schendingen van geheimhoudingen zijn onomkeerbaar en leiden daardoor tot niet-repareerbare schade. De Gemeente acht het boetebedrag in dat licht proportioneel.
74	Art. 4.2 GIBIT	Inschrijver acht het niet redelijk dat Leverancier verantwoordelijk kan worden gehouden voor het missen van een fatale termijn wanneer dat niet aan hem te wijten is. Inschrijver stelt dan ook de volgende alternatieve tekst voor: "De volgende termijnen zijn - in afwijking van het vorige lid - fataal, tenzij het niet behalen van deze termijnen niet aan Leverancier kan worden toegerekend:"	Zie het antwoord op vraag 28.
75	Art. 7.5 i GIBIT	Inschrijver acht het redelijk dat ontbinding van de Overeenkomst, hetgeen voor beide partijen immers een zeer zwaar middel is, niet eerder plaats vindt dan nadat beide partijen eerst hebben geprobeerd op het hoogste niveau (beider directies) tot een oplossing te komen. Inschrijver stelt voor deze bepaling als volgt aan te vullen: "….. schade. Ontbinding vindt niet eerder plaats dan nadat Opdrachtgever en Leverancier op directieniveau niet binnen bekwame tijd een oplossing hebben bereikt; of".	Niet akkoord, maar de Gemeente zal alleen tot beëindiging overgaan indien dit naar haar oordeel proportioneel is.
76	Art. 13.4 GIBIT	Inschrijver acht de opgenomen aansprakelijkheidsbeperking niet marktconform en daarom niet redelijk. Inschrijver verzoekt de gemeente om dit artikel te vervangen door: "De aansprakelijkheid voor overige schade is beperkt tot twee maal de Jaarvergoeding per gebeurtenis. De totale aansprakelijkheid per jaar bedraagt evenwel nooit meer dan 4 maal de Jaarvergoeding (ongeacht het aantal gebeurtenissen). Samenhangende gebeurtenissen worden daarbij aangemerkt als één gebeurtenis."	Zie het antwoord op vraag 31.
77	Art. 15.2 GIBIT	Inschrijver acht het redelijk dat de termijn wordt beperkt tot een maximum van 2 jaar, niet een minimum, omdat dan niet is bepaald wanneer de minimumtermijn van toepassing is en wanneer niet en daarmee dus niet de verplichting in de tijd begrenst. Inschrijver stelt voor deze bepaling als volgt te wijzigen: "De in het vorige lid bedoelde verplichting duurt voort tot twee jaar na afloop van de Overeenkomst."	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. Gelet op de zeer vertrouwelijke en gevoelige informatie die onder de Raamovereenkomst wordt gedeeld, wenst de gemeente de geheimhouding van deze informatie langer te waarborgen dan slechts 2 jaar na afloop van de Raamovereenkomst.

78	Art. 21.1 GIBIT	Het is voor Inschrijver van belang dat de onafhankelijke derde geen concurrent is van Inschrijver. Inschrijver stelt voor deze bepaling als volgt aan te passen: "Opdrachtgever is gerechtigd de naleving door Leverancier van de wezenlijke verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst, de GIBIT 2020 en de daarmee samenhangende overeenkomsten (SLA, verwerkersovereenkomst, etc.), alsmede de juistheid van toegezonden facturen, binnen een redelijke termijn door een onafhankelijke ter zake deskundige aan geheimhouding gebonden derde te laten controleren, niet zijnde een concurrent van Leverancier."	De Gemeente zal voor het uitvoeren van enige controle gebruik maken van een onafhankelijke derde, die geen concurrent is van Leverancier.
79	14 Vergoeding en facturering	Kan de opdrachtgever aangeven of de prijzen in " diensten" per jaar/maand moeten zijn?	De vergoeding wordt bepaald per Nadere Opdracht.
80	14 Vergoeding en facturering	Kunt u bevestigen dat ten aanzien van deze offerteaanvraag door u geen kredietinstellingsgarantie zal worden verlangd?	Dat is correct
81	14 Vergoeding en facturering	Is het voor de opdrachtgever akkoord om dagtarieven te benoemen in tabel voor Workshop/Training?	De Gemeente kan deze vraag niet goed plaatsen. De door Inschrijver aangeboden dagtarieven dienen te worden ingevuld in het prijzenblad (bijlage 7).
82	Onderwerp van de Raamovereenkomst	Hoe wordt de beveiligingsposture van de organisatie beoordeeld en geëvalueerd tijdens de pen en hackt test?	Het is de Gemeente niet duidelijk waar Inschijver met deze vraag op doelt.
83	Onderwerp van de Raamovereenkomst	Hoe wordt de beveiligingsposture van de organisatie beoordeeld en geëvalueerd tijdens de test?	Het is de Gemeente niet duidelijk waar Inschijver met deze vraag op doelt.
84	Onderwerp van de Raamovereenkomst	Hoe wordt ervoor gezorgd dat de bevindingen van de pen- en hacktest worden opgevolgd en verwerkt? Worden er actieplannen ontwikkeld en uitgevoerd om de beveiligingsproblemen op te lossen	Het is de verantwoordelijkheid van de Gemeente dat de bevindingen van de pen- en hacktest worden opgevolgd. In samenspraak met de applicatieleverancier en andere relevante leverancier/partners (bijv. KPN) zal de Gemeente de actieplannen laten opstellen en uitvoeren door de ICT leverancier. Aan de pentester kan gevraagd worden om een toelichting cq advies te geven op de gekozen oplossingen in het actieplan. De pentester hoeft de actieplannen niet zelf op te stellen.
85	Onderwerp van de Raamovereenkomst	In geval van incidienten Wat zijn de response eisen bij meerdere gelijktijdige incidenten?	De vraag is de Gemeente niet helemaal duidelijk. De Gemeente gaat er vanuit dat u doelt op incidenten die door u veroorzaakt worden tijdens het testen. In dat geval dient u dit meteen te melden bij de contactpersoon van de Gemeente. Afhankelijk van de situatie zal de Gemeente afspraken maken over de voortgang.
86	Audit: SLA	Leverancier verplicht zich ertoe om medewerking te verlenen aan alle vormen van audits met betrekking tot de ICT-Prestatie die zijn geïnitieerd door Opdrachtgever. In de SLA	De formulering van de vraag is niet compleet. Op deze manier betreft het een constatering.
87		Kun opdrachtgever een format of inhoud van de SLA delen met gegedigde?	De Gemeente is niet voornemens om voor deze dienstverlening een SLA in klassieke zin af te sluiten. Alle voor de dienstverlening relevante KPI's zijn te vinden in de aanbestedings documenten. Indien gewenst kan Gemeente deze KPI's na gunning met Opdrachtnemer in een overzicht zetten, zodat ze eenvoudig te vinden zijn. De overeenkomst zal hier waar nodig op worden aangepast.
88	Pagina 19 Korte toelichting Pen- en hacktesting	Wat is de scope van de pen- en hacktest? Is dit beperkt tot specifieke systemen, netwerken of applicaties, of gaat het om een end-to-end test van de gehele infrastructuur?	De scope van een pentest opdracht kan varieren per opdracht en zal in de intake per Nadere Opdracht worden beproken.
89	Onderwerp van de Raamovereenkomst	Hoe wordt de kennisoverdracht t.a.v security geregeld? Wordt er training en ondersteuning geleverd voor de beveiligingsteams van de organisatie?	Er kan door de opdrachtgever gevraagd worden om een presentatie te geven over de bevindingen uit een specifieke pentest.
90	Subcriterium 3: SLA	Hoe wordt de kwaliteit van de test en de rapportage gegarandeerd? Biedt de opdrachtgever een servicelevel agreement (SLA) en staat het open voor verbetering en aanpassing van de diensten, indien nodig?	De Gemeente kan uw vraag niet goed plaatsen. Zie wel het antwoord op vraag 87.
91	Aanbestedingsleidraad - 1.1 Beschrijving van de opdracht en 1.4.1 Testen van extern gehoste diensten	U geeft in 1.4.1 aan: "Het applicatielandschap van de Gemeente wordt niet op één locatie gehost, maar is verspreid over de strategische partner van de Gemeente die invulling geeft aan de (infrastructurele) ICT dienst waarin Hosting en Technisch applicatiebeheer van on-premise applicaties en afzonderlijke SaaS, PaaS en/of IaaS leveranciers voor de hosting van de overige applicaties. Gemeente beschikt ook nog over twee datacenters die in de nabije toekomst zullen verdwijnen. ". Kunt u nader inzicht geven in het te verwachten aantal betrokken derde partijen waarbij systemen of applicaties getest zullen gaan worden?	Bij de meeste pentesten zullen drie tot vier externe partijen deel uitmaken van het te onderzoeken systeem. Hierbij kan worden gedacht aan de hoster, de SaaS leverancier, de beheerpartij en een subverwerker.
92	Aanbestedingsleidraad - 1.3 Randvoorwaarden voor gunning van de Opdracht betreffende leveranciers - bullet 2	U geeft aan: 'Een partij die een bepaald perceel wint, komt niet in aanmerking voor gunning van de overige percelen." Kan een partij die de Security Consultancy en de Security Pentesting percelen allebei winnen als aangetoond kan worden dat er voldoende “chinese walls” tussen de opdrachtteams voor beide percelen zijn?	Security consultancy omvat ook second opinions ten aanzien van pen- en hacktesting. Omdat de Gemeente de Security consultancy aan 1 leverancier zal gunnen, zou dit betekenen dat bepaalde Nadere Opdrachten voor Security consultancy buiten de raamovereenkomst zouden moeten worden uitgezet. Het opwerpen van Chinese walls wordt door de gemeente niet als voldoende waarborg voor onafhankelijkheid beschouwd. Dit is ongewenst en de gemeente handhaaft haar uitgangspunt dat beide percelen niet door dezelfde leverancier kunnen worden uitgevoerd.
93	Aanbestedingsleidraad - 1.3 Randvoorwaarden voor gunning van de Opdracht betreffende leveranciers	U geeft aan: "De huidige (strategisch) partners van de Gemeente voor werkplekken (ADW), Applicatie Hosting en Datacenter services (HenT en CCC) en interne connectiviteit (ANET), komen niet in aanmerking voor de gunning van de Generieke security diensten, voor Pen- en hacktesting en voor Security consultancy vanwege de noodzakelijke onafhankelijkheid van deze percelen." Voor het Security Testing deel kunnen wij ons goed voorstellen. Welke beoogde werkzaamheden maken dat onafhankelijkheid noodzakelijk is voor specifiek het Security Consultancy perceel?	Security consultancy omvat ook second opinions ten aanzien van door de strategisch partners geleverde dienstverlening en uitgevoerde werkzaamheden. Zie ook het antwoord op vraag 92.
94	Aanbestedingsleidraad - 1.4 Scope Pen- en hacktesting (P1)	U geeft aan: *Inschrijver voert op verzoek van de Gemeente penetratietesten uit op:* *- Applicaties: (web)applicaties, databases en webserver(s);* *- Infrastructuur: servers, werkplekken, besturingssystemen, netwerkapparatuur en beveiligingcomponenten;* *- Specifieke hardware zoals camera's en andere sensoren, laadinfrastructuur en verkeersregelinstallaties;* *- Gegroepeerde container deployments; Industrial and automation controls systems die verwerkt zijn in objecten;* *het identificeren van beveiligingsfouten in sourcecode (code review) kan onderdeel zijn van een penetratietest .* Kunt u een procentuele inschatting geven van de te verwachten verdeelsleutel van de genoemde type testen ten opzichte van het totaal?	De Gemeente schat in dat het grootste deel van de Nadere Opdrachten betrekking zal hebben op applicaties en infrastructuur en het resterende deel op IACS/IoT, sensoren en code review.
95	Aanbestedingsleidraad - 1.4.2 Normen en raamwerken waartegen te testen	U geeft aan "Inschrijver toetst afhankelijk van de opdracht van de Gemeente of Industrial and Automation Control Systems minimaal voldoen aan: -de meest recente implementatie richtlijnen voor procesautomatisering;" Kunt u expliciet maken welke implementatie richtlijnen voor procesautomatisering u wilt dat gebruikt wordt?	De IEC62443, NCSC en NIST richtlijnen. Voor de laadinfrastructuur gelden daarnaast de specifieke beveiligingseisen van ELAAD en het ENCS.
96	Aanbestedingsleidraad - 1.4.4 Locatie van de testen	Kunt u een inschatting geven in welke mate deze opdrachten door opdrachtnemer op afstand (via internet) en in welke mate deze opdrachten naar inschatting on-site bij opdrachtgever dienen te worden uitgevoerd?	In de meeste gevallen zullen de opdrachten op afstand kunnen worden uitgevoerd.
97	Aanbestedingsleidraad - 1.4.5 Testpersoneel	U geeft aan "Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een geldige VOG en een ondertekende geheimhoudingsverklaring;" De template van deze geheimhoudingsverklaring hebben wij niet als onderdeel van uw uitvraag ontvangen. Kunt u deze alsnog met ons delen zodat wij deze kunnen beoordelen?	Een VOG is voldoende tezamen met de verklaring van de leverancier dat het testpersoneel zich dient te houden aan geheimhouding.
98	Aanbestedingsleidraad - 1.4.5 Testpersoneel	U geeft aan "Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een Certified Ethical Hacker certificering. Dit zijn in elk geval één of meerdere certificeringen (of aantoonbaar vergelijkbaar) die onder het CCV keurmerk vallen;" Wij merken op dat CEH in de markt en tevens niet door CCV genoemd wordt als certificering voor een professional bron: https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Certificatie-en-Inspectie/Schema_s/Pentesten/Kwalificaties_Pentesten_-_Bijlage_voor_certificatieschema_pentesten.pdf. Mogen wij veronderstellen dat Certified Ethcal Hacker als voorbeeld onjuist is opgenomen en CEH niet als geldige certificering wordt geaccepteerd? Welke certificering verwacht u minimaal?	Het CEH certificaat vervalt als mogelijkheid om de noodzakelijke certificering vast te stellen.

99	Aanbestedingsleidraad - 1.4.6 Werkwijze uitvoering penetratietesten	U geeft aan "Voor bepaalde penetratietesten kan de Gemeente nadrukkelijk verzoeken om de test vanuit een Nederlands IP adres te verrichten." Kunt u aangeven voor hoeveel testen u verwacht dat dit van toepassing zal zijn?	De meeste testen zullen vanaf een Europees IP adres uitgevoerd kunnen worden uitgevoerd, tenzij de opdrachtgever nadrukkelijk wenst om het vanaf een Nederlands IP adres uit te voeren. Aantallen testen kunnen wij niet nader specificeren.
100	1.4.6 Werkwijze uitvoering penetratietesten	Huidige ontwikkelingen op het gebied van tools maken het mogelijk het uitvoeren van security testing op een hele andere manier uit te voeren waardoor meer efficiëntie, schaalbaarheid ontstaat, maar ook volgens een meer continu model getest kan worden. Dit kan vele voordelen bieden voor u als opdrachtgever. Staat u er voor open om, tijdens dit RFP proces of later, met ons van gedachten te wisselen over een meer vernieuwende manier van testen ?	Ja
101	Aanbestedingsleidraad - 1.5 Scope	Vormen de genoemde drie opdrachtgebieden een uitputtende lijst, of zijn zij meer bedoeld als voorbeelden van opdrachtgebieden? Indien dat laatste, zijn er dan nog meer voorbeelden te noemen?	De drie genoemde opdrachtgebieden zijn in ieder geval onderdeel van de door de Gemeente gevraagde dienstverlening, maar zijn niet uitputtend. Zie ook de 12 BIO categorieen als genoemd in paragraaf 5.2.3.2 van de aanbestedingsleidraad.
102	Aanbestedingsleidraad - 1.5.2 Werkwijze consultancy opdracht	Wij zien dat "complexiteit" als term niet nader gedefinieerd is en het zou kunnen dat inschrijvers onduidelijkheid over wat complexiteite exact is, zullen aanwenden om gemiddelde dagtarieven kunstmatig laag te houden. Hoe gaat de Gemeente dit voorkomen? Het zou onze voorkeur hebben een een nadere definitie te verkrijgen van de complexiteitscriteria.	Het is voor Gemeente niet mogelijk om de verschillende categorieen complexiteit precies te definieren. Wel kan Gemeente zeggen dat de complexiteit toeneemt naarmate de opdracht meer (dieper) technisch inzicht vergt, er meer organisaties/partijen/stakeholders betrokken zijn, de opdracht meer politiek gevoelig is en/of het een applicatie is die een veelheid of bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
103	Aanbestedingsleidraad - 1.11 Waarde van de Opdracht	De maximale waarde van Security consultancy over de gehele looptijd van de raamovereenkomst, inclusief verlenging betreft €5.000.000,- excl. BTW. Wat is een realistische schatting voor de opdrachtomvang per kalender? Bij voorkeur onderverdeeld naar de verschillende genoemde (drie) opdrachttypes?	De door de Gemeente geraamde waarde voor Security consultancy is ongeveer een miljoen euro per jaar. Zie ook het antwoord op vraag 45.
104	Bijlage 9 - Procedure van gunning Nadere Opdrachten Inzet van commerciele testtools	U geeft aan "De Nadere Offerte is time boxed (vaste tijd, vaste prijs) gespecificeerd " In het prijzenbad gaat u uit van een dagtarief. Kan u aangeven hoe bij het opstellen van een nadere offerte omgegaan dient te worden met extra kosten? Bijvoorbeeld licentiekosten voor de inzet van intelligente tooling, waardoor het aantal testdagen lager uitvalt dan de uitvoering met reguliere testtools? Mogen wij veronderstellen dat wanneer uiteindelijk de handmatig inspanning kan worden beperkt de "vaste prijs" zoals opgenomen in de nadere overeenkomst leidend is/blijft ongeacht het uiteindelijk aantal bestede uren?	Het is de Gemeente niet helemaal duidelijk welke tooling u bedoelt. Indien het scanning tools betreft, dan dient het gebruik daarvan onderdeel te zijn van het dagtarief. De Gemeente wil hierbij opmerken dat scanningtools weliswaar enige 'intelligentie' kunnen hebben, maar slechts kunnen worden gebruikt als startpunt van een test. Ze kunnen nooit het handmatige deel van de test vervangen.
105	Overeenkomst - Toepasselijkheid GIBIT (art. 1 Begrippen en Definities)	U geeft in dit artikel aan dat de Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden bij IT van maart 2021 van toepassing zijn. Bij de aanbestedingsdocumenten is echter de versie van 2020 bijgevoegd. Om deze reden hebben wij de versie van 2020 beoordeeld. Indien onverhoopt toch de versie van maart 2021 van toepassing is, kunt u deze dan alsnog naar ons sturen zodat wij deze versie ook nog kunnen beoordelen?	In 2021 zijn er minimale updates geweest van de GIBIT, die niet van inhoudelijk belang zijn. De Gemeente handhaaft de meegestuurde versie van de GIBIT.
106	Overeenkomst - Verwerkersovereenkomst (art. 2.10)	In dit artikel geeft u aan dat Leverancier fungeert als verwerker van data en in dat kader een verwerkingsovereenkomst gesloten dient te worden. Onderhavige aanbesteding op verschillende dienstonderdelen die tezamen de opdracht Pentesting- en Security consultancy vormen. Bent u het eens dat voor de verschillende dienstonderdelen afzonderlijk moet worden bepaald of opdrachtnemer daarvoor als verwerkingsverantwoordelijke dan wel verwerker moet worden aangemerkt? Een verwerkersovereenkomst ontbreekt bij de aanbestedingsdocumenten. Opdrachtnemer heeft de verwerkersovereenkomst daarom niet kunnen beoordelen en wenst na gunning met u hierover nadere afspraken te maken, bent u hiertoe bereid? Zou u daarnaast de verwerkersovereenkomst alsnog kunnen sturen?	Zie het antwoord op vraag 13.
107	Overeenkomst - Aanbieden licenties aan derden (art. 3.3)	Uit dit artikel blijkt dat u niet bereid bent rechtstreeks voorwaarden te accepteren van derde partijen waarvan opdrachtnemer ter uitvoering van de prestatie software of andere auteursrechtelijk beschermde werken betrekt. Opdrachtnemer kan dit artikel niet accepteren omdat voor de uitvoering van de opdracht een dergelijke acceptatie een noodzakelijke voorwaarde kan zijn voor de inzet van de software. Bent u gezien het voorgaande bereid om artikel 3.3 buiten toepassing te verklaren?	De Gemeente sluit aan bij artikel 19.1 GIBIT (alle voorwaarden op derdenprogrammatuur moeten dan in ieder geval zijn meegenomen in de inschrijving). *Indien de ICT Prestatie (geheel of gedeeltelijk) bestaat uit Derdenprogrammatuur, zal Leverancier in of bij het aanbod:* *i. specificeren welk deel van de ICT Prestatie daaruit bestaat;* *ii. de eventueel toepasselijke (licentie- en onderhouds)voorwaarden ter beschikking stellen;* *iii. slechts indien dit verzocht is: specificeren in hoeverre het mogelijk is de betreffende Derdenprogrammatuur elders te betrekken en in hoeverre de keuze daartoe over te gaan consequenties heeft voor het aanbod van Leverancier;* *iv. voor zover er sprake is van afhankelijkheid tussen de Derdenprogrammatuur en de overige delen van de ICT Prestatie, duidelijk kenbaar maken waar die afhankelijkheid in is gelegen en welke effecten die afhankelijkheid heeft voor (de kwaliteit van) de door Leverancier te verlenen ICT Prestatie.*
108	Overeenkomst - Vernietigen Data (art. 4.1.2, laatste zin en artikel 4.1.3, laatste zin)	Ingevolge dit artikel dient Opdrachtnemer alle data op eerste verzoek van Opdrachtgever te vernietigen. Vanwege reguliere back-up procedures is het niet altijd technisch mogelijk om alle gegevens te vernietigen. Bent u bereid om in aanvulling op artikel 4.1.2 en 4.1.3 op te nemen dat data vernietigd kan worden voor zover dit redelijkerwijs technisch mogelijk is?	Niet akkoord. 'Voorzover redelijkerwijs mogelijk' beschouwt de Gemeente een te vergaande beperking van de vernietigingsverplichting. In de antwoorden op eerdere vragen is reeds vermeld dat geen vernietigingsverplichting bestaat indien er een wettelijke bewaarplicht geldt.
109	Overeenkomst - Onbeperkte duur verplichtingen raamovereenkomst (art. 5.5 jo. art. 28.3)	Uit artikel 5.5 jo. artikel 28.3 blijkt dat de geheimhoudingsplicht niet in duur is beperkt. Dit zou betekenen dat wij voor altijd aan contractuele geheimhoudingsverplichtingen gebonden zijn. Bent u bereid een beperkte duur overeen te komen, waarbij een termijn van 2 jaar na afloop van de overeenkomst gebruikelijk is? Voorts geeft u in artikel 5.5 aan dat de lijst van verplichtingen die voor onbepaalde tijd voortduren niet limitatief is. Opdrachtnemer verzoekt u deze lijst limitatief te maken zodat het voor opdrachtnemer duidelijk is welke verplichtingen voortduren na het einde van de looptijd van de overeenkomst. Kunt u hiermee instemmen? Kunt u daarnaast toelichten welke verplichtingen nog meer onder artikel 5.5. vallen?	Zie het antwoord op vraag 77.
110	Overeenkomst - Onderaanneming (art. 7.3)	Opdrachtnemer is niet bevoegd om onderaannemers in te schakelen zonder toestemming van opdrachtgever. Opdrachtnemer is zich echter niet altijd bewust van de onderaannemers die worden ingezet ten behoeve van algemene IT applicaties (denk aan cloud-hosting). Bent u bereid een algemene toestemming af te geven voor het inschakelen van dergelijke onderaannemers?	De Gemeente wenst een volledig overzicht te behouden van de ten behoeve van haar raamovereenkomst in te zetten partijen. De Gemeente is daarom hiertoe niet bereid.
111	Overeenkomst - Screening (art. 10.8)	Op grond van artikel 10.8 kan u op elk moment gedurende de looptijd van de overeenkomst een integriteitsscreening uitvoeren waarin de integriteit van Leverancier, zijn Onderaannemers of door Leverancier ingeschakelde derden getoetst wordt. De bevoegdheid tot het uitvoeren van een screening is zeer algemeen geformuleerd en zou zo ver kunnen gaan dat wij u toegang dienen te verlenen tot onze kantoorlocaties of inzage dienen te geven in onze dossiers of administratie. Dit is voor ons onacceptabel, aangezien we daarmee mogelijk in strijd handelen met geldende wet- en regelgeving en mogelijk ook met geheimhoudingsverplichtingen jegens andere cliënten. Bent u bereid artikel 10.8 van de overeenkomst buiten toepassing te verklaren? Indien u daartoe onverhoopt niet bereid bent, kunt u dan nader toelichten welke voorwaarden aan een dergelijke screening worden verbonden?	Het volledig buiten toepassing laten van artikel 10.8 is niet akkoord. Zie https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/veiligheid/integer-handelen/beleidsstukken-bio/ voor de voorwaarden van de screening.
112	Overeenkomst - Meewerken screening (Art. 10.12 sub 8)	Uit artikel 10.12 volgt dat u de overeenkomst kan beëindigen of opschorten indien Leverancier onvoldoende zijn/haar medewerking heeft verleend in het kader van de screening. Indien u onverhoopt niet akkoord gaat met het buiten toepassing verklaren van artikel 10.8, merkt opdrachtnemer het volgende op. Bij een eventuele screening kan Opdrachtnemer te maken krijgen met omstandigheden die buiten haar invloedsfeer liggen. Opdrachtnemer stelt om voorgaande reden dan ook voor artikel 10.12 sub 8 als volgt aan te vullen: "Opdrachtnemer zal op aanvraag van Opdrachtgever voor zover redelijkerwijs van haar kan worden gevergd meewerken aan een eventuele screening (...)". Kunt u hiermee instemmen?	De Gemeente stemt in met deze aanvulling.

113	Overeenkomst - Boetebepaling (art. 10.14, art. 12.4, art. 25.2 & art. 26.3)	Deze artikelen bevatten een boetebepaling. Wij achten een boetebepaling onwenselijk. Het overeenkomen van boetes is bovendien niet noodzakelijk omdat in de wet en in de contractvoorwaarden reeds een vangnet is opgenomen ten aanzien van aansprakelijkheid van onze organisatie en de daaruit voortvloeiende verplichting tot vergoeding van schade, in geval van schending van de verplichtingen uit de overeenkomst. Bovendien zijn boetebepalingen niet verzekerbaar. Wij verzoeken u derhalve om artikel 10.14, 12.4, 25.2 en 26.3 buiten toepassing te verklaren. Kunt u hiermee instemmen?	De Gemeente is hiertoe niet bereid. De Gemeente heeft bij elke boetebepaling een belangenafweging gemaakt en alleen daar waar zij een groot belang zag en dit proportioneel achtte een boete gesteld. Desalniettemin wenst de gemeente te benadrukken dat zij boetes niet lichtvaardig oplegt, maar de de boetemogelijkheden open wenst te houden.
114	Overeenkomst - Onbeperkte vrijwaring claims derden (art. 10.15)	Op grond van dit artikel dient opdrachtnemer een onbeperkte vrijwaring af te geven voor claims van derden als gevolg van een opschorting, ontbinding of beëindiging van de Raamovereenkomst. Opdrachtnemer heeft uiteraard een vaktechnische verantwoordelijkheid als het gaat om zijn werkzaamheden. In dat kader is in de wet reeds een vangnet opgenomen ten aanzien van de aansprakelijkheid van opdrachtnemer voor zijn beroepsfouten jegens opdrachtgever en jegens derden. Het vrijwaren van opdrachtgever voor aanspraken van derden gaat echter verder en is in strijd met hetgeen binnen onze beroepsgroep gebruikelijk is. Derhalve stellen wij voor dat de vrijwaring ten nadele van opdrachtnemer zoals opgenomen in artikel 10.15 van de Overeenkomst buiten toepassing wordt verklaard. Kunt u daarmee instemmen? Indien u hier onverhoopt niet toe bereid bent, zou u dan bereid zijn de vrijwaring onder de aansprakelijkheid beperking te brengen zoals voorgesteld in het kader van artikel 13.1?	De Gemeente is hiertoe niet bereid, zie nader het antwoord op vraag 17.
115	Overeenkomst - Aansprakelijkheid (art. 13.1)	Het is in onze branche zeer gebruikelijk dat partijen een marktconforme beperking van aansprakelijkheid overeenkomen. Normaal gesproken wordt in onze branche de aansprakelijkheid, voor directe schade veroorzaakt door een beroepsfout, beperkt tot een bedrag van maximaal éénmaal de door opdrachtgever voor de diensten verschuldigde en betaalde vergoedingen. Dit behoudens opzet of bewuste roekeloosheid van opdrachtnemer. Aansprakelijkheid voor indirecte schade pleegt geheel te worden uitgesloten tenzij deze is veroorzaakt door opzet of bewuste roekeloosheid van leidinggevend personeel van opdrachtnemer. Wij stellen voor dat in afwijking van artikel 13.1 van de Overeenkomst een aansprakelijkheidsbeperking wordt overeengekomen waarbij de maximum aansprakelijkheid in redelijke verhouding staat tot het met de opdracht gemoeide honorarium. Graag vernemen wij of u akkoord gaat met het opnemen van de volgende bepaling: "In afwijking van artikel 13.1 van de Overeenkomst geldt het volgende: De aansprakelijkheid van Opdrachtnemer is beperkt tot een bedrag gelijk aan één (1) maal het aan Opdrachtnemer voor deze opdracht verschuldigde honorarium, behoudens opzet dan wel bewuste roekeloosheid aan de zijde van leidinggevend personeel van Opdrachtnemer. Indirecte schade, daaronder begrepen echter niet beperkt tot gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen, schade als gevolg van bedrijfsstagnatie en reputatieschade, is expliciet uitgesloten."	De Gemeente is niet akkoord, zie nader het antwoord op vraag 63.
116	Overeenkomst - Exit (art. 17.1, tweede zin)	U geeft in dit artikel aan dat Leverancier alle medewerking dient te verlenen die nodig is bij het invullen van dit Exit Plan. Bij het uitvoeren van het Exit-plan kan Opdrachtnemer te maken krijgen met omstandigheden die buiten haar invloedsfeer liggen. Bent u gezien het voorgaande bereid om artikel 17.1, tweede zin, als volgt "Leverancier zal voor zover redelijkerwijs van haar kan worden gevergd de medewerking verlenen die nodig is bij het invullen van dit Exit-Plan."	De Gemeente is bereid dit artikel te herzien op de wijze zoals omschreven in het antwoord op vraag 68.
117	Overeenkomst - Gedragscode Re-transitie & Vernietigen Data (art. 17.2)	In dit artikel geeft u aan dat Opdrachtnemer bij een Exit alle gegevens dient te vernietigen. Vanwege reguliere back-up procedures is het niet altijd technisch mogelijk om alle gegevens te vernietigen. Bent u bereid om in aanvulling op artikel 17.2 sub i en sub iii op te nemen dat data vernietigd kan worden voor zover dit redelijkerwijs technisch mogelijk is?	Zie het antwoord op vraag 108. Daarnaast merkt de Gemeente op dat de backup niet als archief mag worden gebruikt.
118	Overeenkomst - Vrijwaring ten gunste	Het is gewenst en gebruikelijk binnen de branche een vrijwaring overeen te komen ten gunste van opdrachtnemer, zeker in dit geval voor de gevolgen van een inbreuk in het kader van pen- en hacktesten. Wij vernemen graag of u bereid bent de volgende bepaling over te nemen: "Opdrachtgever vrijwaart Leverancier voor alle aanspraken van derden die voortvloeien uit of verband houden met de ten behoeve van Opdrachtgever te verrichten of verrichte werkzaamheden, tenzij Opdrachtgever aantoont dat de aanspraken geen verband houden met verwijtbaar handelen of nalaten van Opdrachtgever dan wel veroorzaakt zijn door opzet of bewuste roekeloosheid van Opdrachtnemer. De vrijwaring wordt mede bedongen ten behoeve van de personen binnen het opdrachtteam van Opdrachtnemer, zowel individueel als gezamenlijk. Deze vrijwaring is niet van toepassing op opdrachten tot onderzoek van de jaarrekening zoals bedoeld in artikel 2:393 BW, maar uitsluitend op andere en/of aanvullende werkzaamheden."	De Gemeente gaat akkoord met de voorgestelde bepaling.
119	Overeenkomst - Audit (art. 18)	In dit artikel geeft u aan dat Leverancier verplicht is medewerking te verlenen aan alle vormen van audits met betrekking tot de ICT-Prestatie die zijn geïnitieerd door Opdrachtgever. Deze auditbepaling is zeer algemeen geformuleerd en zou zo ver kunnen gaan dat wij u toegang dienen te verlenen tot onze kantoorlocaties of inzage dienen te geven in onze dossiers of administratie. Dit is voor ons onacceptabel, aangezien we daarmee mogelijk in strijd handelen met geldende wet- en regelgeving en mogelijk ook met geheimhoudingsverplichtingen jegens andere cliënten. Bent u bereid artikel 18 van de Overeenkomst buiten toepassing te verklaren? Mocht u daar niet toe bereid zijn, dan zouden we desgewenst wel kunnen instemmen met een controle van door ons verzonden facturen. Wij zouden in dat kader de volgende bepaling willen voorstellen: "Artikel 18 van de Overeenkomst is niet van toepassing op de Overeenkomst. Op verzoek van Opdrachtgever dient leverancier mee te werken aan een controle door een externe accountant van de door leverancier aan Opdrachtgever verzonden facturen. Dit recht vervalt na twee (2) jaren na het einde van de overeenkomst." Kunt u met het voorgaande instemmen?	De Gemeente kan noch met het schrappen van artikel 18 als met de voorgestelde aanpassing instemmen. De Gemeente is echter wel bereid de navolgende regels overeen te komen in de Raamovereenkomst ten aanzien van een audit: 1. Opdrachtgever is gerechtigd zelf of door een onafhankelijke auditor onderzoek te (laten) doen naar de naleving van plichten uit de Overeenkomsten door Opdrachtnemer, op de wijze zoals nader bepaald in artikel 21 GIBIT-2020. Leverancier zal zijn volledige medewerking verlenen aan een betreffend onderzoek en zal op eerste verzoek alle informatie binnen tien (10) werkdagen na het hiervoor bedoelde verzoek elektronisch of in kopie ter beschikking stellen die redelijkerwijs voor het onderzoek noodzakelijk is. 2. Opdrachtgever zal een voorgenomen audit twee (2) weken van tevoren schriftelijk aankondigen, tenzij naar het oordeel van Opdrachtgever of de op grond van het voorgaande lid ingezette auditor het in het belang van de audit noodzakelijk is hiervan af te wijken.
120	Overeenkomst - Vervanging van personen (art. 19.4)	Op grond van artikel 19.4 kan u zonder opgave van redenen vorderen dat opdrachtnemer haar personen vervangt. Gezien de aard van onze dienstverlening, die wij onafhankelijk willen uitvoeren, is het niet acceptabel dat opdrachtgever kan beslissen dat een medewerker van opdrachtnemer vervangen moet worden. Deze bepaling zouden wij dan ook graag vervangen door een bepaling waarin is geregeld dat opdrachtgever met opdrachtnemer in overleg treedt over een eventuele vervanging, indien opdrachtgever van oordeel is dat een of meer medewerkers van opdrachtnemer niet blijken te voldoen aan het profiel of de verwachting van opdrachtgever. Wij hopen dat u bereid bent artikel 19.4 van de Overeenkomst te laten vervallen en te vervangen door de volgende bepaling: "Leverancier is bevoegd de Overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen (zonder tot schadevergoeding gehouden te zijn) in het geval Opdrachtgever vervanging van personeel van Leverancier gelast zonder dat er overleg is geweest met Opdrachtnemer."	De Gemeente is niet op zoek naar een algemeen vervangingsrecht ten aanzien van personeel, maar wenst wel de mogelijkheid te behouden om een verzoek tot vervanging in te dienen bij bezwaren tegen het ingezette personeelslid. Zie nader het antwoord op vraag 54.
121	Overeenkomst - Fatale termijnen (art 22.1, derde zin)	Dit artikel bevat een fatale termijn. We stellen voor de fatale termijn te vervangen door een indicatieve termijn. Opdrachtnemer kan immers niet garanderen dat de overeengekomen deadlines altijd worden gehaald, aangezien er zich altijd (onvoorziene) omstandigheden kunnen voordoen en/of een vertraging niet altijd binnen de invloedsfeer van opdrachtnemer ligt. Bent u bereid om de volgende bepaling op te nemen? "De overeengekomen termijnen zijn nimmer fatale termijnen. Aan Leverancier zal een redelijke termijn worden gegund om alsnog na te komen."	Zie het antwoord op vraag 71.
122	Overeenkomst - Intellectuele eigendom (art. 23.1 jo. art. 23.2)	Op grond van deze artikelen berusten de intellectuele eigendomsrechten en overige rechten welke rusten op krachtens deze Overeenkomst nog te vervaardigen (resultaten van) de ICT Prestatie bij opdrachtgever. Onder deze resultaten wordt begrepen de door of namens Leverancier op te leveren adviezen en rapporten. Voor zover opdrachtnemer in het kader van de opdracht Consultancy diensten verleent (met als eindproduct een eindrapport) merkt opdrachtnemer het volgende op. Wij achten het noodzakelijk dat de intellectuele eigendomsrechten op verklaringen en rapporten die onze standpunten en professioneel advies bevatten, toekomen aan de opdrachtnemer. Indien dit anders zou zijn, dan zou dit immers met zich meebrengen dat u gerechtigd zou zijn de verklaring of het rapport aan te passen. Wij dragen vanuit onze discipline de vaktechnische verantwoordelijkheid voor onze verklaringen en overige rapportages. Kunt u bevestigen dat in geval van Consultancy het IE-recht op verklaringen en/of adviezen bij opdrachtnemer blijft berusten?	De Gemeente kan dit niet bevestigen. De Gemeente wenst het ie-recht over de rapporten en verklaringen te behouden daar deze mogelijk zeer gevoelige informatie bevatten omtrent (de organisatie van) de Gemeente. De Gemeente is echter wel bereid te bevestigen dat de Gemeente de door Leverancier uitgebrachte verklaringen en rapportages niet eenzijdig zal aanpassen.

123	Overeenkomst - Verwerking persoonsgegevens buiten EER (art. 24.1)	Op grond van artikel 24.1 is verwerking persoonsgegevens aan landen buiten de Europese Economische Ruimte alleen toegestaan indien Opdrachtgever voorafgaand schriftelijke toestemming daarvoor geeft. Aangezien wij een 'globally integrated firm' zijn, dienen wij in het kader van de opdracht samen te kunnen werken met en/of gedeelten van de opdracht uit te besteden aan andere firma's. Opdrachtnemer dient derhalve in staat te zijn persoonsgegevens buiten de EER te verwerken. Opdrachtnemer garandeert in dit verband adequate maatregelen te treffen conform toepasselijke wet- en regelgeving op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens ("Toepasselijke Privacywetgeving"), waaronder verstaan de AVG/UAVG. Bent u bereid om artikel 24.1 als volgt te wijzigen? Tekstvoorstel: "Leverancier is lid van het wereldwijde netwerk van XX-firma's, die ieder voor zich op zichzelf staande juridische entiteiten zijn. Het is opdrachtnemer toegestaan om samen te werken met en/of gedeelten van de opdracht uit te besteden aan andere XX-firma's, alsmede aan andere dienstverleners, die eventueel direct contact met de opdrachtgever kunnen hebben. In dit verband kan Leverancier persoonsgegevens verwerken buiten de EER. Leverancier garandeert dat elke verwerking van Persoonsgegevens voldoet aan de Toepasselijke Privacywetgeving."	Nee, dit is in strijd met het beleid van de Gemeente. De Gemeente wil van tevoren weten met welke (sub)verwerkers buiten de EER de leverancier in zee gaat. Er wordt geen blanco goedkeuring gegeven met als enige voorwaarde voldoen aan de AVG.
124	Overeenkomst - Vernietigen van persoonsgegevens (art. 24.10)	Vanwege reguliere back-up procedures is het niet altijd technisch mogelijk om alle gegevens te vernietigen. Bent u bereid om in aanvulling op artikel 24.10 op te nemen dat gegevens vernietigd kunnen worden voor zover dit redelijkerwijs technisch mogelijk is?	Zie het antwoord op vraag 117.
125	Overeenkomst - Audit (art. 24.45)	De in dit artikel genoemde audit is zeer algemeen geformuleerd en zou zo ver kunnen gaan dat wij u toegang dienen te verlenen tot onze kantoorlocaties of inzage dienen te geven in onze dossiers of administratie. Dit is voor ons onacceptabel, aangezien we daarmee mogelijk in strijd handelen met geldende wet- en regelgeving en mogelijk ook met geheimhoudingsverplichtingen jegens andere cliënten. Bent u bereid artikel 24.45 van de Overeenkomst buiten toepassing te verklaren?	Zie het antwoord op vraag 119.
126	Overeenkomst - Geheimhouding (art. 26.1)	Uit dit artikel blijkt dat de werknemers van opdrachtnemer op verzoek van opdrachtgever een geheimhoudingsverklaring dienen te ondertekenen. Opdrachtnemer merkt hierbij op dat zij een uitvoerige pre-employment screening laat uitvoeren bij haar werknemers, waarbij het aanleveren van een VOG en het ondertekenen van een geheimhoudingsverklaring een voorwaarde is voor indiensttreding. Bent u bereid om uw eis ten aanzien van het ondertekenen van een geheimhoudingsverklaring achterwege te laten op grond van het feit dat voornoemde pre-employment screening door opdrachtnemer voldoende waarborgen biedt?	Zie het antwoord op vraag 26.
127	Overeenkomst - Rangorde (art. 28)	Uit artikel 28 blijkt dat de Nota van Inlichtingen niet prevaleert ten opzichte van de Overeenkomst. Dit acht Opdrachtnemer niet redelijk, aangezien mogelijke afwijkingen op de Overeenkomst o.g.v. van de Nota van Inlichtingen hierdoor niet prevaleren ten opzichte van de Overeenkomst, terwijl dit wel de bedoeling is. Derhalve verzoekt Opdrachtnemer Opdrachtgever om de volgende rangordebepaling overeen te komen: 1.de Nota van Inlichtingen; 2.de Raamovereenkomst; 3.Nadere overeenkomst; 4.Algemene Inkoopvoorwaarden (GIBIT) 5.(...) Bent u hiertoe bereid? Indien u niet bereid bent om de bovenstaande rangordebepaling op te nemen in de Overeenkomst, kunt dan garanderen dat de aanpassingen o.g.v. van de Nota van Inlichtingen worden opgenomen in de Overeenkomst?	De Gemeente zal de op basis van de nota's van inlichtingen doorgevoerde wijzigingen vóór ondertekening verwerken in de Raamovereenkomst. De rangordebepaling blijft ongewijzigd.
128	Overeenkomst - Ontbreken tussentijdse opzegmogelijkheid	In de overeenkomst ontbreekt een tussentijdse opzegmogelijkheid. Op grond van voor ons geldende regelgeving, zoals ter waarborging van onze onafhankelijkheid wensen wij te allen tijde een opzeggingsmogelijkheid te hebben die het ons mogelijk maakt op te zeggen indien voortzetting van de opdracht in strijd zou komen met voor ons geldende regelgeving of professionele normen. Derhalve verzoeken wij u om onderstaande bepaling over te nemen: "Leverancier is bevoegd de overeenkomst tussentijds te beëindigen indien zij door uitvoering te geven aan de overeenkomst in strijd zou handelen met voor haar geldende wet en/of (beroeps)regelgeving." Kunt u hiermee instemmen?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. In geval enige wettelijke of beroepsregeling de voortzetting van de Raamovereenkomst onmogelijk maakt, staat aan Leverancier een beroep op overmacht open.
129	Overeenkomst - Ontbreken aanhouden intern dossier	Aangezien het aanhouden van interne dossiers voor ons voorgeschreven is op grond van de geldende regelgeving, willen wij graag de volgende bepaling voorstellen: "Leverancier is gerechtigd ter zake van de opdracht een dossier aan te houden. Leverancier neemt passende maatregelen om de vertrouwelijkheid en veilige bewaring van het dossier te waarborgen en de dossiers te bewaren gedurende een periode die voor een goede beroepsuitoefening aanvaardbaar is en die in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen en beroepsregels inzake bewaartermijnen. De dossiers zijn eigendom van Leverancier."	Zie het antwoord op vraag 108. De Gemeente wenst dat de data van de Gemeente die door de opdrachtnemer zijn verwerkt niet langer dan noodzakelijk worden bewaard.
130	Overeenkomst - Ontbreken non-sollicitatie clausule	Op grond van de onafhankelijkheidswetgeving dient er een non-sollicitatie tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer overeen te worden gekomen. Opdrachtnemer wenst graag daartoe de volgende bepaling in de Overeenkomst op te nemen: "Partijen zullen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en binnen een (1) jaar na beëindiging van de Overeenkomst geen bij de werkzaamheden betrokken personen van de wederpartij in dienst nemen of anderszins werkzaamheden laten verrichten dan wel daarover met deze personen onderhandelen, behoudens voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de wederpartij, welke toestemming niet op onredelijke grond zal worden onthouden."	De Gemeente is hiertoe niet bereid. Enige concurrentie- en of relatiebeperkende maatregelen dient Leverancier direct in de (arbeids-)relatie met zijn medewerkers af te spreken.
131	GIBIT-2020 - Artikel 7.10 (moment van acceptatie)	In dit artikel is opgenomen dat acceptatie wordt geacht te hebben plaatsgevonden indien Opdrachtgever de ICT Prestatie voor productieve doeleinden in gebruik heeft genomen. Dat is een voor Opdrachtnemer een te beperkte en te afhankelijke wijze van acceptatie. Acceptatie zou immers ook plaats moeten vinden indien de ICT Prestatie voldoet aan de overeenkomst. Bent u bereid naast deze wijze van acceptatie toe te voegen dat acceptatie ook schriftelijk plaats kan vinden?	Acceptatie vindt plaats ofwel middels de ingebruikname van de ICT Prestatie voor productieve doeleinden zoals bedoeld in artikel 7.10 GIBIT, ofwel middels schriftelijke bevestiging van de Gemeente.
132	GIBIT-2020 - Artikel 13.4 Aansprakelijkheid	Opdrachtnemer kan niet akkoord gaan met het aansprakelijkheidsartikel. Het is in onze branche zeer gebruikelijk dat partijen een marktconforme beperking van aansprakelijkheid overeenkomen. Normaal gesproken wordt in onze branche de aansprakelijkheid, voor directe schade, beperkt tot een bedrag van maximaal eenmaal de door opdrachtgever voor de diensten verschuldigde en betaalde vergoedingen. Dit behoudens opzet of bewuste roekeloosheid van Opdrachtnemer en diens leidinggevende ondergeschikten. Aansprakelijkheid van Opdrachtnemer voor indirecte schade, daaronder begrepen echter niet beperkt tot gevolg schade, gemiste besparing, gederfde winst en schade als gevolg van bedrijfsstagnatie, is uitgesloten. Bent u bereid om artikel 13.4 niet van toepassing verklaren en te vervangen voor onderstaand voorstel? "De aansprakelijkheid van Leverancier is per kalenderjaar beperkt tot een bedrag gelijk aan één (1) maal het aan Opdrachtnemer verschuldigde en betaalde honorarium in de dat kalenderjaar, behoudens opzet dan wel bewuste roekeloosheid aan de zijde van leidinggevend personeel van Leverancier. Aansprakelijkheid voor indirecte schade, daaronder begrepen echter niet beperkt tot gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen, geleden verlies, schade als gevolg van bedrijfsstagnatie en reputatieschade is expliciet uitgesloten."	Zie het antwoord op vraag 31.

133	GIBIT-2020 - Artikel 13.5 Uitsluiting beperking	1. Op grond van dit artikel geldt een onbeperkte aansprakelijkheid voor: i)Opzet of grove schuld aan de zijde van de andere partij of diens personeel. Kunt u nader toelichten u deze uitzondering zich verhoudt tot artikel 13.3 Inkoopvoorwaarden jo. 13.1 Raamovereenkomst? In artikel 13.3 van de Inkoopvoorwaarden in verbinding met artikel 13.1 Raamovereenkomst is juist opgenomen dat persoonsschade is beperkt tot een bedrag van EUR 2.500.000,-. ii)Daarnaast is het standaard rechtspraak om beperking van aansprakelijkheid uit te sluiten voor zover het betreft opzet of grove schuld van leidinggevend personeel, niet ieder personeel. Bent u bereid het artikel hier op aan te passen? Tot slot bepaalt artikel 13.5 sub iv dat opdrachtnemer onbeperkt aansprakelijk is voor door de toezichthoudende autoriteit opgelegde boetes. Onder de AVG worden boetes opgelegd op basis van door de betreffende autoriteit geconstateerde eigen gedrag van verwerkingsverantwoordelijke danwel verwerker (artikel 58 lid 1 sub i jo. artikel 83 AVG). Bovendien wordt de boete mede gebaseerd op eventuele eerdere overtredingen van de betreffende partij, alsmede op diens omzet. Onder deze omstandigheden dient een eventueel aan Opdrachtgever opgelegde boete voor rekening van Opdrachtgever te blijven. Gelet op het voorgaande verzoeken wij u om artikel 13.5 sub iv van de Algemene Inkoopvoorwaarden buiten toepassing te verklaren. Kunt u hiermee instemmen? 2. Indien u daartoe onverhoopt niet toe bereid bent, zou u dan bereid zijn artikel 13.5 sub iv als volgt aan te vullen? "(…) Onder dit artikel is uitdrukkelijk niet begrepen een door de toezichthoudende autoriteit opgelegde boete voor zover die is gebaseerd op een door de betreffende instantie aangenomen eigen verantwoordelijkheid van Verwerkingsverantwoordelijke of bijzondere omstandigheden die specifiek Verwerkingsverantwoordelijke betreffen."	1. Niet akkoord. Dit is reeds afgedekt in de Raamovereenkomst. 2. De Gemeente accepteert de aanvulling van art. 13.5
134	GIBIT-2020 - Artikel 15 (aanvulling)	Graag komen we in aanvulling op de uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht zoals genoemd in artikel 15 de volgende uitzonderingen overeen: "De geheimhoudingsplicht geldt niet voor zover Leverancier verplicht is tot openbaarmaking uit hoofde van enig voorschrift van een orgaan aan het toezicht waarvan Leverancier is onderworpen, een op Leverancier of personen werkzaam bij/voor of verbonden aan Leverancier rustende beroepsplicht of een bindende uitspraak van de rechter of een overheidsorgaan. Daarnaast geldt de geheimhoudingsplicht niet indien: i) Leverancier namens zichzelf optreedt, ii) of personen bij Opdrachtgever in dienst, voor Opdrachtgever werkzaam, of aan Opdrachtgever verbonden, namens zichzelf optreden in een tuchtrechtelijke, strafrechtelijke of civielrechtelijke procedure of iii) voor het inwinnen van advies van onze professionele adviseurs en verzekeraars." Daarnaast is het voor Opdrachtnemer van belang dat we in het kader van wettelijke verplichtingen informatie kunnen delen met gelieerde entiteiten en derden die door ons zijn ingeschakeld ten behoeve van ondersteunende diensten van administratieve en IT aard. Om eventuele onduidelijkheid en verwarring te voorkomen lichten wij u graag toe dat voornoemde derden niet direct betrokken zijn bij de uitvoering van de diensten die wij mogelijk aan u zullen leveren. Voornoemde derden ondersteunen ons enkel ten aanzien van onze interne processen. Uiteraard zijn wij verantwoordelijk voor de inzet van deze derden en de geheimhouding van alle vertrouwelijke informatie. Van derden, die namens ons data verwerken, verlangen wij dat zij voldoen aan de toepasselijke wet- en beroepsregelgeving.	Uit artikel 15 GIBIT volgt reeds dat de geheimhoudingsplicht niet geldt ingeval sprake is van een wettelijk voorschrift, onderzoek door een bevoegde toezichthouder of uitspraak van de rechter die tot openbaarmaking noopt. De Gemeente acht dit punt daarmee voldoende ondervangen.
		Vervolg vraag leverancier: Graag willen wij u verzoeken of u, met inachtneming van voornoemde toelichting, akkoord kunt gaan met onderstaand tekstvoorstel in aanvulling op artikel 15: "Tenzij zulks op grond van de toepasselijke wetgeving verboden is, is het Leverancier toegestaan om alle door of namens Opdrachtgever verstrekte informatie ('Cliëntinformatie') te gebruiken en deze te verstrekken aan (i) andere gelieerde entiteiten en hun personeel en/of (ii) andere partijen, die ondersteunend zijn ten behoeve van Leverancier's administratie of infrastructuur en/of de verlening van overige ondersteunende diensten van administratieve en IT-aard ten behoeve van (a) het verrichten van cliënt-, en opdrachtacceptatie procedures, (b) conflict beoordeling van interne risico's en onafhankelijkheid en (c) het onderhouden van kwaliteitsnormen en professionele normen ten aanzien van de Werkzaamheden of diensten."	Zie het antwoord hiervoor.
135	GIBIT-2020 - Artikel 15.4 en 20.14 Retourneren vertrouwelijke informatie	Kunt u bevestigen dat van dit artikel wordt uitgezonderd, de informatie die automatisch wordt geback-upt en gearchiveerd?	De Gemeente wenst dat de informatie van de Gemeente niet blijvend wordt gearchiveerd. De back-up is uitgezonderd van art. 15.4 en 20.14. De back-ups dienen wel encrypted te worden opgeslagen.
136	GIBIT-2020 - Artikel 15.4 en 20.14 (aanhouden intern dossier)	Het aanhouden van een intern dossier is verplicht op grond van regelgeving waar Leverancier aan dient te voldoen. Deze bepaling staat haaks op de voor ons verplichte dossiervorming. Bent u daarom bereid in aanvulling van artikel 15.4 GIBIT-2020 het volgende overeen te komen: "Artikel 15.4 GIBIT- 2020 laat onverlet, dat Leverancier een dossier aanhoudt ter zake van de Opdracht. Leverancier neemt passende maatregelen om de vertrouwelijkheid en veilige bewaring van het dossier te waarborgen en de dossiers te bewaren gedurende een periode die voor een goede beroepsuitoefening aanvaardbaar is en die in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen en beroepsregels inzake bewaartermijnen. De dossiers zijn eigendom van Leverancier."	De Gemeente kan instemmen met voorgestelde wijziging, met dien verstande dat de door opdrachtgever en derde partijen aangeleverde informatie geen eigendom wordt van de opdrachtnemer. De Gemeente wenst te voorkomen dat de aangeleverde informatie en de uitkomsten van de pentest wordt gebruikt voor andere doeleinden dan waarvoor deze ter beschikking is gesteld aan opdrachtnemer.
137	GIBIT-2020 - Artikel 15.5 Boete schending geheimhouding	Opdrachtnemer kan niet akkoord gaan met een boete op schending van de geheimhoudingsplicht. Bent u bereid om de boete te laten vervallen?	De Gemeente is niet akkoord. Schendingen van geheimhoudingen zijn onomkeerbaar en leiden daardoor tot nietrepareerbare schade. De Gemeente acht het boetebedrag in dat licht proportioneel.
138	GIBIT-2020 - Artikel 20.2 Tussentijdse beëindiging	Op grond van de op Opdrachtnemer geldende regelgeving, zoals waarborging van onafhankelijkheid, wensen wij te allen tijde een opzeggingsmogelijkheid te hebben die het ons mogelijk maakt op te zeggen indien voortzetting van de opdracht in strijd zou komen met voor ons geldende regelgeving of professionele normen. Graag willen wij de volgende bepaling opnemen in de Overeenkomst: Tekstvoorstel: "Leverancier is bevoegd de overeenkomst tussentijds te beëindigen indien zij door uitvoering te geven aan de overeenkomst in strijd zou handelen met voor haar geldende wet en/of (beroeps)regelgeving."	Niet akkoord, zie nader het antwoord op vraag 7.
139	GIBIT-2020 - Artikel 20.4 Beëindiging overeenkomst na fusie/overdracht	In dit artikel is voor Opdrachtgever de mogelijkheid opgenomen om de overeenkomst te beëindigen. Het is voor Leverancier in dergelijke gevallen niet acceptabel om zonder meer de overeenkomst voort te zetten in verband met de op haar rustende wet- en regelgeving, inclusief gedrags- en beroepsregels. Bent u bereid in dit kader ten behoeve van Leverancier de volgende bepaling op te nemen? "Leverancier is bevoegd de overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen (zonder gehouden te zijn tot enige schadeloosstelling of schadevergoeding) in het geval opdrachtgever zijn rechten en verplichtingen uit de overeenkomst overdraagt aan een aan hem in concern verband gelieerde derde zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Leverancier."	De Gemeente is hier niet toe bereid, gelet op het feit dat zij als publiekrechtelijke instelling geen concernrelaties heeft.
140	GIBIT-2020 - Artikel 21 Audit	Opdrachtnemer kan niet zonder meer akkoord gaan met een dergelijk ruim auditrecht. Opdrachtnemer is eventueel wel bereid om mee te werken aan een audit, voor zover de audit ziet op de controle van de juistheid van de verzonden facturen. Kunt u ter vervanging van artikel 21 akkoord gaan met onderstaand tekstvoorstel? "Op verzoek van Opdrachtgever dient Leverancier mee te werken aan een controle door een externe accountant van de door Opdrachtnemer aan Opdrachtgever verzonden facturen." Voor zover u niet bereid bent het artikel te vervangen voor bovengenoemde tekst, kan opdrachtnemer niet meewerken aan toegang tot haar locatie, aangezien daarmee de vertrouwelijkheid jegens andere cliënten in het geding kan komen. Bent u zodoende alsdan bereid om de laatste zin van artikel 21.4 te laten vervallen?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen, maar is wel bereid nadere bepalingen op te nemen ter regulering van het auditrecht van de Gemeente. Zie nader het antwoord op vraag 119.

141	Referentieformulier	In de referentieverklaring vraag u de naam van de organisatie, contactinformatie van de contactpersoon en handtekening van de referent. Onze opdrachten op het gebied van informatiebeveiligingsdiensten zijn echter van vertrouwelijke aard waardoor wij deze informatie van veel van onze klanten niet kunnen en mogen delen. Daarnaast achten wij het bezwaarlijk onze relaties onnodig te belasten met het invullen en ondertekenen van formulieren voor andere opdrachtgevers. Wij stellen voor de referenties en soort organisatie uitgebreid te omschrijven en indien gewenst contactgegevens van betrokken contactpersoon van opdrachtnemer te vermelden zodat u daar desgewenst aanvullende vragen aan kan stellen. Gaat u daarmee akkoord? Indien niet akkoord, mogen we dan veronderstellen dat opdrachtgever zelf ook openstaan om in geval van gunning in andere trajecten als referent op te treden?	Zie antwoord op eerdere vraag 47. Gemeente is bereid om in voorkomende gevallen als referent op te treden.
142	Raamovereenkomst Pen- en hacktesten en Security consultancy, artikel 28 in het bijzonder	In de raamovereenkomst wordt er herhaaldelijk verwezen naar bijlagen genoemd in paragraaf 28, waaronder NOK, DFA, SLA en DAP. Deze stukken of concepten daarvan ontbreken. Kunt u bevestigen dat deze onderdelen laten nog besproken en onderhandeld kunnen worden.	Deze onderdelen worden later besproken. Onderhandeling kan alleen plaatsvinden binnen de contractuele kaders.
143	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.3	De opdrachtgever geeft bij paragraaf 1.3 aan dat bij uitgangspunt 2: “een partij die een bepaald perceel wint, komt niet in aanmerking voor gunning van de overige percelen”. Houdt dit in dat voor deze aanbesteding de leveranciers NIET op zowel perceel 1 (pen- en hacktesting) en perceel 2 (security consultancy) mag inschrijven?	Een Inschrijver kan inschrijven op beide percelen, maar kan slechts een van beide percelen winnen. Mocht een leverancier in aanmerking komen voor de gunning van beide percelen, dan zal in beginsel het perceel waarop de Inschrijver de hoogste kwaliteitsscore heeft behaald aan de Inschrijver worden gegund. De definitieve beslissing over welk perceel gegund wordt ligt echter bij de Gemeente.
144	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.3	De gemeente geeft aan bij paragraaf 1.3, bij uitgangspunt 2b, dat “de Generieke security diensten dienen door een onafhankelijk leverancier te worden uitgevoerd en deze leverancier komt daarom niet in aanmerking voor gunning van de overige percelen”. De gemeente voornemens is om perceel 1 (pen- en hacktesting) aan drie partners te gunnen. Teneinde de onafhankelijkheid te waarborgen, kan de gemeente instemmen dat één leverancier zowel perceel 1 en perceel 2 mag inschrijven. Alleen bij gunning, de pen- en hacktesting testen door de twee andere raamovereenkomstpartijen laat uitvoeren op het “object van onderzoek” waar ook security consultancy (vanuit perceel 2) wordt verzorgd?	Security consultancy omvat ook second opinions ten aanzien van pen- en hacktesting. Omdat de Gemeente de Security consultancy aan 1 leverancier zal gunnen, zou dit betekenen dat bepaalde Nadere Opdrachten voor Security consultancy buiten de raamovereenkomst zouden moeten worden uitgezet. Dit is ongewenst en de Gemeente handhaaft haar uitgangspunt dat beide percelen niet door dezelfde leverancier kunnen worden uitgevoerd.
145	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.5.1	De aanbestedende dienst geeft aan dat voor adviesopdrachten op systemen met uiterst gevoelige data kan verzocht worden om adviseurs in te zetten die in het bezit zijn van een verklaring “ van geen bezwaar” (VGB) op grond van de Wet veiligheidsonderzoeken. Welk niveau van de VGB verklaring verwacht de gemeente? En voorziet de gemeente ook in de aanvraag en het proces van het veiligheidsonderzoek?	Voor de VGB verwacht de Gemeente tenminste een B screening. De Gemeente kan niet meewerken aan het proces van het veiligheidsonderzoek zelf.
146	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.3.2	De gemeente vraagt van de inschrijver een overzicht van de opdrachten die in het jaar 2022 zijn uitgevoerd, gemapped naar de BIO beheersmaatregelencategorieën. Waarbij per categorie 1 punt kan worden behaald. Op welke wijze kan de inschrijver aantonen of beschrijven om deze 1 punt per categorie te verdienen?	Inschrijver dient een overzicht op te leveren met in ieder geval de scope van de opdracht, de periode waarin de opdracht is uitgevoerd en de organisatie waarbij de opdracht is uitgevoerd. De scopebeschrijving dient zodanig te zijn dat deze voldoende aantoont dat Inschrijver een Security consultancy dienst binnen een bepaalde categorie heeft uitgevoerd.
147	GIBIT 2020, 1.12 - Gemeentelijke ICT-kwaliteitsnormen	De gemeentelijke Kwaliteitsnormen kunnen tussentijds wijzigen. Bent u akkoord met de afspraak dat een wijziging pas van toepassing op deze opdracht is wanneer dit op basis van wederzijds goedvinden akkoord wordt bevonden, waarbij de gegadigde niet op onredelijke gronden zijn medewerking zal weigeren. Akkoord? Zoniet, waarom niet?	De Gemeente gaat hiermee akkoord.
148	GIBIT 2020, artikel 1.31 - Reactietijd	Het is niet altijd redelijk van Leverancier te verwachten om binnen de Reactietijd ook adequaat op “andere verzoeken” (welke?) om dienstverlening te reageren. We stellen voor af te spreken dat enkel van toepassing is voor zover dit redelijkerwijs van Leverancier verlangd kan worden. Stemt u hier mee in? Zoniet, waarom niet?	In geval van aantoonbare overmacht van de zijde van de opdrachtnemer, is de Gemeente bereid om hier afspraken over te maken. De Gemeente zal zich inspannen om niet een onredelijk aantal opdrachten gelijktijdig uit te zetten bij opdrachtnemer.
149	GIBIT 2020, artikel 2.5 / 2.6 - Rangorde	Kunt u bevestigen dat door Opdrachtgever goedgekeurde wijzigingen en/of aanvullingen op de GIBIT in de Overeenkomst zullen worden opgenomen? Zoniet, waarom niet?	De Gemeente kan bevestigen dat eventuele in de notaronden aangenomen aanvullingen of aanpassingen op de GIBIT zullen worden verwerkt in de Raamovereenkomst.
150	GIBI 2020, artikel 3.1 / 3.2 /3.3 / 3.5 - Onderzoeksplicht	Artikel 3.3 verwoordt de inlichtingenplicht van Leverancier maar gaat er aan voorbij dat van een opdrachtgever mag worden verwacht dat deze de Leverancier voorziet van voldoende informatie. We stellen voor aan artikel 3.3 toe te voegen: *‘Opdrachtgever heeft Leverancier met het oog op het bepaalde in artikel 3.2, van voldoende informatie voorzien.’* Kunt u daarmee instemmen? Zoniet, waarom niet?	Niet akkoord, zie het antwoord op vraag 55.
151	GIBIT 2020, artikel 1.1 - Fatale termijn	Dat een termijn direct fataal is en Leverancier niet middels een ingebrekestelling een redelijke termijn krijgt om te presteren, vinden wij niet redelijk. Dergelijke afspraken zorgen voor een verharding van de samenwerking. Wij stellen voor de laatste zin als volgt te wijzigen: *‘Indien niet binnen de overeengekomen termijnen is gepresteerd, is Leverancier – nadat zij door Opdrachtgever in gebreke is gesteld en de daarin opgenomen redelijke termijn om te presteren is verstreken – in verzuim, tenzij Leverancier bewijst dat het niet halen van de termijnen niet aan Leverancier is toe te rekenen.’* Kunt u daarmee instemmen? Zoniet, waarom niet?	Zie het antwoord op vraag 71.
152	GIBIT 2020, artikel 10.2 - Garantie	Ten onrechte wordt de bewijslast omgekeerd. Het is aan de opdrachtgever te bewijzen dat een prestatie onder de garantieverplichting valt indien hij zich op dat standpunt stelt. Het is niet terecht te verwachten van een leverancier dat hij het tegendeel bewijst. Daarom verzoekt Leverancier dat de laatste zin van 10.2 wordt geschrapt. Kunt u daarmee instemmen? Zoniet, waarom niet?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen, zie nader het antwoord op vraag 30.
153	GIBIT 2020, artikel 13 en Bijlage 2 - Raamovereemkomst, artikel 13	Gegadigde is van mening dat de aansprakelijkheid te ruim is. Het voorstel is om de aansprakelijkheid te beperken tot directe schade en tot EUR 1.000.000,- per gebeurtenis (waarbij samenhangende gebeurtenissen als één gebeurtenis worden beschouwd) met een maximum van EUR 3.000.000 per contractjaar. De uitzonderingen op de beperking zijn onverkort van toepassing. Ten aanzien van vrijwaringen genoemd in de algemene voorwaarden geldt deze beperking eveneens. Graag uw akkoord hiermee. Zoniet, in hoeverre dan wel?	Zie het antwoord op vraag 18.
154	GIBIT 2020, artikel 14.2 - Verzekering	Een verzekering gelijk aan het bedrag waartoe Gegadigde maximaal aansprakelijk gesteld kan worden op grond van de Overeenkomst, is meer dan genoeg. Graag uw instemming. Zoniet, dan graag een motivering.	De Gemeente kan dit niet in zijn algemeenheid bevestigen. Een en ander hangt af van het aantal opdrachten en de bedrijfsgrootte van inschrijver.
155	GIBIT 2020, artikel 17.5 - Vrijwaring IE	Gegadigde is bereid tot afgifte van deze vrijwaring, mits hij volledig in de lead zal zijn bij het voeren van buitengerechtelijk of gerechtelijk verweer tegen vermeende aanspraken van derden. Gegadigde zal gerechtigd zijn om voor en namens Opdrachtgever op te treden teneinde verweer te kunnen voeren. Graag uw akkoord hiermee danwel een onderbouwing.	De Gemeente kan hier op voorhand niet mee instemmen. Partijen zullen in voorkomend geval nadere afspraken maken.
156	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.1	Kunt u de foutieve bronverwijzing in deze paragraaf herstellen in een nieuwe versie van de aanbestedingsleidraad?	Zie de antwoorden op de vragen 118 en 169.
157	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.8	Opdrachtgever beschrijft een scenario waarbij een korting wordt bedongen indien markttarieven meer dan 10% lager zijn dan de gemaakte prijsafspraken. Geldt het omgekeerde ook: dat opdrachtgever een bonus verstrekt indien markttarieven meer dan 10% hoger zijn dan de gemaakte prijsafspraken?	Nee, dit is niet geval.
158	Bijlage 2 - Raamovereenkomst, artikel 13	U geeft aan dat de verzekeringsvoorwaarden dekking dienen te bieden voor schade in verband met cyberrisico’s (waaronder o.a. verlies, lekken en beschadigd raken van data van Opdrachtgever). Eist u een specifieke verzekering hiervoor of is een reguliere beroepsaansprakelijkheidsverzekering in uw visie afdoende, mits deze geen schade in verband met genoemde cyberrisico's uitsluit.	De gekozen verzekeringsvorm dient in ieder geval dekking te bieden voor schade in verband met cyberrisico’s (waaronder o.a. verlies, lekken en beschadigd raken van data van de Gemeente). Het staat de Leverancier vrij om zelf een passende aansprakelijkheidsverzekering te kiezen die voldoet aan de in de aanbestedingsdocumenten gestelde eisen.
159	1.4.5 Testpersoneel	"Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een geldige VOG". In geval gebruik wordt gemaakt van buitenlands personeel dat in dienst is van zusterondernemingen van de internationale groep waartoe Aanbieder behoort, kan de screening bestaan uit een andere, gelijkwaardige vorm dan VOG?	Dat is toegestaan. Let wel op dat het in de Inschrijving duidelijk moet zijn welke organisaties er deelnemen en dat de Inschrijving voldoet aan alle in de aanbestedingsdocumenten gestelde eisen.
160	1.5.2 Werkwijze consultancy opdracht	Kun u aangeven welke crititeria u hanteert voor het bepalen of een adviesopdracht wordt beschouwd als een eenvoudige opdracht, een gemiddeld complexe opdracht of een complexe opdracht?	Het is voor Gemeente niet mogelijk om de verschillende categorieen complexiteit precies te definieren. Wel kan Gemeente zeggen dat de complexiteit toeneemt naarmate de opdracht meer (technisch) inzicht vergt, er meer organisaties/partijen/stakeholders betrokken zijn, de opdracht meer politiek gevoelig is en/of er binnen het proces een veelheid van vertrouwelijke of persoonsgegevens worden verwerkt.

161	1.9 Toepasselijke voorwaarden	In 1.9 wordt gesteld dat de "Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT 2020" van toepassing zijn. Deze voorwaarden lijken vooral relevant te zijn voor IT-producten en/of diensten rondom IT-producten (zoals clouddiensten, productontwikkeling). Waarom worden niet de "Algemene inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten" van de Gemeente Amsterdam gebruikt, die relevanter lijken te zijn voor de gevraagde (advies)diensten, en zou u willen overwegen om deze inkoopvoorwaarden toe te passen in plaats van de "Gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij IT 2020"?	De Gemeente acht de GIBIT-voorwaarden passend bij de opdracht.
162	1.8 Toetsen van marktconformiteit	Hoe zal de Gemeente bij een toetsing van marktconformiteit omgaan met kennis- en kwaliteitsverschillen tussen aanbieders in de markt? Zal de Gemeente bij een dergelijke toetsing transparant zijn richting andere marktpartijen over het doel van de offerteaanvraag?	Zie het antwoord op vraag 43.
163	1.8 Toetsen van marktconformiteit	Wij zijn van mening dat de aard van consultancydiensten zich niet leent voor een toetsing van marktconformiteit zoals beschreven, onder meer door: verschillen in aangeboden expertise die niet objectief is te beoordelen op papier; verschillen in kennis van de complexiteit van de gemeentelijke organisatie waardoor een derde marktpartij het vraagstuk kan onderschatten; verschillen in quality assurance procedures en de bereidheid om commerciele risico's te nemen met een lage offerte. Wij stellen voor om de toetsing van marktconformiteit tijdens de looptijd te laten vallen mede om bovenstaande bezwaren.	Zie het antwoord op vraag 43.
164	1.8 Toetsen van marktconformiteit	Zal de toetsing van marktconformiteit wederkerig zijn? Indien uit de toetsing blijkt dat de markttarieven hoger zijn dan de gebruikte tarieven, kan het aanbod van Aanbieder dan ook naar boven worden bijgesteld?	Nee, deze toets is niet wederkerig.
165	4.1.5 Beroep op derden	Indien Aanbieder onderdeel is van een internationale groep, kunnen zusterondernemingen uit de groep als onderaannemers worden toegevoegd gedurende de looptijd van de overeenkomst, uiteraard na afstemming met en goedkeuring door Opdrachtgever?	Deze situatie wordt geregeld in artikel 7.3 van de Raamovereenkomst.
166	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4, pp. 10	U benoemt de scope van Pen- en hackdiensten. Vallen andere diensten zoals Red Teaming, Breach en Attack Simulation en kwetsbaarheidsscan-abonnementens ook binnen de gevraagde diensten?	Nee. Red Teaming, Breach en Attack Simulation en kwetsbaarheidsscan-abonnementen zijn niet in scope van deze aanbesteding.
167	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.1, pp. 7	U benoemt de Gemeente Amsterdam en GGD Amsterdam. Vallen overige organisatieonderdelen zoals Waternet, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied e.d. (zoals benoemd op https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/organisatie/overige/) ook binnen scope van deze opdracht?	Verzelfstandigde onderdelen van de Gemeente, zoals Waternet, de Omgevingsdienst en de haven zijn geen onderdeel van de scope van deze aanbesteding.
168	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.1, pp. 10	U benoemt dat de gehoste diensten niet altijd door de Gemeente Amsterdam worden geleverd. Kan u aangeven welke partijen voor u de belangrijkste leveranciers zijn die binnen scope van de Pen- en hacktesten zouden kunnen vallen?	Dat kunnen feitelijke alle marktpartijen zijn, bijvoorbeeld Decos, Sigmax, Equans, Vattenfall, Telindus, KPN en alle andere applicatieleveranciers, bouwers en hosting providers.
169	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.1, pp. 10	De tekst bevat “Fout! Verwijzingsbron niet gevonden”. Kan u aangeven naar welke paragraaf deze verwijzing moet verwijzen.	Een eerdere tekst uit de concept aanbestedingsleidraad met betrekking tot vrijwaring is geschrapt uit de definitieve, gepubliceerde aanbestedingsleidraad, waardoor de verwijzing niet meer klopt. Zie ook het antwoord op vraag 118.
170	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.1, pp. 12	U benoemt “Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een Certified Ethical Hacker” certificering. Dit is een specifieke certificering die niet in het documents “Kwalificaties Pentesten” van het CCV worden benoemd. CEH is een tekstboek-examen, en het hebben van dit certificaat zegt niets over de praktische vaardigheden van de pentester. Kan u bevestigen dat wij de certificeringen waarin praktijkervaring dient te worden bewezen (zoals benoemd in https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Certificatie-en-Inspectie/Schema_s/Pentesten/Kwalificaties_Pentesten_-_Bijlage_voor_certificatieschema_pentesten.pdf) dienen aan te houden?	Het CEH certificaat vervalt als mogelijkheid om de noodzakelijke certificering vast te stellen
171	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.7, pp. 15	U benoemt het gebruik van CVSS 2.0 voor webapplicaties. Inmiddels is CVSS versie 3.1 gangbaar als methode. Mogen wij deze versie ook aanhouden voor webapplicatie,s, apps, netwerkinfrastructuren en ICS/SCADA?	U kunt CVSS 3.1 aanhouden.
172	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.7, pp. 15 en paragraaf 1.5.3, pp. 20	U benoemt als punt 11 dat opgegeven moet worden welke medewerkers de test hebben uitgevoerd met hun rol. Het is gangbaar in onze praktijk dat de namen van de testers niet worden opgenomen in rapportages, om hen te beschermen mocht een rapportage (al dan niet bedoeld) in de openbaarheid komen. Natuurlijk weet u tijdens de uitvoering welke testers de opdracht hebben uitgevoerd, omdat u deze in de kickoff, uitvoering en rapportagebespreking voorbij ziet komen. Kan u gelet op het voorgaande dit punt laten vervallen?	De Gemeente gaat ermee akkoord dat de namen van de testers niet in de rapportage worden opgenomen. De Gemeente wenst uiteraard wel te weten wie de testen gaan uitvoeren en hebben uitgevoerd. Dit kan in de offerte of het plan van aanpak worden opgenomen.
173	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.5, pp. 17	U benoemt de gebieden waarop Opdrachtgever Security consultancy vraagt. Dienen wij de opsomming van deze 4 punten als uitputtend te beschouwen, of kunnen ook andere diensten onder dit perceel vallen, zoals abonnementsdienstverlening op managed services, Threat Intelligence en dergelijke?	De genoemde punten in paragraaf 1.5 zijn niet limitatief. Wel is Security consultancy beperkt tot het gebied van informatiebeveiliging.
174	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.5, pp. 19	U benoemt de tijdlijnen tussen eerste signaal van behoefte door de Gemeente naar intake en oplevering offerte. Dit zijn relatief korte tijdlijnen. Het is vanuit oogpunt van efficiëntie en effectiviteit wenselijk dat Opdrachtnemer zo vroeg mogelijk inzicht krijgt in de vragen die er spelen, zodat wij tijdig capaciteit kunnen reserveren om de intake te doen en de offerte te schrijven. Kan Opdrachtgever bevestigen dat deze zich zal inspannen om in een zo vroeg mogelijk stadium aan te geven op welke momenten uitvragen naar Opdrachtnemer komen, en op hoofdlijnen welke expertises reeds te verwachten zijn (idealiter in de vorm van een kalender voor het komende kwartaal)? Dit om te kunnen voldoen aan uw eis om een “zo optimaal mogelijke balans te vinden tussen scope, diepgang en planning” die zo goed mogelijk aansluit bij uw behoeften.	De Gemeente is hiertoe bereid. Na gunning zal in onderling overleg worden gekeken hoe hier het beste vorm aan gegeven kan worden.
175	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.8, pp. 22	U benoemt hoe omgegaan wordt met de situatie indien “de markt” meer dan 10% goedkoper is. Wij merken dat “de markt” niet een eenduidig beeld heeft van wat er van een penetratietest verwacht mag worden. De ene partij verstaat hier (ondanks uw onderscheid in definitie in kwetsbaarheidscan en penetratietest) een oppervlakkige scan onder, de andere (waaronder Opdrachtnemer) een grondig onderzoek naar alle potentiële kwetsbaarheden en misbruikbaarheid ervan. Deze uitersten in visie en aanpak komen ook tot uitdrukking in uitersten in de inschatting van het aantal dagen inzet, waarbij het onze ervaring is dat de perceptie is dat grondig als “duur” wordt ervaren. Hoe gaat u om met deze divergentie?	De Gemeente is bereid aanvullende maatregelen op te nemen om de kwaliteit van een benchmark te waarborgen, zie nader het antwoord op vraag 43.
176	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.1, pp. 38	U benoemt de Bewijsstukken bij de UEA. Dienen deze bij Inschrijving te worden overlegd, of pas na gunning?	Inschrijver dient bij inschrijving de documenten in te dienen, zoals genoemd in par. 4.1.2 van de aanbestedingsleidraad ‘Indieningsvoorschriften ten aanzien van de Inschrijving’. Overige documenten en bewijsmiddelen dienen binnen vijf (5) werkdagen na een verzoek van de Gemeente te worden ingediend.
177	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.3.1, pp. 40	U benoemt onder punt 2 in de tabel naar pentesten op procesautomatisering, en verwijst daarbij naar de CSIR en de ISA 62443. De CSIR is een specifiek Nederlands document, internationaal wordt veelal meer de ISA 62443 gehanteerd (en de CSIR is mede gebaseerd op de ISA 62443). De verwijzing naar beide kaders in combinatie met “en” impliceert dat een pentest beide kaders omvat moet hebben. Dit sluit daarmee (ons inziens onnodig) buitenlandse referenties uit. Staat u toe om “en” te vervangen door “of”, zodat ook pentesten waarbij òf de CSIR, òf de ISA 62443 (of zeer soortgelijke kaders voor procesautomatisering) centraal hebben gestaan zich kwalificeren als bewijs voor competentie?	In kerncompetentie 2 voor pen- en hacktesting wordt het woord '*en* ' in '... voor objecten het domein van procesautomatisering (zie https://www.cert-wm.nl/csir) *en* de industriestandaard, de IEC62443 norm' vervangen door '*of* '. Opdrachtnemer dient overigens wel tests te kunnen uitvoeren volgens beide kaders.
178	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.3.1, pp. 41, punt 2 van de opsomming.	U benoemt de referentiecheck. De klanten die de referenties van Opdrachtnemer vormen kunnen zich in het buitenland bevinden. Het is daar ongebruikelijk dat een klantnaam met naam, contactgegevens en inhoudelijke toelichting in een referentiebeschrijving worden benoemd en gedeeld met andere organisaties. Onze buitenlandse klanten zijn daarom erg terughoudend in het optreden als referent. Staat u er voor open dat wij referenties geanonimiseerd aanleveren, maar dat wij u in contact brengen met een contactpersoon bij de klant mochten er onduidelijkheden zijn in de referentie?	Zie het antwoord op vraag 47.
179	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.3.1, pp. 43.	U vraagt om aan te geven wat onze ervaring is met elk van de twaalf categorieën van de BIO. Het is commercieel vertrouwelijk om uitputtend te zijn in de opsomming van opdrachten bij al onze klanten. Volstaat één of enkele voorbeelden per categorie, die de variatie in onze dienstverlening per categorie aantoont?	Inschrijver dient een (1) voorbeeld te geven waarmee u ervaring in de betreffende categorie aantoont.
180	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.4.2, pp. 44	U benoemt de doelgroepen Social Return. De invulling die wij als organisatie geven verschilt van uw definitie, maar in onze beide definities overlappen deze waar het gaat om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In onze huidige invulling betreft het ook mensen die niet sec onder de benoemde wetgevingen vallen, zoals vluchtelingen of statushouders, of een andere vorm van bijdrage zoals deelname aan Hack_Right. Mogen wij ook groepen benoemen anders dan die u benoemd heeft in uw Aanbestedingsleidraad, zolang wij kunnen onderbouwen dat deze een afstand hebben tot de arbeidsmarkt danwel wij hen begeleiden naar de arbeidswerkt, en wij hierin substantiële ondersteuning bieden om hen van passend werk te voorzien/te begeleiden naar werk?	De Gemeente hanteert voor elke aanbesteding dezelfde definitie die de socialreturndoelgroep omschrijft.

181	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.4.2, pp. 44	U benoemt “Een kandidaat moet dus werkzaam zijn op de opdracht en tijdens de opdracht”. Gelet op enerzijds de kwalitatieve eisen die gesteld worden aan het uit te voeren personeel en de opdracht, en anderzijds de complexiteit van de gevraagde dienstverlening in beide percelen is Opdrachtnemer van mening dat social return binnen de opdracht zelf lastig realiseerbaar is, met name omdat gaat om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Volstaat het voldoen van aan de social return verplichting voortkomend uit de aanbesteding door hier als organisatie invulling aan te geven buiten de werkzaamheden voortkomend uit deze aanbesteding?	Indien de socialreturnverplichting wordt ingevuld door het bieden van werk aan de socialreturndoelgroep, dan geldt dat alleen doelgroepkandidaten als social return meetellen, wanneer zij nieuw in dienst treden en werkzaam zijn bij de uitvoering van onderhavige opdracht. Alleen kandidaten uit het doelgroepregister gelden ook als doelgroepkandidaat als ze in dienst zijn bij de opdrachtnemer voor aanvang van de opdracht. Er zijn echter ook alternatieve manieren om de socialreturnverplichting in te vullen, die gericht zijn op verschillende vormen van sociaal rendement. 1. Lever een bijdrage aan de arbeidsparticipatie door het aanbieden van werkervaringsplaatsen, BOL- en BBL-stages mbo-niveau 1 en 2 of door samen te werken met SW-bedrijf Pantar of een van de Amsterdamse Sociale Firma’s vermeld op de website socialezaken.info/gemeente. Een geslaagd voorbeeld is het opzetten van een IT-traineeprogramma voor Amsterdamse statushouders.
		Vervolg antwoord Gemeente op vorige vraag	2. Een socialere stad voor iedereen. Draag bij door activiteiten te ontplooien die een impact hebben voor kwetsbare Amsterdammers een voor de stad relevant sociaal thema, zoals beter onderwijs, armoedebestrijding, veiligheid, sociale cohesie, gezondheidsbevordering of participatie. Geslaagde voorbeelden zijn een programma met VR-brillen op basisscholen in krachtwijken tegen pesten of het maken van een speciale app voor de Voedselbank. 3. Socialer ondernemen. Richt de eigen inkoop socialer in door diensten of producten af te nemen bij Amsterdamse Sociale Firma’s die genoteerd staan op socialezaken.info/gemeente.
182	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 5.2.4.4 - paragraaf 5.2.4.6, pp. 44-46	U benoemt op verschillende plekken de gewenste onderbouwing van de inzet van Social Return, onder meer in de vorm van contracten, daadwerkelijk gewerkte uren en salarisstroken. U benoemt tevens op pp. 46 dat de kandidaat toestemming dient te geven voor het overleggen van persoonsgegevens. De gevraagde onderbouwing is in onze optiek uitgebreider dan in onze optiek noodzakelijk is ter onderbouwing dat wij daadwerkelijk invulling geven. Tegelijkertijd is het in het kader van de AVG niet mogelijk dat een kandidaat in een werkgever – werknemer relatie toestemming kan geven (als grondslag) om dergelijke gevoelige gegevens te delen. Toestemming als grondslag is in het kader van werkgever – werknemer relaties, of in overeenkomsten met kwetsbare groepen nauwelijks mogelijk, omdat deze vrijelijk gegeven moet worden. Gelet op het voorgaande, bent u bereid om de eisen inzake onderbouwing van de geraeliseerde social return voor nu te laten vervallen en te vervangen door de afspraak dat Opdrachtnemer en Opdrachtgever na gunning via het Bureau Social Return in overleg treden over de wijze van passende onderbouwing?	Nee, niet akkoord. De regels voor de bewijsvoering worden niet aangepast en gelden voor deze aanbesteding net zoals voor alle andere aanbestedingen van de gemeente Amsterdam met een socialreturnverplichting. Informatie over de grondslag voor het opvragen van de persoonsgegevens vindt u hier: https://www.amsterdam.nl/privacy/specifieke/privacyverklaringen-zorg/social-return-privacy/
183	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 6.1.2.1, pp. 47 en paragraaf 6.1.2.2, pp. 52	U benoemt “Inschrijver publiceert … vakbladen en blogs”. Dit zijn erg specifieke communicatievormen. Mogen wij ook andere communicatievormen uitwerken, indien deze gericht zijn op het informeren van het brede publiek en/of specifieke doelgroepen?	Inschrijver is vrij om andere, relevante communicatievormen in te brengen.
184	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 6.1.2.1, Criterium 1, pp. 47.	U benoemt “Uw antwoord zal worden beoordeeld op twee aspecten”. Er zijn drie bullets. Zijn wij juist in onze interpretatie dat dit drie aspecten dient te zijn?	Uw interpretatie is correct. Het antwoord zal worden beoordeeld op drie aspecten.
185	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 6.1.2.1, Criterium 2, pp. 48, en paragraaf 6.1.2.2, Criterium 1, pp. 51	U vraagt om een geanonimiseerd onderzoeksrapport van een daadwerkelijk uitgevoerde pentratietest respectievelijk consultancy opdracht. Het is erg lastig om een onderzoeksrapport afdoende te anonimiseren, wij krijgen ook vaak geen toestemming van onze klanten hiertoe. Tevens hoeven deze rapporten voor andere klanten niet per se de specifieke eisen zoals door u gesteld onder 1.4.7 voor pentesten te bevatten (indien bijvoorbeeld die klant een ander model voor risicoclassificatie dan CVSS wenst). Tot slot zijn rapporten vaak langer dan 4 pagina’s A4, het inkorten van een bestaand rapport maakt deze niet langer representatief voor de uitvoering. Mogen wij ook een onderzoeksrapport opleveren met fictieve voorbeelden van bevindingen en aanbevelingen en conformerend aan de eisen onder 1.4.7, op basis waarvan u een duidelijk beeld krijgt van wat u in de praktijk van onze rapportages mag verwachten? Wij stellen tevens voor om het maximale aantal van 4 pagina’s A4 te laten vervallen, omdat vrijwel elke onderzoeksrapportage langer is dan dit aantal pagina’s.	De Gemeente zal het maximum aantal pagina's voor deze criteria verhogen tot 40 pagina's. Opdrachtgever wenst vast te houden aan de eis tot het leveren van een geanonimiseerd adviesrapport van een uitgevoerde consultancy opdracht.
186	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 6.1.2.1, Criterium 2, pp. 48.	U benoemt dat per aspect maximaal 2 punten kunnen worden behaald. Er worden 5 aspecten (bullets) benoemd. Wij begrijpen niet hoe vervolgens met de calculatie aantal punten x (16/12) tot het maximale aantal punten gekomen kan worden, indien indien slechts 10 punten te verdienen zijn. Kunt u dit nader duiden?	De score zal worden vermenigvuldigd met 16/10 om tot de maximale score van 16 punten te komen.
187	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 6.1.2.1, Criterium 5, pp. 50.	U benoemt de term “projectgroep”. Zijn wij juist in onze interpretatie dat dit de teams zijn aan de zijde van Opdrachtnemer die zorg dragen voor uitvoering voor Opdrachtgever?	Dat is correct.
188	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 6.1.3.1	U benoemt de dagtarieven. Kunt u bevestigen dat gedurende de looptijd van het raamcontract de tarieven jaarlijks geïndexeerd mogen worden op basis van de CBS indexering?	De dagtarieven worden geïndexeerd zoals beschreven in artikel 9.8 van de Algemene Inkoopvoorwaarden.
189	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.5, pp. 13; evenals paragraaf 1.5.1, pp.18.	U benoemt de gemeentelijke bevoegdheid om wijzingen in de bezetting van het team te verlangen. In hoeverre zijn verzoeken die hiertoe worden gedaan bindend?	Deze verzoeken zijn bindend. De Gemeente zal niet lichtzinnig omgaan met deze verzoeken.
190	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.4.7, pp.15.	U benoemt dat verzamelde loggegevens door de Gemeente Amsterdam kunnen worden opgevraagd. Daarop volgt de zin “Inschrijver dient deze om niet te leveren”. Wat wordt hiermee bedoeld?	'Om niet' betekent zonder extra kosten.
191	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 1.5.2, pp.19.	U benoemt dat iedere Nadere Opdracht volgens een vaste procedure verloopt. Kunnen opdrachten gelijktijdig lopen, of dient een opdracht volledig te zijn afgerond voor het intakegesprek van de volgende opdracht kan beginnen? Zo ja, wat is/zijn volgens de gemeente bepalende factor(en) voor de hoeveelheid opdrachten die gelijktijdig kunnen lopen?	Nadere Opdrachten kunnen zeker parallel lopen en zullen dat waarschijnlijk ook gaan doen. Een mogelijke factor om te besluiten bepaalde opdrachten sequentieel uit te voeren kan bijv. de (niet-)beschikbaarheid zijn van een benodigde, zeldzame specialist.
192	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 12.4	Is Opdrachtgever bereid om dit artikel zodanig aan te passen dat partijen eerst in overleg treden wanneer blijkt dat Opdrachtnemer zijn socialreturnverplichting niet of niet geheel is nagekomen alvorens er een boete wordt opgelegd?	De Gemeente kan dat op voorhand niet toezeggen, maar de Gemeente vat een boetemogelijkheid niet lichtvaardig op en zal deze alleen toepassen voor zover dit redelijk is.
193	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 13.1	Opdrachtnemer meent dat de aansprakelijkheid in een redelijke verhouding dient te staan tot het met een opdracht gemoeide honorarium. Een opvatting die wordt onderschreven door de Gids Proportionaliteit welke gids is opgesteld door het ministerie van economische zaken en welke als leidraad geldt bij de Aanbestedingswet. Gelet hierop stelt Opdrachtnemer voor om artikel 13 GIBIT 2020 en artikel 13.1 (concept) Raamovereenkomst te schrappen en dat onderstaande, marktconforme, aansprakelijkheidsbeperking van toepassing zal zijn: “Opdrachtnemer zal zijn werkzaamheden naar beste kunnen verrichten en daarbij de zorgvuldigheid in acht nemen die van hem mag worden verwacht. Indien een fout wordt gemaakt doordat Opdrachtgever aan Opdrachtnemer onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt, is Opdrachtnemer voor de daardoor ontstane schade niet aansprakelijk. De totale aansprakelijkheid van Opdrachtnemer jegens Opdrachtgever voor eventuele fouten die bij zorgvuldig handelen door Opdrachtnemer zouden zijn vermeden, is beperkt tot de directe schade van maximaal eenmaal het bedrag van het honorarium dat Opdrachtgever heeft betaald en/of nog verschuldigd is voor de onder de opdracht verrichte specifieke werkzaamheden waaruit de fout voortvloeit. Indien de opdracht een langere doorlooptijd heeft dan twaalf maanden, dan is de totale aansprakelijkheid in het kader van de opdracht beperkt tot de directe schade van maximaal eenmaal het bedrag van het honorarium dat Opdrachtgever aan Opdrachtnemer heeft betaald en/of nog verschuldigd is over de eerste twaalf maanden voor de onder de opdracht verrichte specifieke werkzaamheden waaruit de fout voortvloeit. De beperking van aansprakelijkheid van Opdrachtnemer geldt niet indien er aan zijn zijde sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid en/of indien enige dwingende (inter)nationale wet of (beroeps) regelgeving een dergelijke beperking niet toestaat.”	De gemeente acht het bepaalde in artikel 13.1 reeds proportioneel. Zie ook het antwoord op vraag 18.
194	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 14.3	Opdrachtnemer acht het redelijk en billijk dat zij in samenspraak met Opdrachtgever een benchmarking partij aanwijst, teneinde te waarborgen dat deze derde partij (1) onafhankelijk is en (2) geen concurrent betreft van Opdrachtnemer. Gaat u hiermee akkoord?	De gemeente is niet akkoord. Zie ook het antwoord op vraag 43.
195	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 14.4	Opdrachtnemer ziet graag nader uitgewerkt in dit artikel wat (i) Opdrachtgever verstaat onder “de markt” als norm voor de benchmark en welke overige variabelen hierin worden meegenomen om de genoemde 10% te berekenen, zodat het een eerlijke vergelijking is.	Zie het antwoord op vraag 43.

196	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 18.1 juncto artikel 21 GIBIT 2020 en Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 24.46	Wij kunnen geen auditrechten door of vanwege onze klanten accepteren (anders dan binnen de grenzen van de AVG in het kader van verwerking van persoonsgegevens), omdat wij zijn gebonden aan wettelijke en contractuele geheimhoudingsverplichtingen richting onze (andere) klanten, welke verplichtingen in het gedrang komen, wanneer klanten (onaangekondigd) op de stoep staan en op basis van een dergelijke bepalingen in een overeenkomst toegang tot onze gebouwen en inzage in onze gegevens/werkdossiers vorderen. Wij willen u daarom dringend vragen deze bepaling buiten toepassing te laten. Mocht u hiermee niet kunnen instemmen, dan willen wij u vragen de audit als volgt contractueel in te kaderen, teneinde te voorkomen dat een dergelijke audit leidt tot schending van de geheimhoudingsplicht zoals die voor ons geldt ten opzichte van onze andere opdrachtgevers : (a) dat Leverancier niet gehouden zal zijn toegang te geven tot zijn locaties, anders dan de algemene vergaderruimten alwaar geen vertrouwelijke informatie aanwezig is en (b) dat de Leverancier slechts is gehouden inzage te verlenen in de relevante beleidsstukken t.a.v. het bewaren en gebruik van gegevens en dat de interne werk-dossiers van Leverancier geen deel uit zullen maken van een dergelijke audit en (c) dat Leverancier nimmer is gehouden toegang te verlenen tot de interne systemen van Leverancier, e.e.a. enkel voor zover een en ander niet leidt tot schending van de geheimhoudingsplicht en/of schending van overige (contractuele) afspraken zoals die gelden voor Leverancier ten opzichte van haar overige klanten, opdrachtgevers of toeleveranciers.	De Gemeente kan hier niet mee instemmen, maar is wel bereid nadere regels op te nemen t.a.v. een audit. Zie nader het antwoord op vraag 119.
197	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 19.4	Opdrachtnemer stelt voor om aan dit artikel toe te voegen dat partijen eerst in goed overleg treden alvorens sprake kan zijn van vervanging van personeel. Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente kan hier op voorhand niet mee instemmen. Zie ook het antwoord op vraag 54.
198	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 19.6	Opdrachtnemer ziet dit artikel graag wederkerig gemaakt worden gelet op het strikte beleid dat Opdrachtnemer hieromtrent voert. Kunt u hiermee akkoord gaan?	Akkoord, tenzij enige wettelijke verplichting (bijv. de Woo) de Gemeente tot openbaarmaking verplicht.
199	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 23.1 / 23.2	Als gevolg van de overdracht van de intellectuele eigendomsrechten die kunnen worden uitgeoefend op de resultaten van de uitgevoerde ICT Prestatie zoals deze volgt uit dit artikel, verliezen wij als Opdrachtnemer en opsteller van deze resultaten, de grip op zowel de inhoud als de verspreidingskring van de door ons aan u op te leveren resultaten. Dit is voor ons in het bijzonder bezwaarlijk, indien u van ons verwacht dat wij een rapport opleveren voorzien van onze bedrijfsnaam en/of ons bedrijfslogo. Om die reden verzoeken wij om in aanvulling hierop overeen te komen dat het Opdrachtgever zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer niet is toegestaan om de inhoud van rapporten, adviezen of andere al dan niet schriftelijke uitingen van Opdrachtnemer, te wijzigen, dan wel aan derden buiten de eigen organisatie te verstekken, tenzij (i) Opdrachtgever deze uitingen heeft aangenomen als zijnde haar eigen uitingen, derhalve onder eigen naam en logo en (ii) deze uiting niet de naam van Opdrachtnemer bevat dan wel andere informatie die Opdrachtnemer zou kunnen identificeren als de bron. Kunt u hiermee instemmen?	De Gemeente kan hiermee instemmen.
200	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 26.1	In het kader van goed werkgeverschap wensen wij te voorkomen dat onze medewerkers zich rechtstreeks, derhalve op persoonlijke titel verplichten jegens onze cliënten. Wij gaan immers de opdrachten aan met onze cliënten en niet onze medewerkers. Bovendien wekt een individuele, op persoonlijke titel door de medewerker getekende geheimhoudingsverklaring de foutieve indruk dat de betreffende medewerker op persoonlijke titel zou kunnen worden aangesproken op het schenden van de geheimhoudingsverplichtingen. Op grond van artikel 6:661 lid 1 BW in combinatie met artikel 6:76 en 6:170 BW kan de werknemer niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die ontstaat in het kader van diens werkzaamheden voor de werkgever (tenzij sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid, in welk geval de werknemer kan worden aangesproken op basis van onrechtmatige daad). Het op persoonlijke titel laten tekenen van een geheimhoudingsverklaring door de in te zetten medewerker(s) is derhalve in strijd met de wet(ssystematiek). Daarbij geldt dat onze medewerkers reeds bij indiensttreding een geheimhoudingsverklaring ondertekenen, waarin ook de geheimhoudingsplicht ten aanzien van cliënt-gegevens wordt gewaarborgd. Daarnaast is onze organisatie, evenals onze werknemers, tot geheimhouding verplicht op grond van de wet en/of beroepsregels. Wij verzoeken u dan ook dringend af te zien van een eventueel voornemen medewerkers deze geheimhoudingsverklaring op persoonlijke titel te laten ondertekenen. Bent u bereid gezien het voorgaande de geheimdhoudingsverklaring buiten toepassing te laten?	Zie het antwoord op vraag 26.
201	Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artikel 26.3	Het overeenkomen van boetebepalingen met Opdrachtgevers is zeer bezwaarlijk voor ons. Het overeenkomen van een boete is naar onze mening niet noodzakelijk omdat in de overeenkomst een vangnet is opgenomen ten aanzien van onze aansprakelijkheid en de daaruit voortvloeiende verplichting tot vergoeding van schade. Daarnaast geven wij de voorkeur aan goed overleg in dergelijke situaties. Gelet hierop verzoeken wij u dit artikel in de overeenkomst buiten toepassing te verklaren. Kunt u hiermee instemmen?	Zie het antwoord op vraag 113.
202	Bijlage 1 – GIBIT 2020, artikel 10	Deze garantiebepalingen zijn hoogst ongebruikelijk en niet redelijk t.a.v. de uitgevraagde dienstverlening. Een dergelijke garantie wordt door dienstverleners van pentesten niet gegeven en is dus niet aan de orde. Derhalve het dringende verzoek artikel 10 GIBIT buiten toepassing te verklaren in de te sluiten raamovereenkomst.	De Gemeente acht het bepaalde in artikel 10 GIBIT proportioneel en kan hier niet mee instemmen.
203	Bijlage 1 – GIBIT 2020, artikel 15.4 en 20.14 / Bijlage 2 – Raamovereenkomst Security Dienstverlening, artiekl 4.1.2, 4.1.3	Artikel 15.4 en 20.14 GIBIT alsmede artikel 4 Raamovereenkomst laten geen ruimte voor het aanhouden van een intern werkdossier, ook na afloop van de opdracht. Op grond van onze interne risk- en compliance procedures moeten wij een intern werkdossier kunnen aanhouden met daarin kopieën van relevante documenten. Kunt u ter aanvulling op artikelen 15.4 en 20.14 GIBIT-2020 de volgende bepaling opnemen in de overeenkomst? "Op verzoek van Opdrachtgever zal Leverancier alle door de Opdrachtgever verstrekte documenten retourneren. Het voorgaande laat onverlet dat Leverancier terzake van de opdracht een dossier aanhoudt en blijft aanhouden met daarin kopieën van relevante stukken. Leverancier zal zijn dossier bewaren voor een periode die voor een goede beroepsuitoefening aanvaardbaar is en die in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen en (beroeps)regels inzake bewaartermijnen. Leverancier is niet verplicht de gegevens en informatie te vernietigen die via een automatische backup systeem worden opgeslagen. Leverancier neemt passende maatregelen om de vertrouwelijkheid en veilige bewaring van zijn dossier te waarborgen. Opdrachtgever heeft geen recht tot inzage in het dossier van Leverancier."	Zie het antwoord op vraag 108.
204	Overige	De GIBIT zijn niet geschreven voor professionele dienstverlening. Mocht u onverhoopt van mening zijn dat de GIBIT een voor pentesten relevante set van voorwaarden geeft, verzoeken wij u om in ieder geval de volgende bepalingen in de te sluiten Raamovereenkomst buiten toepassing te verklaren: Artikel 5 (Implementatie ICT Prestatie), Artikel 6 (Gemeente ICT-kwaliteitsnormen, Interoperabiliteitseisen, normen en standaarden), Artikel 7 (Acceptatie), Artikel 8 (Onderhoud en ondersteuning), Artikel 11 (Documentatie), Artikel 12 (Productmanagement), Artikel 18 (Toegang tot data en autorisaties), Artikel 19 (Derdenprogrammatuur), Artikel 22 (Exit), Artikel 27 t/m 30 (Hosting).	De Gemeente acht genoemde bepalingen wel degelijk relevant en kan derhalve niet instemmen.
205	Ontbrekende bepalingen	Wij stellen voor om onderstaande bepalingen aanvullend in de Raamovereenkomst op te nemen. Deze specifieke bepalingen zijn gebruikelijk en van zeer groot belang bij pentesten. Deze bepalingen beschermen de tester tegen de risico's die pentesten met zich brengen in het kader van contractuele en/of strafrechtelijke aansprakelijkheid en claims van derden. Kunt u hiermee akkoord gaan? 1) "De Opdrachtgever stemt uitdrukkelijk in met het uitvoeren van de met Opdrachtnemer overeengekomen werkzaamheden op de door de Opdrachtgever aangewezen delen van zijn ICT-systemen. De Opdrachtgever staat ervoor in dat een eventuele internet service provider waar de onderzoeksobjecten zijn gehost op de hoogte is gesteld van het uitvoeren van de test en met de uitvoering daarvan uitdrukkelijk heeft ingestemd." 2) "De Opdrachtgever is ervan op de hoogte dat het uitvoeren van de beveiligingstesten kan leiden tot wijziging of verlies van gegevens. Tenzij sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid zijdens Leverancier, is Leverancier niet aansprakelijk voor enige (directe en indirecte) schade, gevolgschade en schade voortvloeiende uit aanspraken van derden daaronder begrepen, veroorzaakt door het analyseren en/of het binnendringen dan wel iedere poging tot het analyseren en/of binnendringen van de ICT-systemen van de Opdrachtgever, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat opdrachtnemer uitsluitend de beveiliging tracht te analyseren en/of tracht te doorbreken en/of toegang tracht te verwerven tot door (de Opdrachtgever) aangegeven onderdelen van het geautomatiseerd werk. Deze uitsluiting van de aansprakelijkheid geldt uitsluitend voor zover Leverancier handelt in overeenstemming met de schriftelijke opdracht (nadere overeenkomst) van de Opdrachtgever. De Opdrachtgever zal zorgdragen voor een volledige back-up van alle gegevens die op haar netwerken en/of systemen zijn opgeslagen." 3) "De Opdrachtgever vrijwaart Leverancier terzake van vorderingen van derden (waaronder eventuele kosten van rechtsbijstand, indien nodig) in verband met (pogingen tot) het analyseren en/of binnendringen van het geautomatiseerde werk van de Opdrachtgever, voor zover de Leverancier deze handelingen verricht in opdracht van de Opdrachtgever."	De Gemeente gaat akkoord met het opnemen van de aanvullende bepalingen 1) en 2). Het opnemen van bepaling 3) is niet akkoord. Zie hiervoor het antwoord op vraag 118.

206	Overige	Wij willen de offerte en de bijbehorende bijlagen, waaronder het Uniform Europees Aanbestedingsdocument, door de eindverantwoordelijke partner of director laten ondertekenen. Partners/directors staan echter niet op het uittreksel van de Kamer van Koophandel vermeld als rechtsgeldig vertegenwoordiger. Volstaat een volmachtverklaring van de bestuurders (wel genoemd in het uittreksel van de Kamer van Koophandel) dat desbetreffende partner/director bevoegd is te tekenen en zo ja, wilt u dat wij deze volmachtverklaring bij de offerte voegen? Kunt u in dat kader toestaan dat de offerte en de bijlagen, waaronder ook het Uniform Europees Aanbestedingsdocument, ondertekend worden door de eindverantwoordelijke partner/director?	Het is toegestaan om gebruik te maken van een volmacht. De tekenbevoegdheid van de volmachtgever dient uit de uittreksels van de KvK te blijken.
207	Bijlage 1 – GIBIT 2020,artikel 15	Voor (de uitvoering van) haar dienstverlening maakt Opdrachtnemer (zelf ook) gebruik van cloud-toepassingen, e-mailproviders en andere ondersteunende IT (cloud) dienstverleners, onder meer voor onze document managementsystemen, waarbij dossiers en (klant)informatie worden opgeslagen in de cloud. Voor de zeer beperkte gevallen dat deze IT (cloud) dienstverleners, in verband met noodzakelijke technische ondersteuning, beperkte inzage hebben in de vertrouwelijke (klant)informatie, gelden strikte geheimhoudingsafspraken. Voor de goede orde benadrukken wij dat de ondersteuning van onze interne bedrijfsprocessen door betreffende IT (cloud) dienstverleners noodzakelijk is voor de uitvoering van onze dienstverlening, waarbij wij verantwoordelijkheid aanvaarden voor de inzet van deze IT (cloud) dienstverleners en de (de handhaving van de) vertrouwelijkheid van de (klant)informatie. Op grond van het voorgaande verzoeken wij u onderstaand tekstvoorstel op te nemen in de te sluiten overeenkomst. Zonder uw uitdrukkelijke toestemming kunnen wij de werkzaamheden niet uitvoeren. Kunt u akkoord gaan met het opnemen van onderstaande bepaling in de overeenkomst? “In aanvulling op artikel 15 GIBIT 2020 geldt het volgende. Ten behoeve van (de uitvoering van) de Opdracht kunnen Opdrachtgever en Opdrachtnemer door middel van elektronische middelen met elkaar communiceren en/of gebruik maken van elektronische opslag (waaronder cloud-toepassingen), waarbij het Opdrachtnemer is toegestaan vertrouwelijke informatie te verstrekken aan IT (cloud) dienstverleners, op basis van vertrouwelijkheid en uitsluitend ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van Opdrachtnemer. Opdrachtnemer blijft jegens Opdrachtgever verantwoordelijk voor de geheimhouding van de vertrouwelijke informatie door de betreffende IT (cloud) dienstverleners."	Niet akkoord, Voor door Leverancier in te zetten derden c.q. onderaannemers gelden dezelfde (geheimhoudings-)verplichtingen als voor Leverancier
208	Bijlagen 5 en 6 - Referentieformulier	U benoemt in de templates van het referentieformulier van beide percelen dat de referent deze dient te ondertekenen. Het is bij aanbestedingen van de Nederlandse overheid zeer ongebruikelijk dat dit de eis is. Immers is er de mogelijkheid dat u bij de referentie telefonisch of via e-mail de inhoud van de referentie controleert. Bent u bereid de template aan te passen dat deze alleen door de Opdrachtnemer wordt ondertekend?	De Gemeente is hier niet toe bereid en verwijst naar artikel 2:93 lid 1 sub a Aanbestedingswet 2012.
209	Aanbestedingsleidraad, par. 1.1, pag. 7	U geeft aan: "[…] in het bijzonder in de 6 thema’s in paragraaf 1.12 van deze aanbestedingsleidraad". Op welke 6 thema's doelt u hier en hoe ziet u deze in relatie tot het door u uitgevraagde werkpakket?	Het betreft de 6 thema's die zijn uitgewerkt in de paragrafen 1.12.1.1 tm 1.12.1.6. De relatie is toegelicht in de betreffende paragraaf.
210	Aanbestedingsleidraad, par. 1.4.2, pag. 10	"De Gemeente draagt de verantwoording voor het afstemmen en goedkeuring verkrijgen van de externe leverancier voor het ondergaan van een penetratietest (zie ook par. Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. over de vrijwaringsverklaring)." Wij attenderen u op een verwijsfout.	Zie de antwoorden op de vragen 118 en 169.
211	Aanbestedingsleidraad, par. 1.4.5, pag. 12	U geeft aan: "Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een Certified Ethical Hacker certificering. Dit zijn in elk geval één of meerdere certificeringen (of aantoonbaar vergelijkbaar) die onder het CCV keurmerk vallen;" Wanneer wij kijken naar het CCV keurmerk dan wordt daar aangegeven dat CEH (Certified Ethical Hacker) wordt uitgesloten als certificaat en dat de certificaten zijn: OSCP, OSCE, OSWE, eCPPTX, eWPTX, GPEN, GXPN. Wellicht bent u er niet van op de hoogte dat CEH ook staat voor een certificaat, maar CEH een laagdrempelig certificaat zonder praktijktoets van de kennis is en daarmee onvoldoende voor het uitvoeren van een kwalitatieve pentest. Kunt bevestigen dat u deze eis aanpassen om verwarring te voorkomen en de term 'Certified Ethical Hacker' verwijderen?	Het CEH certificaat vervalt als mogelijkheid om de noodzakelijke certificering vast te stellen.
212	Algemeen	Kunt u een nadere beschrijving geven van de huidige dienstverlening om alle inschrijvers eenzelfde vertrekpunt te geven voor een inschrijving, en alle partijen een gelijk speelveld te geven als de zittende partij?	Opdrachten betreffende pen- en hacktesting en Security consultancy worden momenteel door de Gemeente uitgevraagd indien daar vanuit de Gemeente (een directie) behoefte aan is. Samen met de ISO wordt bepaald wat de scope van de opdracht is. Binnen de Gemeente zijn er geen met de opdracht vergelijkbare raamovereenkomsten, waarbinnen Nadere Opdrachten worden uitgevoerd. De Nadere Opdrachten worden uitgevoerd door een veelvoud aan leveranciers. De informatie in de aanbestedingsleidraad zorgt voor een voldoende level playing field. Meer informatie over de huidige situatie is niet noodzakelijk.
213	Algemeen	Mag de ondertekening ook een rechtsgeldige digitale handtekening zijn?	Zie het antwoord op vraag 2.
214	Aanbestedingsleidraad, par. 2.1.2, pag. 26	Wat in eerste instantie voor Inschrijver duidelijk is kan door de Nota van Inlichtingen in een ander daglicht worden geplaatst. Hierdoor kan het noodzakelijk zijn om aanvullende vragen te stellen om opnieuw een duidelijk beeld van zaken te krijgen. Inschrijver neemt aan dat er aan de hand van de antwoorden in de Nota van Inlichtingen nog een mogelijkheid bestaat om aanvullende vragen m.b.t. de Nota te stellen. Is deze aanname juist? Zo niet, waarom geeft de Aanbesteder de Inschrijver niet de volledige ruimte om goed geïnformeerd te worden en te zijn over de opdracht?	Zie het antwoord op vraag 9.
215	Algemeen	Correspondentie en ontvangen offertes worden na afloop niet aan de inschrijver geretourneerd. Wij ontvangen graag bevestiging dat alle correspondentie en ontvangen offerte met strikte vertrouwelijkheid behandeld worden. Gaat aanbestedende dienst hiermee akkoord?	De Gemeente zal de ontvangen documenten/ informatie strikt vertrouwelijk behandelen.
216	Algemeen	Welke actie onderneemt u in geval van minder dan 3 inschrijvers? Wordt dan een raamwerkovereenkomst aangegaan met het aantal partijen dat wel heeft ingeschreven en voldoet aan de gestelde eisen?	De Gemeente verwacht niet dat deze situatie zich zal voordoen. Mocht het onverhoopt toch het geval zijn, dan zal de Gemeente zich beraden en een beslissing nemen. Deze zal in de gunnings -en afwijzingbrieven worden gecommuniceerd.
217	Aanbestedingsleidraad, par. 3.1.3, pag. 30	Kunt u aangeven of u de inschrijvingen relatief beoordelen zult? Inschrijver adviseert de aanbestedende dienst om de inschrijvingen absoluut te beoordelen en niet relatief. Namelijk waarbij alle inschrijvers opzichzelfstaand worden beoordeeld en niet met elkaar worden vergeleken. Inschrijver adviseert dit om de mogelijkheid te voorkomen waarin inschrijvers worden vergeleken met een ongeldige inschrijver. Gaat u hiermee akkoord? Zo nee, kunt u aangeven wat de procedure / werkwijze is wanneer deze situatie zich voordoet bij een relatieve beoordeling?	Gedurende deze hele aanbestedingsprocedure is de Gemeente gebonden aan het Nederlandse en Europese (aanbestedings)recht. Dit betreft ook de wijze van beoordelen.
218		Wij constateren dat een omschrijving van de huidige situatie / huidige dienstverlening niet is opgenomen in uw uitvraag. Het is voor Inschrijvers echter wenselijk om te weten welke veranderingen er wenselijk zijn / geïmplementeerd dienen te worden en welk kwaliteitsniveau overbrugt dient te worden. Kunt u derhalve een beschrijving geven van de huidige situatie waarbij u aangeeft wat de gewenste verbeteringen zijn en welke aspecten u juist wenst te behouden? Kunt u daarbij ook aangeven of er momenteel tevredenheidsonderzoeken/-metingen uitgevoerd worden en wat daar de uitkomsten van zijn?	Momenteel worden er geen metingen of tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Zie ook het antwoord op vraag 212.
219	Aanbestedingsleidraad, par. 2.1.1, pag. 26	Kunt u een verslag van de marktconsultatie publiceren?	De marktconsultatie had betrekking op alle Dienst IB aanbestedingen (zie par. 1.3 van de aanbestedingsleidraad). De twee percelen van de onderhavige aanbesteding kwamen hierin slechts zijdelings ter sprake. Alle voor Inschrijver relevante informatie uit de marktconsultatie is in de Aanbestedingsleidraad opgenomen.
220	Aanbestedingsleidraad, par. 1.8, pag. 22	Hoe gaat u om met grote verschillen in aangeboden uurtarieven van inschrijvers?	De prijscomponent van deze aanbesteding is gebaseerd op een dagtarief zoals beschreven in de aanbestedingsleidraad. Er worden geen uurtarieven uitgevraagd.
221	Aanbestedingsleidraad, par. 1.11, pag. 22	U geeft aan dat bij het bepalen van de waarde uitgegaan is van ongeveer 300 tests per jaar. Kunt u aangeven waar dit aantal op gebaseerd is?	De Gemeente is tot deze raming gekomen op basis van een consultatie van de stakeholders.
222	Aanbestedingsleidraad, par. 1.12.1.3, pag. 24	U geeft aan: "Daarom vraagt de Gemeente Opdrachtnemer een bijdrage te leveren aan de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of aan andere sociale opgaven in de stad." Kunt u aangeven wat u concreet van Inschrijver verwacht/eist?	Social return wordt nader uitgewerkt in paragraaf 5.2.4 van de aanbestedingsleidraad.
223	Aanbestedingsleidraad, par. 5.2.4, pag. 43	Kunt u aangeven hoe deze 2% gemeten wordt? Betreft dit een fictieve inspanningswaarde? Hanteert u een bouwblokkenmodel?	De 2% wordt gemeten als percentage van de totale (uiteindelijke) opdrachtwaarde. De socialreturnverplichting is een bijzondere uitvoeringswaarde en geen inspanningsverplichting. De waarde van de inspanningen van de opdrachtnemer worden omgezet in een fictief geldbedrag, dat wordt afgetrokken van de socialreturnverplichting. Voor het berekenen van de waarde van de socialreturnactiviteiten wordt gebruik gemaakt van de (reken)regels die zijn opgenomen in de aanbestedingsleidraad in het hoofdstuk social return in onder andere de tekst onder het kopje ‘uitgangspunten voor verrekening’.

224	Aanbestedingsleidraad, par. 4,1,2, pag. 32	U geeft aan: "Onderbouwing van de geschiktheidseis 'Ervaring Security consultancy (alleen voor P2)'." Kunt u bevestigen dat dit enkel en alleen van toepassing is op perceel 2?	Deze geschiktheidseis is inderdaad alleen van toepassing op Perceel 2, Security consultancy.
225	Aanbestedingsleidraad, par. 4,1,2, pag. 32	U geeft aan: "Eventueel voor het beantwoorden van de vragen noodzakelijke documenten of referenties mogen als separaat document worden bijgevoegd". Kunt u aangeven welke (vorm)eisen u hieraan stelt? En in hoeverre dit meegenomen wordt in de beoordeling?	Deze documenten of referenties zijn vormvrij. De wijze waarop ze worden beoordeeld vindt u in hoofdstuk 6.
226	Aanbestedingsleidraad, par. 4,1,2, pag. 32	107 Prijzenblad, Hiervoor geeft u aan Zie bijlage 7. Wenst u dit in pdf-formaat ingediend te krijgen? Of in welk format?	In pdf-formaat
227	Aanbestedingsleidraad, par. 4.1.8, pag. 35	Met betrekking tot het gestanddoeningstermijn, welke duur heeft dit?	Zie paragraaf 4.1.9 van de aanbestedingsleidraad.
228	Aanbestedingsleidraad, par. 5.2.2.2, pag. 39	U geeft aan: "een marktconforme en adequate product- en bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten". Wat verstaat u hierbij onder 'marktconform'?	Met 'marktconform' wordt hier gedoeld op een verzekering die in de betreffende markt gebruikelijk is.
229	Aanbestedingsleidraad, par. 5.2.3.1, pag. 40	Om onduidelijkheid te voorkomen, de nummering in de tabel dient te zijn 1-4?	De nummering in de tabel dient 1-4 te zijn.
230	Aanbestedingsleidraad, par. 5.2.3.1, pag. 41	U geeft aan: "Het uitvoeren van minimaal 5 pentesten bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners, een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers [...]". U geeft tevens aan dat er niet meerdere referenties gebruikt mogen worden om een kerncompetentie aan te tonen. Desalniettemin kunnen Inschrijvers die bijvoorbeeld meerdere opdrachten met een omvang van 4 pentesten voldoen aan het door u gevraagde werkpakket. Kunt u deze referentie-eis derhalve herzien en verlagen naar 4 waarbij meerdere referenten overlegd kunnen worden?	Zie het antwoord op vraag 411.
231	Bijlage 5	U geeft aan: "De referentie(s) dienen een duidelijk overzicht te bevatten van de uitgevoerde penetratietesten voor de betreffende organisatie en een korte beschrijving van de scope van iedere test." Wenst u in geval van kerncompetentie 4 50 afzonderlijke uitwerkingen te zien van de scope van iedere test?	De Gemeente verwacht van iedere test een kort en bondige beschrijving van het object/ de objecten en de scope van de test.
232	Aanbestedingsleidraad, par. 5.2.3.1, pag. 40	U geeft aan "[...] in de afgelopen twee jaar [...]". Mag dit ook gelezen worden als afgerond in de afgelopen twee jaar, waarbij de werkzaamheden niet per definitie gestart zijn in de afgelopen twee jaar?	De werkzaamheden mogen eerder zijn gestart.
233	Aanbestedingsleidraad, par. 2.1.2, pag. 26	Kunt u bevestigen dat het tijdstip van uiterste inschrijving vanuit de aanbestedingsleidraad leidend is? (dus 13.00 uur)? (aangezien dit niet overeenkomst met het indieningsplatform).	De inlevertermijn is aangepast naar 13 maart voor 13u. Zie ook het antwoord op vraag 9. Dit zal op TenderNed worden aangepast.
234	Bijlage 5	Hoe wenst u dat inschijver op het document aangeeft op welke kerncompetentie de beantwoording betrekking heeft?	Deze bijlage biedt in de eerste kolom de mogelijkheid om aan te geven welke kerncompetentie het betreft.
235	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.47	U geeft aan: "anderen zien de leverancier als voorbeeld of kennisbron over relevante topics betreffende pen- en hacktesting." Kunt u aangeven op welke manier Inschrijver dit kan aantonen en u dit beoordeelt?	Gezaghebbendheid kan bijvoorbeeld worden onderbouwd indien de Inschrijver kan aantonen dat andere ondernemingen in dezelfde branche verwijzen naar kennis die door Inschrijver beschikbaar is gesteld, of indien een andere onderneming in dezelfde branche bij het uitdragen gebruikt maakt van kennis van Inschrijver, deze bijv. citeert, of indien kennisdelingsevents van Inschrijver aantoonbaar worden bezocht door medewerkers van andere ondernemingen in dezelfde branche.
236	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.48	Met betrekking tot Criterium 2 geeft u aan: "De beschrijving mag niet meer beslaan dan 4 pagina's in een lettergrootte 10, inclusief afbeeldingen. Alles wat meer wordt aangeleverd, inclusief verwijzingen, zal buiten de beoordeling worden gelaten." Doorgaans beslaan dergelijke rapporten meer dan 10 pagina's A4. Om een goede beoordeling te kunnen doen van een rapportage van Inschrijver vragen wij u dan ook om de maximale pagina omvang te verhogen naar 10 A4. Gaat u hiermee akkoord?	Het maximale aantal pagina's voor de rapportage wordt verhoogd naar 40 pagina's.
237	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.49	Het valt ons op dat u onder Criterium 4 vraagt om ISO14001, dit is niet gebruikelijk in onze branche en zeker niet voor MKB organisaties. Wel wordt in onze branche gevraagd door opdrachtgevers om ISO27001 (informatiebeveiliging), waarvan het ons opvalt dat u die niet eist. Kunt u dit verduidelijken?	ISO14001 betreft een certificering voor een milieumanagementsysteem. Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt voor de Gemeente en ze is van mening dat de kwaliteit van de door Inschrijver geleverde dienstverlening toeneemt naarmate deze op een meer duurzame wijze wordt uitgevoerd.
238	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.50	Ondanks dat wij het belang van duurzaamheid en CO2-reductie onderschrijven is het voor ons de vraag hoe wij als specialistische partij (op het gebied van de door u uitgevraagde dienstverlening) naar uw wens dit kunnen beantwoorden dusdanig dat u hier het maximale aantal punten aan zou kunnen toekennen. Graag uw verduidelijking hierin.	Iedere organisatie kan ervoor kiezen om duurzamer te opereren. Dit is niet afhankelijk van de door de betreffende organisatie geleverde producten of diensten.
239	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.49	Met betrekking tot uw eis als het gaat om ISO14001; Inschrijver vraagt u om een aanvulling te doen, namelijk door aan te tonen dat opdrachtnemer deelneemt aan het certificatieproces volstaat om het maximaal aantal punten te behalen. Kunt u aangeven of u hiermee akkoord gaat?	Niet akoord. De Gemeente kent alleen een score toe aan een reeds behaald certificaat.
240	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.50	Wat als inschrijver géén CO2-reductiemanagementsysteem heeft?	Dan kan Inschrijver vergelijkbare maatregelen beschrijven op de wijze als beschreven in Bijlage 8 - Gunningscriterium Duurzame Eigen Organisatie. Bij deze Nota van Inlichtingen wordt een aangevulde versie Bijlage 8 gevoegd.
241	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.51	U geeft aan: "Complementariteit van de profielen (persoonlijkheden en stijlen) van de sleutelfunctionarissen;" Kunt u dit verduidelijken?	Projecten hebben vaak profijt bij een sleutelfunctionaris met een bepaalde persoonlijkheid en managementstijl. De gewenste stijl en persoonlijkheid kan per project verschillen. De Gemeente acht het daarom kwaliteitsverhogend indien de sleutelfiguren over verschillende stijlen en persoonlijkheden beschikken. Dit maakt het mogelijk per project een passende keuze te maken.
242	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.51	Voor perceel 1 geeft u aan: "Inzet/betrokkenheid van de sleutelfunctionarissen bij de projecten die als referentie in deze aanbestedingsprocedure zijn aangeboden;" Is het daarmee uw wens/eis dat de sleutelfunctionaris deelneemt aan het uitvoeren van de pentest en derhalve pentester is?	De sleutelfunctionaris dient in de referentieprojecten dezelfde rol te vervullen als de rol waarin deze voor de Gemeente zal worden ingezet.
243	Aanbestedingsleidraad, par. 6.1.2.1, pag.51	U vraagt: "Borging van de continuïteit en het niveau van de sleutelfunctionarissen en het team (binnen de contractuele kaders)." Kunt u 'continuiteit' en 'binnen de contractuele kaders' verduidelijken? Doelt u hier op bereikbaarheid/beschikbaarheid of tegengaan van verloop/wisselingen?	De vraag over het borgen van de continuïteit betreft de wijze waarop Inschrijver ervoor zorgt dat personele wisselingen in het team zoveel mogelijk worden voorkomen, en, op het moment dat deze plaatsvinden, zorgt voor een goede overdracht, waarbij relevante kennis zoveel mogelijk behouden blijft. Met contractuele kaders wordt bedoeld al hetgeen vastgelegd in de raamovereenkomst, inclusief bijlagen. In deze context is hetgeen beschreven onder het kopje 'testteam' in paragraaf 1.4.5 van de aanbestedingsleidraad relevant.
244	Leidraad, 1.11 waarde van de opdracht	Inschrijver vraagt zich af of dit aantal pentesten en het daaraan gekoppelde bedrag realistisch is, het lijkt ons heel erg hoog. Bij 300 pentests per jaar zouden er per werkdag soms meerdere pentests worden gestart. Kunt u dit svp controleren zodat er een realistisch beeld ontstaat?	Het totale aantal pen- en hacktests wordt door de Gemeente geraamd op 300 per jaar. Voor dit perceel zal de Gemeente 3 raamcontracten selecteren en aangezien het gros van de opdrachten bij toerbeurt zal worden gegund, zal een raamcontractant naar verwachting ongeveer 100 tests per jaar uitvoeren.
245	Leidraad, Kerncompetenties blz 40 punt 5.2.3.1 Referenties punt 4	De nummering van de items in de tabel klopt niet, "4" komt 2 keer voor. Kunt u dit svp aanpassen?	De nummering moet worden gelezen als 1-4.
246	Leidraad, Kerncompetenties blz 40 punt 5.2.3.1 Referenties punt 4 & Referentieformulier	U schrijft "Voor deze Kerncompetentie zijn zoveel referenties toegestaan als nodig". Inschrijver wil meer dan 50 referentieprojecten opvoeren. Voor tientallen projecten het Referentieformulier invullen lijkt ons niet erg efficiënt – kunnen we voor deze kerncompetentie volstaan met een overzicht waarin bijvoorbeeld Organisatienaam, datum en Type pentest zijn opgenomen? Zo nee, heeft u dan een ander praktisch voorstel waarmee de administratieve lastendruk van inschrijvers beperkt blijft?	De Gemeente verwacht dat een Inschrijver bepaalde referenties heeft waar hij gedurende dat ene jaar (fors) meer dan 1 pen- en hacktest heeft uitgevoerd, waardoor het aantal referenties om minimaal 50 penetratietesten in een periode van één jaar te onderbouwen beperkt kan blijven. Niet iedere uitgevoerde test behoeft een eigen referenties. Het volstaat als de referentie van iedere test het/de te testen object(en) benoemd en de scope van de test.
247	Leidraad, blz 40 Kerncompetenties Pen- en hacktesting (P1) punt 2	U schrijft "ten minste zijn getoetst op de meest recente implementatie richtlijnen voor procesautomatisering, de Cybersecurity implementatie richtlijnen, CSIR, voor objecten het domein van procesautomatisering (zie https:// www.cert-wm.nl/csir) en de industriestandaard, de IEC62443 norm." Dit lijkt ons een wel heel zware combinatie van eisen. Bedoelt u eigenlijk dat een referentie voor deze kerncompetitie moet voldoen aan **één** van deze eisen?	Zie het antwoord op vraag 177.
248	Bijlage 9 - Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting, blz 1	Hier beschrijft u dat de Gemeente bepaalt welke onderzoeken eenvoudig danwel complexer zijn. Welke criteria gaat u hierbij gebruiken?	Zie de antwoorden op de vragen 160 en 389.

249	Bijlage 9 - Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting, blz 2	U schrijft "Na ontvangst van de door de Gemeente getekende Nadere Offerte is de leverancier in staat om binnen 5 werkdagen te starten met het uitvoeren van de penetratietest" 1. Binnen hoeveel tijd na het uitbrengen van de offerte kan Opdrachtgever de offerte goedkeuren? 2. Starten binnen 5 dagen: kunt u garanderen dat u binnen deze termijn alle randvoorwaarden zoals het aanmaken van testaccounts, firewall aanpassingen en dergelijk kunt realiseren? Ons lijkt dit een onrealistische termijn die bij zowel Gemeente als Opdrachtnemer veel onnodige druk op de uitvoering zet. Kunt u zich er in vinden deze termijn op te rekken naar 14 dagen?	1. Na uitbrengen van de offerte zal de gemeente binnen 5 dagen de offerte goedkeuren. 2. De Gemeente gaat ermee akkoord om deze termijn te verlengen naar 10 werkdagen.
250	Bijlage 9 - Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting, blz 2	"Een presentatie hoeft enkel plaats te vinden bij grote en complexe adviezen en onderzoeken". Hoe moet Inschrijver hier straks mee omgaan? Geeft u bij de intake aan of een presentatie gewenst is?	Voor pen- en hacktesten is een presentatie in beginsel alleen vereist bij Nadere Opdrachten die via een minicompetitie in de markt zijn gezet. Mocht een presentatie nodig zijn bij opdrachten die bij toerbeurt zijn gegund, dan zal de Gemeente dit bij de intake kenbaar maken.
251	Bijlage 9 - Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting, blz 3	"een test die met spoed moet worden uitgevoerd (binnen drie werkdagen)". Dit is een heel korte termijn. 1. Wat zijn de criteria voor een spoed test? 2. Hoevaak verwacht u dat dit voorkomt? 3. Hoe vaak is dit in de afgelopen 2 jaar voorgekomen?	Een spoedtest kan bijvoorbeeld een onderzoek betreffen naar (de invloed van) een zero day exploit, of van andere signalen dat een webapplicatie mogelijk misbruikt kan worden of misbruikt is. een spoedtest zal incidenteel voorkomen en is meestal beperkt van omvang. De afgelopen 2 jaar is dit ongeveer 10x voorgekomen.
252	Leidraad blz 48 Criterium 2	"De beschrijving mag niet meer beslaan dan 4 pagina's in een lettergrootte 10, inclusief afbeeldingen. Alles wat meer wordt aangeleverd, inclusief verwijzingen, zal buiten de beoordeling worden gelaten." Onze rapporten bestaan doorgaans uit tientallen bladzijdes met gedetailleerde informatie zoals managementsamenvatting, verbeterpunten, adviezen en informatie om een bevinding te kunnen reproduceren. Ons verzoek is of u deze zin wilt schrappen of het maximum aantal bladzijdes op kunt rekken tot 75 zodat u een realistisch beeld heeft.	Het maximale aantal pagina's voor de rapportage wordt verhoogd naar 40 pagina's.
253	Leidraad blz 50 Criterium 6	U beschrijft uw wensen en eisen rondom het team van Inschrijver. Kunt u een beschrijving aanleveren van het team van Opdrachtgever; met welke functionarissen hebben wij straks te maken?	Afhankelijk van de opdracht kunt u te maken krijgen met de volgende functionarissen: accounthouder, applicatie eigenaar, ISO, ICT Service Manager (van partners indien van toepassing), ICT security, Functioneel Beheerder en Applicatie Beheerder.
254	Leidraad blz 41	Wat is uw definitie van Security by Design?	Security by design is de naam van het proces waarbij er vanaf het begin, dus vanaf de ontwerpfase (architectuur) tot en met realisatie van een applicatie of dienst wordt nagedacht over informatiebeveiliging. Beveiliging wordt op die manier aan de voorkant meegenomen in de functionele en technische eisen van de (web)applicatie en/of dienst. Vervolgens ontwerp en bouw je de systemen volgens die vereisten. Het betreft hier bijv. een vertrouwelijke applicatie waar sprake is van gevoelige persoonsdata, met medische data of met politiegegevens.
255	Leidraad blz 57	"Indien een Inschrijver een tarief aanbiedt dat zich buiten deze range bevindt, dan zal de Inschrijving terzijde worden gelegd." U geeft enkel een minimum dagtarief op dus er is geen sprake van een range. Kunt u deze zin aanpassen naar "Indien een Inschrijver een tarief aanbiedt dat zich onder dit minimum dagtarief bevindt, dan zal de Inschrijving terzijde worden gelegd."?	Deze observatie is correct. De zin "Indien een Inschrijver een tarief aanbiedt dat zich buiten deze range bevindt, dan zal de Inschrijving terzijde worden gelegd." is enkel relevant voor P1. Voor P2 geldt dat de Inschrijving terzijde zal worden gelegd indien een Inschrijver een tarief aanbiedt lager is dan het genoemde minimum dagtarief.
256	Raamovereenkomst blz 12 5.4	"<<financiële>> omvang van <€> <<>> ,- <<exclusief BTW, inclusief indexaties>>." Wat bedoelt u hier met "inclusief indexaties"? Volgens artikel 9.8 van de Gibit voorwaarden is het toegestaan om jaarlijks te indexeren. Het zou in deze tijden van onzekerheid rondom inflatie van goed opdrachtgeverschap getuigen als u indexering conform Gibit 9.8 toestaat.	Indexering conform art. 9.8 van de GIBIT is toegestaan. Deze formulering in de Raamovereenkomst zal worden aangepast.
257	planning	Graag vragen wij om een 2nd NVI ronde om de mogelijkheid te krijgen om over de eerste Nvi nog vragen te stellen gezien dit onderdeel wordt van de uiteindelijke overeenkomst?	Zie het antwoord op vraag 9.
258	planning	Graag vragen wij om een uitstel van de uiterlijk inleverdatum naar 17 maart 2023?	De datum is aangepast naar 13 maart, uiterlijk 13u. Zie ook het antwoord op vraag 9. Gezien de verwevenheid van de planning van deze aanbesteding met de overige 'Dienst IB aanbestedingen' (zie par. 1.1 van de selectieleidraad), is verder uitstel niet mogelijk.
259	GIBIT – art. 5	Bent u met inschrijver van mening dat de in de aanbesteding door opdrachtgever uitgevraagde diensten zich niet lenen voor implementatie en dat het daaromtrent in dit artikel (art. 5 GIBIT) en de raamovereenkomst bepaalde niet van toepassing is?	Volgens de Gemeente kan er ook bij diensten sprake zijn van een 'implementatie' c.q. overgangsperiode. Deze bepalingen blijven van toepassing.
260	GIBIT – art. 7	Bent u met inschrijver van mening dat de in de aanbesteding door opdrachtgever uitgevraagde diensten zich niet lenen voor acceptatie en dat het daaromtrent in dit artikel bepaalde (art. 7 GIBIT) niet van toepassing is?	Volgens de Gemeente kan er ook bij diensten sprake zijn van een 'implementatie' c.q. overgangsperiode. Deze bepalingen blijven van toepassing.
261	GIBIT – art. 13	Bent u bereid te aanvaarden dat opdrachtnemer niet aansprakelijk is voor indirecte schade (art. 13 GIBIT)?	Zie het antwoord op vraag 63.
262	GIBIT – art. 13.4	De aansprakelijkheid voor andere schade dan persoons- en zaakschade betreft onder meer de schade bij – kort gezegd – wanprestatie bij de uitvoering van de pen- en hacktesting. Die aansprakelijkheid kent onder art. 13.4 GIBIT een buitenproportioneel plafondbedrag: 10 maal de jaarvergoeding per gebeurtenis en maximaal 20 maal de jaarvergoeding (ongeacht het aantal gebeurtenissen) per jaar. Deze plafonds zijn buiten iedere reële proportie. Wij dringen er met klem op aan deze plafondbedragen substantieel te verlagen. Bent u bereid de totale aansprakelijkheid van Leverancier wegens een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de raamovereenkomst, een nadere overeenkomst of uit enige andere hoofde te beperken tot driemaal de voor de desbetreffende opdracht bedongen vergoeding? Bent u daarnaast bereid te aanvaarden dat de totale aansprakelijkheid van Leverancier onder de raamovereenkomst nimmer meer bedraagt dan € 2.500.000?	Zie het antwoord op vraag 31.
263	GIBIT – art. 14	Verzekeringen plegen veelal geen dekking te bieden voor aansprakelijkheid die ontstaat bij schending van een garantieverplichting. Door in de GIBIT zowel garanties op te leggen (art. 10 GIBIT) ook een verzekering te verlangen (art. 14 GIBIT) wordt een innerlijke tegenstrijdigheid in de voorwaarden gecreëerd. Bent u om die reden bereid om het kopje "Garanties" te vervangen door "Verplichtingen" en de 1e volzin van art. 10.1 GIBIT als volgt aan te passen: "Leverancier zal zich er tot het uiterste voor inspannen dat… "?	De Gemeente acht de in artikel 10 GIBIT genoemde garanties passend en proportioneel en derhalve niet bereid deze aan te passen.
264	GIBIT – art. 15.5	Een niet gemaximeerde boete zoals opgenomen in art. 15.5 GIBIT is niet proportioneel. Bovendien vallen contractuele boetes doorgaans niet onder de dekking van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Is Opdrachtgever bereid de in artikel 15.5 GIBIT opgenomen boeteregeling niet van toepassing te verklaren? Indien opdrachtgever daartoe niet bereid is, is opdrachtgever bereid de maximale boete te verlagen naar Eur 10.000?	De Gemeente is daar niet toe bereid, zie nader het antwoord op vraag 27.
265	Raamovereenkomst – art. 2.1	Het verrichten van een Nadere Opdracht voor Pen- en Hacktesten of Securitydiensten op basis van een resultaatverplichting is naar de aard van deze dienstverlening niet mogelijk. Bent u met inschrijver van mening dat beide diensten worden geleverd op basis van een inspanningsverplichting?	De Gemeente kan dit niet bevestigen. De diensten worden uitgevraagd op basis van een resultaatsverplichting.
266	Raamovereenkomst – art. 2.10	Een partij verwerkt persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke of als verwerker. Slechts wanneer een partij als verwerker kwalificeert, dient een verwerkersovereenkomst gesloten te worden met de verwerkingsverantwoordelijke. Door de aard van de opdracht kwalificeert Inschrijver bij de uitvoering van de werkzaamheden niet als verwerker, maar - net als opdrachtgever - als zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke.	Zie het antwoord op vraag 12.
267	Raamovereenkomst – art. 2.10	Een partij kwalificeert slechts als verwerker, indien die partij ten behoeve van een verwerkingsverantwoordelijke (=opdrachtgever) persoonsgegevens verwerkt en het verwerken van deze persoonsgegevens zijn primaire opdracht is. Hiervan is in dit geval geen sprake, omdat de opdracht die aan Inschrijver wordt verstrekt niet primair gericht is op het verwerken van persoonsgegevens, maar het verwerken van persoonsgegevens slechts een bijkomstigheid is van de dienstverlening. In de verhouding 'opdrachtnemer' en 'opdrachtgever' is het verder van belang of de opdrachtnemer overeenkomstig de instructies van de opdrachtgever en onder diens (uitdrukkelijke) verantwoordelijkheid persoonsgegevens verwerkt om vast te stellen of een partij als verwerkingsverantwoordelijke of verwerker kwalificeert.	Zie het antwoord op vraag 12.
268	Raamovereenkomst – art. 2.10	Aangezien opdrachtgever aan Inschrijver een opdracht verstrekt die niet primair gericht is op het verwerken van persoonsgegevens, Inschrijver die opdracht onafhankelijk uitvoeren en opdrachtgever Inschrijver inschakelt in verband met zijn professionele deskundigheid, is van dergelijke instructies en verantwoordelijkheid geen sprake. Inschrijver bepaalt immers welke stukken nodig zijn om zijn werkzaamheden te verrichten, wat Inschrijver met die stukken doen en welke instrumenten (zoals software) Inschrijver daarbij gebruikt. Daarmee kwalificeren Inschrijver als verwerkingsverantwoordelijke en hoeft er geen verwerkersovereenkomst gesloten te worden. Dat Inschrijver kwalificeert als verwerkingsverantwoordelijke betekent overigens ook dat Inschrijver zelfstandig moet voldoen aan alle eisen en verplichtingen uit de AVG.	Zie het antwoord op vraag 12.

269	Raamovereenkomst – art. 2.10	Bent u met opdrachtgever van mening dat beide partijen in basis als zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke kwalificeren? Het sluiten van een verwerkersovereenkomst zoals bepaald in art. 2.10 ROK is dan ook niet nodig en boven niet in lijn met de AVG. Indien een verwerkersovereenkomst toch nodig blijkt te zijn, stelt inschrijver voor dat overeen te komen als onderdeel van een nadere overeenkomst.	Zie het antwoord op vraag 12.
270	Raamovereenkomst – art. 11.1	Kan opdrachtgever specifiek aangeven naar welk onderdeel betreffende duurzaamheid uit artikel 2 in art. 11.1 ROK wordt verwezen?	Artikel 2 van de raamovereenkomst bevat geen bepalingen over duurzaamheid. De zinsnede 'en zoals opgenomen in artikel 2 van deze Raamovereenkomst' uit artikel 11.1 komt te vervallen.
271	Raamovereenkomst – art. 13.1	Niet duidelijk is waarom u wenst af te wijken van het bepaalde in artikel 13.3 GIBIT. Bent u bereid artikel 13.1 ROK achterwege te laten?	De Gemeente acht de algemene aansprakelijkheidsbepaling uit artikel 13.1 Raamovereenkomst beter passend bij de opdracht dan het algemene aansprakelijkheidsartikel van de GIBIT. De gemeente is derhalve niet bereid artikel 13.1 Raamovereenkomst te schrappen.
272	Raamovereenkomst – art. 14.3	Gelet op de looptijd en de competitieve aanbesteding procedure: bent u bereid de benchmark zoals opgenomen in art. 14.3 / 14.4 ROK achterwege te laten? Zo nee bent u dan bereid tot het opnemen van tenminste de navolgende randvoorwaarden ten aanzien van de te verrichten benchmark? Opdrachtgever verricht geen benchmark gedurende de eerste 12 maanden van de overeenkomst; Het aantal benchmarks is beperkt tot 1 per contractjaar; Opdrachtgever draagt er zorg voor de bij de benchmark 'appels en appels' worden vergeleken; De benchmark wordt uitgevoerd door een gekwalificeerde partij, niet zijnde een concurrent van inschrijver; De benchmarker is gehouden aan vertrouwelijkheid bepalingen; De kosten van de benchmarker worden gedragen door de opdrachtgever; De resultaten van de benchmark worden door opdrachtgever en inschrijver gezamenlijk vastgesteld; Eventuele prijsaanpassingen als gevolg van het vastgestelde benchmark rapport hebben geen terugwerkende kracht.	De Gemeente is hiertoe niet bereid, maar is wel bereid aanvullende bepalingen toe te voegen om een eventuele benchmark nader te reguleren. Zie nader het antwoord op vraag 43.
273	Raamovereenkomst – art. 16.4	Verwezen wordt naar artikel 12 van de Algemene Inkoopvoorwaarden. Dit artikel gaat over product management: is de verwijzing correct. Indien dat niet het geval is graag het juiste artikel waarnaar wordt verwezen opnemen.	De verwijzing is onjuist. Dit zal in de Raamovereenkomst worden aangepast naar artikel 20 Algemene Inkoopvoorwaarden.
274	Raamovereenkomst – art. 17	In verband met het karakter van zowel de pen- en hacktest diensten als de security consultancy diensten welke door opdrachtgever worden uitgevraagd en de wijze waarop deze worden geleverd (Nadere Opdrachten) verzoekt inschrijver de opdrachtgever om aan te geven wat de relevantie van de Exit bepaling daarvoor is.	De Gemeente verwacht van Leverancier bij een (vroegtijdige) beëindiging van de Raamovereenkomst dat bereidwillig medewerking zal verlenen aan een goede overdracht aan opvolgende contractpartners ofwel de gemeente zelf. De Gemeente acht een Exit-plan daarom ook relevant voor onderhavige opdracht.
275	Raamovereenkomst – art. 23	In het kader van de uitgevraagde diensten vindt geen overdracht van intellectuele eigendomsrechten plaats. Kunt u bevestigen dat art. 23 ROK / GIBIT ten aanzien van overdracht niet van toepassing is? Het gebruiksrecht op de resultaten van de dienstverlening (rapportages) ziet op gebruik voor interne organisatiedoeleinden.	Niet akkoord, de Gemeente wenst het intellectueel eigendom te verkrijgen van alle ten behoeve van de Gemeente vervaardigde documentatie, zoals op te leveren adviezen, (test)rapporten, opgestelde architecturen, configuratie en inrichting van de oplossingen en tooling (platformen), zoals use cases en playbooks en maatwerk.
276	Raamovereenkomst – art. 24	Zie opmerking bij artikel 2.10 Raamovereenkomst	Zie het antwoord op vraag 13.
277	Raamovereenkomst – art. 26.1	Dat betrokken personeel mogelijk een (persoonlijke) geheimhoudingverklaring dienen te ondertekenen is ongebruikelijk en daarnaast ook niet nodig; u komt immers met gegadigde geheimhouding overeen. Alle medewerkers van inschrijver zijn als gevolg van hun arbeidsovereenkomst met inschrijver gehouden tot geheimhouding van de informatie van inschrijver en de klanten van inschrijver waar zij in de uitoefening van hun werkzaamheden kennis van nemen. Kunt u bevestigen dat het afdoende is als het in te zetten personeel zich jegens inschrijver afdoende tot geheimhouding heeft gecommitteerd (bijv. als onderdeel van de arbeidsovereenkomst)? Bent u derhalve bereid dit vereiste zoals opgenomen in art. 26.1 ROK te schrappen?	De Gemeente kan dit niet bevestigen, zie nader het antwoord op vraag 26.
278	Raamovereenkomst – art. 26.3	Zie de vraag bij artikel 13.5 GIBIT. Is opdrachtgever bereid de maximale boete opgenomen in art. 26.3 ROK te verlagen naar Eur 10.000?	Zie het antwoord op vraag 73.
279	Raamovereenkomst – art. 28	Diverse documenten in dit artikel zijn niet van toepassing en ook niet door u beschikbaar gesteld als onderdeel van de aanbestedingsstukken, bijvoorbeeld de verwerkersovereenkomst en escrowovereenkomst en/of continuiteitsregeling. Inschrijver verzoekt u dit artikel aan te passen, zodat enkel naar documenten wordt verwezen die beschikbaar zijn gesteld. Bent u daartoe bereid? Zo nee, dan verzoekt inschrijver u de desbetreffende stukken alsnog te delen, zodat inschrijver hier desgewenst vragen over kan stellen c.q. wijzigingsvoorstellen kan doen.	De Gemeente is hiertoe niet bereid. Enkele documenten zijn uit voorzorg toegevoegd in de rangordebepaling. Het is niet op voorhand te zeggen of deze documenten (na gunning) daadwerkelijk zullen worden aangegaan, maar indien dat het geval is, dan geldt de in artikel 28 Raamovereenkomst opgenomen rangorde.
280	Algemeen - Vrijwaringsverklaring	Voorafgaand aan de uitvoering van een pen- en/of hack test opdracht is het standaardpraktijk om een adequate vrijwaringsverklaring ten gunste van opdrachtnemer overeen te komen. Hierin wordt opdrachtnemer gevrijwaard voor schade als gevolg van de pen- en/of hack activiteiten en eventuele claims van derden. Een dergelijke verklaring ontbreekt in de aanbestedingsstukken, hoewel er in paragraaf 1.4.1 van de Aanbestedingsleidraad wel naar wordt verwezen. Kunt u de vrijwaringsverklaring aan inschrijver ter beoordeling beschikbaar stellen, zodat inschrijver hier desgewenst vragen over kan stellen c.q. wijzigingsvoorstellen kan doen?	Zie het antwoord op vraag 118.
281	Algemeen - Toestemming	Het binnendringen in systemen is niet zonder meer toegestaan. Kunt u bevestigen dat voorafgaand aan het uitvoeren van een pen- en/of hacktest alle benodigde toestemmingen van de betrokken derde partijen voor het uitvoeren van die opdracht door u zijn verkregen?	Ja, de Gemeente zal zorgen voor de benodigde toestemmingen.
282	Social Return	Gegadigde vindt Social return heel belangrijk en is op meerdere manieren actief op het vlak van social return. De uitvoeringsvoorwaarde Social return die is opgevoerd in paragraaf 5.2.4 is naar mening van gegadigde op basis van het aanbestedingsbeginsel proportionaliteit niet in verhouding en relatie van de opdracht. Gegadigde vraagt zich af hoe aanbestedende dienst het haalbaar vindt om kandidaten die onder de doelgroep moeten vallen werkzaam moet zijn op de opdracht en tijdens de opdracht in relatie met alle geëiste opleidingen, screeningen en ervaring van het personeel. Gegadigde stelt voor om paragraaf 5.2.4.2 Doelgroep, 5.2.4.3 WIZZR , 5.2.4.4 Kaders voor verantwoording en bewijsvoering en 5.2.4.5 Uitgangspunten voor verrekening te laten vervallen. Hierdoor kan na gunning doormiddel van het gestelde in 5.2.4.1 Procedure in samenspraak met het Bureau Social Return een passende en realistische invulling van Social return kan plaatsvinden. Gaat u hiermee akkoord?	Zie het antwoord op vraag 181.
283	inhoud	Mogen Pentesten uitgevoerd worden door personeel gelokaliseerd in the UK?	Indien er voldaan wordt aan alle voorwaarden als beschreven in de aanbestedingsstukken, is dit toegestaan. Uitwisseling van persoonsgegevens met het VK is toegestaan volgens de AVG. Zie ook: https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/internationaal/brexit.
284	inhoud	Bij 1.4.6 wordt aangegeven dat het een nederlands ip moet zijn waar vanuit getest moet worden. Mag dit ook een niet-nederlands ip zijn zolang deze maar vantevoren bekend is ivm oa ontheffingen op de firewall en detectie?	Zie het antwoord op vraag 99.
285	inhoud	Bij 1.4.6 geeft de gemeente aan in welke tijdssloten de test uitgevoerd dient te worden. Is de gemeente akkoord dat de periode van testen wordt aangegeven op dagen niveau en niet in tijden zodat het team zelf kan bepalen op welke moment van de dag de test plaatsvindt.	Dat is akkoord. Als het duidelijk is voor de Gemeente op welke dagen het team test werkzaamheden zal kunnen uitvoeren.
286	inhoud	Bij 1.4.7 wil de gemeente binnen vijf werkdagen een rapport. Mag dit ook binnen 10 werkdagen?	De Gemeente gaat ermee akkoord om deze termijn te verlengen naar 10 dagen.
287	1.3 Randvoorwaarden voor gunning van de Opdracht betreffende leveranciers	Onafhankelijkheid van pen- en hacktesten en security consultancy kan ook worden geborgd, waarbij beide diensten door dezelfde organisatie worden aangeboden. Bovendien zoekt de gemeente 3 partijen die pen- en hacktesten kan uitvoeren en zouden daarmee ook prima kunnen (en moeten) rouleren. In hoeverre is die onafhankelijkheidseis dan nog redelijk voor de aanbesteding?	Zie het antwoord op vraag 144.
288	1.4 Scope Pen- en hacktesting (P1)	"Het identificeren van beveiligingsfouten in sourcecode (code review) kan onderdeel zijn van een penetratietest." Welke (programmeer)talen moeten de reviewers minstens beheersen?	Van de leverancier wordt verwacht dat deze minstens de talen Java, C#, C++, C, en Python voor het ontwikkelen van webapplicaties beheerst.
289	1.4.5 Testpersoneel	"Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een geldige VOG en een ondertekende geheimhoudingsverklaring;" Zijn de VOG-criteria gelijk voor de pentesters als de security consultants? Zijn er bijzondere criteria waarop de testers beoordeeld worden?	De VOG-criteria voor pentesters en security consultants zijn gelijk. Er zijn geen bijzondere criteria waarop de testers beoordeeld worden.
290	1.4.6 Werkwijze uitvoering penetratietesten	Een veilige testomgeving is belangrijk om het werkproces van de gemeente niet te belasten. Tevens is dan kans op schade dan minimaal. 1. Wordt er een representatieve cq identieke testomgeving beschikbaar gesteld? 2. Hoe gaat de gemeente om met de verantwoordelijkheden m.b.t. de risico's in dit kader? Dan met name het risico op een niet representatieve pentest of schade danwel onbeschikbaarheid van een productieomgeving.	1. De gemeente tracht een zo representatief mogelijke acceptatieomgeving als testomgeving leveren 2. De Gemeente zal de leverancier vrijwaren voor de risico's tijdens het uitvoeren van de testen.
291	1.4.7 Deliverables	"De bevindingen (risico's) met toelichting, gesorteerd op de prioriteit van het risico; per bevinding voorzien van:" De gemeente geeft voorkeur aan CVSS 3.0 te hanteren i.p.v. 3.1. Tevens is er een scheiding gemaakt tussen webapplicaties/ICS betreffende de versie van CVSS die gebruikt moet worden. Kunt u die keuzes toelichten?	Het gebruik van CVSS 3.1 is toegestaan.

292	1.4.8 Procedure voor gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting	"Binnen deze procedure is er sprake van gunning van de Nadere Opdracht4 via een vooraf vastgestelde volgorde (per toerbeurt) of via een minicompetitie." Hoe ziet de minicompetitie eruit? Wat zijn de onderdelen van de minicompetitie?	Het proces rondom minicompetities voor pen- en hacktesten is beschreven in Bijlage 9 - Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting.
293	1.5.2 Werkwijze consultancy opdracht	"In de nadere Offerte geeft Inschrijver gemotiveerd aan of de Nadere Opdracht een eenvoudige opdracht, een gemiddeld complexe opdracht, of een complexe opdracht is. De complexiteit is mede afhankelijk van de grootte van de applicatie en de complexiteit van de applicatie/omgeving. De prijs van de Nadere Offerte wordt bepaald op basis van het benodigde aantal dagen/dagdelen." Zijn er verder criteria waarop de Nadere Offerte beoordeeld wordt en waarmee de inschrijver rekening dient te houden?	De gunning van een Nadere Opdracht voor Security consultancy vindt plaats op de wijze zoals beschreven in paragraaf 1.5.2 van de aanbestedingsleidraad.
294	1.6 Opdrachten in de vorm van een Raamovereenkomst	*"Door de opdracht voor Pen- en hacktesten te verdelen over drie leveranciers is het ook voor kleinere (MKB) partijen mogelijk om aan de vraag te voldoen en in te schrijven <...>." Dienen de kleinere (MKB) partijen rekening te houden met andere beoordelingscriteria? Kunt u dit punt toelichten mede gezien de hoeveelheid testen die er gerealiseerd dienen te worden?*	De Gemeente verwacht dat er jaarlijks 300 tests worden uitgevoerd, verdeeld over 3 leveranciers. Dat zijn ongeveer 100 tests per leverancier per jaar en zou voor het MKB haalbaar moeten zijn. De beoordeling van de Inschrijvingen is niet afhankelijk van het type organisatie van de inschrijver.
295	1.8 Toetsen van marktconformiteit	"Inschrijvers zijn akkoord dat indien de markt meer dan 10% goedkoper is, het verschil (het percentage dat de markt goedkoper is minus 10 procentpunt7) tussen het gerekende dagtarief vermenigvuldigd met het aantal werkdagen en het gemeten marktniveau, te berekenen over de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de benchmark, als korting in mindering worden gebracht op de verplichtingen van de Gemeente in het tijdens de benchmark lopende kalenderjaar." Hoe is de inschrijver ervan verzekert dat "de markt" bestaat uit gelijkwaardige partijen met gelijkwaardige kwaliteitseisen? Kunt u dit toelichten op basis van een cijfermatig voorbeeld zodat inzichtelijk wordt wat dit feitelijk impliceert.	Zie het antwoord op vraag 43.
296	5.2.3.2 Ervaring Security consultancy (alleen voor P2)	"Per categorie kan 1 punt worden behaald indien u een Security consultancy dienst binnen een bepaalde categorie heeft uitgevoerd en dit voldoende heeft aangetoond/beschreven; anders scoort u voor deze categorie nul punten." Wanneer is een categorie voldoende aangetoond/beschreven? Uit welke onderdelen moet de beschrijving bestaan? Is er een vast format waarin de beschrijving moet worden gegoten?	Zie het antwoord op vraag 146.
297	6.1.2.1 Beoordeling van de Inschrijving; criterium 5	In het kader van duurzaamheid en CO2 uitstoot kunnen wij diverse maartregelen nemen. Behoort ''de opdracht deels vanuit huis uitvoeren'' tot de opties? Of kijkt de gemeente hier anders tegenaan? Zo ja, op welke wijze?	Indien Inschrijver niet in het bezit is van de certificeringen zoals genoemd in de bovenste tabel van Bijlage 6.14 - Gunningscriterium Duurzame Eigen Organisatie, kan Inschrijver aantonen dat op een vergelijkbare wijze aan een bepaalde trede wordt voldaan. 'De opdracht deels vanuit huis uitvoeren' is dan een van de maatregelen die Inschrijver daarbij zou kunnen inzetten.
298	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.2 Doelstelling, Pagina 8	drie (3) partners die in staat zijn om de gevraagde dienstverlening voor Pen - en hacktesting te leveren waarbij de dienstverlening voldoet en blijft voldoen aan nationale en Amsterdamse beveiligingsrichtlijnen, de ICT-visie van de directie Digitale Voorzieningen en haar ambitie, doelstellingen, uitgangspunten en randvoorwaarden; Kunt u aangeven waar de laatste versie van de de nationale en Amsterdamse beveiligingsrichtlijnen, de ICT-visie van de directie Digitale Voorzieningen en haar ambitie, doelstellingen, uitgangspunten en randvoorwaarden gevonden kunnen worden of kunt u deze met ons delen, zodat wij zeker weten dat we over hetzelfde praten.	Zie het antwoord op vraag 384.
299	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4.1 Testen van extern gehoste diensten, Pagina 10	De Gemeente draagt de verantwoording voor het afstemmen en goedkeuring verkrijgen van de externe leverancier voor het ondergaan van een penetratietest (zie ook par. Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. over de vrijwaringsverklaring Wilt u de bronverwijzing corrigeren?	Zie de antwoorden op de vragen 118 en 169.
300	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4.5Testpersoneel, Pagina 13	Nederlandse taal Omdat de opdracht veel communicatie vergt moet alle communicatie richting de Gemeente in het Nederlands, dit betreft zowel de samenwerking als alle relevante rapportages. Daarnaast is de Gemeente een complexe organisatie waarbij van medewerkers niet is vereist dat zij de Engelse taal machtig zijn. Het is wel toegestaan om Engelstalige termen te gebruiken in communicatie of te werken met Engelstalig personeel indien dit niet hoeft te communiceren met de Gemeente. Het is gebruikelijk in onze branch om rapportages over uitgevoerde pentests in het Engels aan te leveren. De cyber security arbeidsmarkt is sterk internationaal geörienteerd waardoor het eisen van een Nederlandse rapportage mogelijk beperkend kan werken voor het in te zetten personeel. Bent u met deze overweging bereid om de pentestrapportages geheel dan wel gedeeltelijk (bijvoorbeeld uitsluitend de technische observaties en aanbevelingen) in het Engels te accepteren?	De Gemeente gaat ermee akkoord dat het deel 'technische observaties' van de pentestrapportages in de Engelse taal wordt opgesteld. Het overige deel van het rapport dient in het Nederlands te zijn opgesteld.
301	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, Onderzoeksrapport, Pagina 14/15	Uw beschrijving van de onderdelen waar een rapport aan dient te voldoen is uitgebreid, en leidt ons inziens tot extra werk en derhalve kosten terwijl deze onderdelen wellicht niet altijd de gezochte toegevoegde waarde opleveren. Staat u open om na gunning over de definitieve inrichting van het rapport (geldend voor alle raamcontractanten)te overleggen, zodat het rapport zo efficient mogelijk kan worden opgesteld en waarbij het de maximale toegevoegde waarde biedt voor uw gemeente?	De Gemeente staat open voor suggesties die kunnen leiden tot een verbetering van de rapportages.
302	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.8Toetsen van marktconformiteit, Pagina 22	Inschrijvers zijn akkoord dat indien de markt meer dan 10% goedkoper is, het verschil (het percentage dat de markt goedkoper is minus 10 procentpunt) tussen het gerekende dagtarief vermenigvuldigd met het aantal werkdagen en het gemeten marktniveau, te berekenen over de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de benchmark, als korting in mindering worden gebracht op de verplichtingen van de Gemeente in het tijdens de benchmark lopende kalenderjaar. Wij verzoeken u om voor perceel 1 de toets van marktconformiteit te laten vervallen, aangezien hier de mogelijkheid bestaat dat appels met peren worden vergeleken. De kwaliteit vanuit de markt kan afwijken, u kunt de prijzen tussen de raamcontracten met elkaar vergelijken waardoor zij elkaar scherp zullen houden op de prijs én door uw procedure stelt u de gehele markt in staat tegen de beste prijs/kwaliteit aan te bieden.	De Gemeente is niet bereid de marktconformiteitstoets volledig te schrappen, maar is wel bereid nadere regels op te nemen om een eventuele benchmarkt proportioneler te maken. Zie nader het antwoord op vraag 43.
303	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, Criterium 1, Pagina 47	Onder criterium 1 spreekt u over een beoordeling op twee aspecten. De opsomming bestaat uit 3 aspecten. Kunt u aangeven op basis waarvan de beoordeling plaatsvindt?	Uw antwoord zal worden beoordeeld op de drie genoemde aspecten.
304	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, Criterium 2, Pagina 48	Per aspect kunnen maximaal 2 punten worden behaald: 0 punten als het rapport niet voldoet aan het betreffende aspect, 1 punt als het rapport gedeeltelijk voldoet en 2 punten als het rapport (vrijwel) geheel voldoet. De score zal worden vermenigvuldigd met 16/12 om tot de maximale score van 16 punten te komen. Bij Criterium 2 voor Perceel 1 worden maar 5 aspecten genoemd, zodat het niet mogelijk is de maximale score van 16 te behalen voor dit criterium. Kunt u score berekening voor dit criterium aanpassen, zdoat het mogelijk wordt de maximale score te behalen.	De score zal worden vermenigvuldigd met 16/10 om tot de maximale score van 16 punten te komen.
305	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4 Scope pen- en hacktesting, Pagina 10	Het kan voorkomen dat wij industrial en automation controls getest hebben die hoewel relevant en representatief voor onze capability, niet expliciet verwerkt zijn in omgevingen/systemen die u beschrijft als "objecten". In hoeverre is deze samenhang tussen de systemen en objecten vereist, en kunt u de term "objecten" voor alle duidelijkheid nader toelichten?	Een object kan bijv. een gebouw, een tunnel, een verkeersregel installatie, een pomp of een brug zijn waarbij de aansturing wordt verzorgd door IACS/IoT systemen. Devices zoals camera's en sensoren maken deel van uit van een object.
306	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4 Scope pen- en hacktesting, Pagina 10	Voor het uitvoeren van codereviews is het bepalend voor onze aanpak of de code binnen de omgeving van Amsterdam moet worden geanalyseerd of dat deze via een beveiligd medium beschikbaar wordt gesteld aan de Inschrijver voor analyse binnen haar eigen infrastructuur met de benodigde beveiligingsvereisten. Kunt u toelichten op welke wijze u wenst dat een codereview plaatsvindt?	De noodzakelijke code kan ook (naast aanbod in de eigen infra van asmsterdam) via een beveiligd medium bij de leverancier worden aangeleverd.
307	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4.5 Testpersoneel, Pagina 12	mogen we aannemen dat met "Certified Ethical Hacker certificering" bedoelt wordt "relevante certificering met betrekking tot het uitvoeren van penetratietesten"? Aangezien CEH geen 'algemene term' betreft voor certificaten die vallen onder het CCV keurmerk.	Het CEH certificaat vervalt als mogelijkheid om de noodzakelijke certificering vast te stellen. Wat overeind blijft zijn de certificaten die binnen het CCV keurmerk vallen, zijnde OSCP, OSCE, OSWE, eCPPTX, eWPTX, GPEN, GXPN.
308	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4.5 Testpersoneel, Pagina 13	Uw huidige beschrijving legt het initiatief voor een gesprek over de wijziging van een sleutelfunctionaris volledig bij de gemeente. Hoewel wel hij belang van continuïteit, commitment en het daaruit voortvloeiende lerend vermogen op het project onderkennen zouden we graag bij zwaarwegend belang, in gesprek kunnen gaan met de gemeente over het wijzigen van de sleutelfunctionarissen -- ook als deze niet onder het genoemde rijtje van mogelijke aanleidingen valt. Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente is bereid om bij een zwaarwegend belang in gesprek te gaan.
309	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4.7 Deliverables, Pagina 15	U vraagt om in de kwartaalrapportage het geleverde hoogwaardig advies te beschrijven. Kunt u toelichten wat u precies verwacht van dit onderdeel van de rapportage?	Een beschrijving van de adviesvraag en het geleverde advies in een korte omschrijving, de start en einddatum van de opdracht, de besteedde uren en de opdrachtgever.
310	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 2.1.2 Planning, Pagina 26	Inschrijver heeft slechts één maal de mogelijkheid vragen te stellen. Gezien de inhoud van de vragen is het wenselijk om op basis van de antwoorden nog een vragenronde in te passen. Is de Aanbestedende dienst bereid een tweede vragenronde in de planning toe te voegen?	Zie het antwoord op vraag 9.

311	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 5.2.3 Technische bekwaamheid, Pagina 40	U schrijft onder punt 2 "[…] ten minste zijn getoetst op de meest recente implementatie richtlijnen voor procesautomatisering, de Cybersecurity implementatie richtlijnen, CSIR, voor objecten het domein van procesautomatisering (zie https:// www.cert-wm.nl/csir) en de industriestandaard, de IEC62443 norm." Technisch gezien vraagt u hier om referenties waarbij tijdens iedere pentest afzonderlijk aan alle richtlijnen is voldaan. Bent u bereid om hier "en/of" van te maken?	Zie het antwoord op vraag 177.
312	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 5.2.3 Technische bekwaamheid, Pagina 40	U beschrijft: "Het uitvoeren van minimaal 50 penetratietesten in een periode van één jaar die aansluiten bij de in par. 1.4 beschreven vereisten voor het uitvoeren van pentesten." Voor alle duidelijkheid: volstaat om invulling te geven aan deze referentie het benoemen van de klantgegevens, en per pentest de scope (bijvoorbeeld: Een web applicatie bedoelt om functionaliteit X te bieden aan burgers)?	Zie het antwoord op vraag 146.
313	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 5.2.3 Technische bekwaamheid, Pagina 40	U beschrijft: "Het uitvoeren van minimaal 50 penetratietesten in een periode van één jaar die aansluiten bij de in par. 1.4 beschreven vereisten voor het uitvoeren van pentesten." Paragraaf 1.4 (dus zonder subparagrafen) kan op zichzelf al geïnterpreteerd worden als vereisten voor het uitvoeren van pentesten. Zo wordt gesproken over wat eronder wordt verstaan, dat er moet worden getoetst met behulp van fictieve scenario's én worden er specifieke scope-typen meegegeven. Het in de beschouwing meenemen van 1.4.x (de subparagrafen van 1.4) zou overlap creëren in de aan te bieden referenties. Wat moeten wij precies voor deze	De 50 penetratietesten moeten aansluiten bij de in paragraaf 1.4 beschreven vereisten. De onderliggende paragrafen 1.4.1 etc. hoeven niet in beschouwing worden genomen.
314	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 6.1.2.1 Gunningscriteria Pen- en hacktesting (P1), Pagina 48	U stelt zeer uitgebreide en specifieke eisen aan uw rapportages, meer dan over het algemeen in de markt gevraagd wordt. Met de huidige beschrijving van dit criterium vraagt u ons een klant te zoeken die exact dezelfde eisen heeft gesteld aan onze rapportage opdat wij maximaal zouden scoren. Volstaat het aanleveren van een bestaand rapport met eventueel a) een fictieve toevoeging o.b.v. de door u gestelde eisen óf b) een toelichting op de rapportage m.b.t. hoe de eventuele hiaten invulling zouden krijgen in de rapporten die we voor u zouden maken?	De Gemeente heeft een voorkeur voor (b) om de voorbeeldrapportage te voorzien van toelichting met daarin aangegeven hoe opdrachtnemer eventuele hiaten voor de opdrachtgever gaat invullen. Belangrijk is dat duidelijk wordt wat de hiaten zijn.
315	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 6.1.2.1 Gunningscriteria Pen- en hacktesting (P1), Pagina 48	U vraagt voor dit criterium om een voorbeeldrapportage en geen beschrijving. Wat bedoelt u in dit geval met "de beschrijving"? Indien u daarmee het rapport bedoelt, een rapport met de genoemde eisen zal nagenoeg per definitie langer zijn dan 4 pagina's waardoor het niet mogelijk is een passende voorbeeldrapportage te leveren. Bent u bereid om de genoemde beperking te laten vervallen?	De opdrachtnemer mag een voorbeeld rapport opleveren van maximaal 40 pagina's.
316	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 6.1.3.1 Toelichting dagtarief, Pagina 56	U geeft aan dat overwerk in avonduren/weekenden wordt geacht te zijn inbegrepen in het dagtarief. In de praktijk betekent dit dat deze kosten worden ingecalculeerd in de tarieven die van toepassing zijn op het overgrote deel van de werkzaamheden. Het hanteren van een ander tarief in het geval van avonduren/weekenden wanneer dit specifiek vereist wordt door de Gemeente Amsterdam zou kosten verlagend kunnen werken voor de Gemeente in het geval van de normale werkzaamheden. Bent u alsnog bereid om een dergelijk onderscheid in tarieven te accepteren?	Nee. De Gemeente vraag een dagtarief, zoals toegelicht in paragraaf 6.1.3.1 van de aanbestedingsleidraad.
317	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.4.1 Testen van extern gehoste diensten, Pagina 10	U geeft aan dat de verantwoording voor het afstemmen van en verkrijgen van goedkeuring van de externe leverancier voor het ondergaan van de penetratietest bij de Gemeente ligt. De paragraaf waar u naar verwijst lijkt te ontbreken. Zou u kunnen toelichten welke paragraaf u bedoelde? Bevat uw template beschikbaar voor het vekrijgen van de goedkeuring ook een vrijwaring ten behoeve van inschrijver? Zou u het template met ons kunnen delen? Tot slot, bevinden alle derden zich binnen Nederland?	Zie de antwoorden op de vragen 118 en 169.
318	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.8 Toetsen markconformiteit, pagina 22	U geeft aan dat marktconformiteit kan worden bepaald aan de hand van benchmarking, bijvoorbeeld door het opvragen van offertes bij derden. Inschrijver kan hier niet op voorhand mee instemmen, gezien de aard van de diensten zich niet eenvoudig laat vergelijken. Daarnaast is het doen van een benchmark een momentopname, hetgeen in optiek van inschrijver geen terugwerkend effect zou moeten hebben. Inschrijver heeft derhalve de volgende vragen n.a.v de in paragraaf 1.8 van de leidraad opgenomen benchmark procedure: Bent u bereid op in de beschrijving van de procedure de volgende aanvullende randvoorwaarden op te nemen: 1. de benchmark vindt pas vanaf het 2e jaar van de dienstverlening plaats en niet vaker dan een keer per jaar. 2. de scope van de dienstverlening wordt gezamenlijk afgestemd tussen partijen. 3. partijen stellen gezamenlijk een lijst met te kiezen deskundigen op en opdrachtgever draagt kosten van de benchmark. 4. Consequenties: Opdrachtnemer heeft de mogelijkheid het rapport te reviewen voordat deze finaal wordt. Daarnaast vragen wij u met klem en achten het redelijk om in plaats van een automatische prijsaanpassing door opdrachtgever (met terugwerkende kracht) op te nemen dat partijen een gezamenlijk plan overeen komen met het doel om de diensten in overeenstemming te brengen met in het benchmark rapport vastgestelde waardes. Indien partijen hier in het onverhoopte geval niet uitkomen, is opdrachtgever bevoegd de overeenkomst te beëindigen.	Zie het antwoord op vraag 43.
319	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.10 wachtkamer overeenkomst, pagina 23	Inschrijver is gebonden aan op haar van toepassing zijnde onafhankelijkheids- of beroepsregels voor accountantsorganisaties. Hierdoor kan het in een bijzonder onverhoopte geval voorkomen dat inschrijver bij een mogelijke oproep als reserve, de Diensten niet meer mag uitvoeren omdat de uitvoering van de wachtkamerovereenkomst in strijd zou komen met op leverancier van toepassing zijnde geldende onafhankelijkheids- of beroepsregels voor accountantsorganisaties (bijvoorbeeld in het geval inschrijver de accountant van opdrachtgever zou worden). Bent u daarom bereid het volgende aan het begin van artikel 10.1 toe te voegen: "Voorzover dit niet in strijd is met toepasselijke wet of regelgeving,..."?	De Gemeente is akkoord met deze aanvulling.
320	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 1.12.1.1/3 en 5.2.4 Duurzaamheid en Social Return	Opdrachtnemer heeft behoorlijk wat projecten lopen op het gebied van social return. Is Opdrachtgever bereid met Opdrachtnemer in gesprek te gaan over de wijze waarop Opdrachtnemer de social return/duurzaamheids verplichting op een passende wijze, bij voorkeur binnen de huidige initiatieven die bij Opdrachtnemer lopen, in te vullen? Zo nee, waarom niet?	Zie het antwoord op vraag 181.
321	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 5.2.2.2 Verzekering, pagina 38 en artikel 13 raamovereenkomst	Inschrijver is uiteraard passend verzekerd en kan ook certificaten overleggen ter bewijs daarvan. Echter is het voor inschrijver niet mogelijk om concrete toezeggingen over het al dan niet uitsluiten van de voorwaarden uit deze specifieke raamovereenkomst. Daarnaast is het ook niet mogelijk voor inschrijver om zicht te verzekeren voor cyberrisico's van klanten. Naar mening van opdrachtgever zal het niet mogelijk zijn om een verzekeraar te vinden die dergelijke vormen van contractuele aansprakelijkheid dekt. Is opdrachtgever bereid om deze eis derhalve te laten vervallen indien inschrijver kan aantonenen dat zij naar algemene verkeersmaatstaven passend verzekerd in het licht van de gevraagde diensten?	Zie het antwoord op vraag 158.
322	Toepasselijkheid GIBIT voorwaarden	In optiek van inschrijver sluiten de GIBIT voorwaarden niet aan bij de gevraagde diensten. Het uitvoeren van pentests is een adviesdienst waarbij geen sprake is van het leveren dan wel implementeren van een ICT prestatie, onderhoud, hosting of het leveren van derdenprogrammatuur. Daarnaast is het uitvoeren van een pentest een momentopname, waarbij het afgeven van een garantie niet passend is. Derhalve zou het naar mening van inschrijver passender zijn om de ARVODI voorwaarden van toepassing te verklaren. Kan opdrachtgever daar mee instemmen? Zo nee, kan opdrachtgever toelichten hoe zij de toepassing van artikel 7 (acceptatie), artikel 10 (garanties), artikel 12 (productmanagement), artikel 19 (derdenprogrammatuur), artikel 22 (exitplan) en hoofdstuk III (hosting) GIBIT relevant dan wel redelijk acht in het licht van perceel 1? In opdrachtgever daarnaast bereid om een extra vragenronde in te lasten om eventuele vervolgvragen te bespreken? Voor het geval opdrachtgever niet op het bovenstaande zou antwoorden heeft inschrijver onderstaand in meer detail vragen gesteld over de GIBIT voorwaarden.	De Gemeente acht de GIBIT-voorwaarden passend bij de opdracht. De genoemde artikelen kunnen op meerdere momenten gedurende uitvoering van de Raamovereenkomst relevant zijn. Artikel 7 is bijvoorbeeld (doch niet uitsluitend) van toepassing op de in het kader van de Raamovereenkomst door Leverancier op te leveren documentatie en overige resultaten. Gedurende de gehele uitvoering van de Raamovereenkomst dient Leverancier te voldoen aan het in artikel 10 en artikel 12.2 GIBIT bepaalde. Indien Leverancier ten behoeve van de uitvoering van de Raamovereenkomst gebruik maakt van derdenprogrammatuur, dient te zijn voldaan aan het in artikel 19 GIBIT bepaalde. Bij een (vroegtijdige) beëindiging van de Raamovereenkomst wordt van Leverancier verwacht dat hij bereidwillig medewerking zal verlenen aan een goede overdracht aan opvolgende contractpartners ofwel de gemeente zelf, conform het Exit-plan en het bepaalde in artikel 22 GIBIT. Hoofdstuk III (Hosting) is niet relevant voor deze opdrachten.
323	GIBIT artikel 2.2	In de GIBIT zijn artikelen opgenomen die voor de door Leverancier te leveren diensten niet relevant zijn en buiten toepassing dienen te blijven: - de artikelen van hoofdstuk II inzake privacy, beveiliging en archiefbeheer (dat van toepassing is indien met de ICT Prestatie gegevens van Opdrachtgever worden verwerkt); en - de artikelen van hoofdstuk III inzake Hosting (dat van toepassing is bij het verlenen van Hosting). Kunt u bevestigen dat de betreffende artikelen niet van toepassing zijn en kunt u dit expliciet in de Overeenkomst opnemen?	Als de opdrachtnemer data exfiltreert met persoonsgegevens ofwel deze data verwerkt bij een hoster, is er sprake van een verwerker die zich wel degelijk dient te houden aan de bepalingen uit de AVG/GDPR. ook als is de data versleuteld opgeslagen. Hoofdstuk III (Hosting) is niet relevant voor deze opdrachten.
324	GIBIT artikel 2.5	Kan opdrachtgever bevestigen dat eventuele antwoorden uit de NvI hoger in rang komen te staan dan de Overeenkomst dan wel de overige toepasselijke voorwaarden?	De Gemeente kan dit niet bevestigen, eventuele in de notaronden aangenomen aanvullingen of aanpassingen op de GIBIT zullen voorafgaande aan ondertekening verwerkt worden in de Raamovereenkomst.
325	GIBIT artikel 1.26 en 3.2	Bij de uitvoering van de werkzaamheden is Leverancier afhankelijk van de (tijdige) aanlevering van de juiste benodigde informatie. Indien Opdrachtgever dat achterwege laat, kan dat Leverancier niet worden aangerekend. Kunt u ermee instemmen om artikel 3.2 te beginnen met de volgende zinsnede: "Opdrachtgever zal Leverancier bij de aanvraag - voor zover mogelijk - voorzien van voldoende relevante informatie om de gevraagde ICT Prestatie te leveren." Zo nee, waarom niet?	Akkoord.

326	GIBIT artikel 3.4	Voor het kunnen maken van een risicoanalyse is Leverancier afhankelijk van de door Opdrachtgever verstrekte informatie en hoe het een en ander op het gebied van IT en samenhangende processen is ingericht en welke software reeds wordt gebruikt. Bovendien wordt in dit artikel de vorm en inhoud van de risicoanalyse en beheersmaatregelen onbepaald. Kunt u instemmen met het verwijderen van artikel 3.4 sub ii)? Zo nee, kunt u beschrijven wat precies moet worden geanalyseerd/beheerst, zodat het aanbod meer op maat gemaakt kunnen worden?	Voor de security risico's dient u in te schatten wat de kans is dat een bevinding al dan niet in samenhang met andere bevindingen kan worden misbruikt in relatie tot de moeilijkheidsgraad van misbruik. U kunt hierbij onder meer de CVSS 3.0 en 3.1 hanteren.
327	GIBIT artikel 4.2 i)	De in dit sub i) van dit artikel geregelde fatale termijn past niet bij de gevraagde Diensten, aangezien er technische motivaties kunnen zijn die een belemmering vormen voor het afronden van de werkzaamheden binnen een gestelde termijn. Het is bovendien onwenselijk dat in een relatie waarbij de Opdrachtnemer deels afhankelijk is van de medewerking en informatievoorziening door de Opdrachtgever het risico van termijnoverschrijding eenzijdig bij de Opdrachtnemer wordt gelegd. Wij stellen daarom voor om artikel 4.2 i) te laten vervallen. Kunt u hiermee instemmen? Zo nee, waarom niet?	Zie het antwoord op vraag 28.
328	GIBIT artikel 4.3	Omdat Opdrachtnemer afhankelijk is van het oordeel van de aanbestedende dienst over het voorstel voor het in artikrl 3.4 ii) bedoelde risicoanalyse, stellen wij voor artikel 4.3 als volgt te laten luiden: "Indien het voorstel van Leverancier over de wijze waarop met gesignaleerde risico's wordt omgegaan voor Opdrachtgever niet aanvaardbaar is naar objectieve maatstaven binnen de ICT-sector, dan is Opdrachtgever gerechtigd de Overeenkomst met inachtneming van een redelijke termijn te ontbinden.	De Gemeente is hiertoe niet bereid, maar is wel bereid het artikel als volgt aan te passen: De in artikel 3.4 ii) bedoelde risicoanalyse kan ook – behoudens bij een aanbesteding als bedoeld in artikel 3.5 – eerst na totstandkoming van de Overeenkomst, doch voorafgaand aan de Implementatie, worden uitgevoerd. Indien het voorstel van Leverancier over de wijze waarop met gesignaleerde risico's wordt omgegaan voor Opdrachtgever op redelijke gronden niet aanvaardbaar is, is Opdrachtgever gerechtigd de Overeenkomst per direct te ontbinden, zonder schadeplichtig te zijn, doch tegen vergoeding van de tot dan toe door Leverancier gemaakte kosten (waaronder de kosten voor het uitvoeren van de risicoanalyse).
329	GIBIT artikel 5	De gevraagde diensten behelst geen implementatiewerkzaamheden. Stemt u ermee in artikel 5 buiten toepassing te verklaren? Zo nee, waarom niet?	De Gemeente gaat er vanuit dat er wel degelijk een soort van 'implementatieperiode' is en acht daarom het bepaalde in artikel 5 GIBIT (met uitzondering van lid 5) wel degelijk relevant voor de opdracht en is derhalve niet bereid dit artikel geheel buiten toepassing te verklagen. Artikel 5.5 GIBIT is niet van toepassing op de Raamovereenkomst.
330	GIBIT artikel 5.5	Dit artikel sluit niet aan bij de gevraagde diensten. Bij pentesting is er geen sprake van het implementeren dan wel het doen van aanpassingen aan het Applicatielandschap. We stellen voor artikel 5.5 te laten vervallen. Bent u daar mee akkoord? Zo nee, kunt u toelichten hoe u dit artikel relevant acht in het licht van de diensten?	Zie het antwoord op vraag 259.
331	GIBIT artikel 1.26 en 6.1i)	Kunt u aangeven welke versie van de in artikel 6.1i) genoemde Gemeentelijke ICT-kwaliteitsnormen wordt bedoeld en hoe u dit relevant acht voor de gevraagde diensten? Kunt u instemmen met het buiten toepassing verklaren van dit artikel?	De Gemeente gaat hier niet mee akkoord. De genoemde Gemeentelijke ICT-kwaliteitsnormen zijn geldend hierbij. Hiermee wordt ondermeer bedoelt de geldende normen: * NCSC richtlijnen * BIO * OWASP * SANS * ISO 27001 * IEC 62443 * ISO 7510 * SSD 2/3
332	GIBIT artikel 6.2	Er zal geen sprake zijn van testen op een omgeving van Leverancier in gevan van pentesting. Kunt u bevestigen dat dit artikel niet van toepassing zal zijn?	Artikel 6.2 GIBIT is niet van toepassing.
333	GIBIT artikel 7.5	Bent u het ermee eens dat het in artikel 7.5 niet passend is bij pentesting en dat opdrachtgever bij de aanvaarding van de rapportage kan beoordelen of de werkzaamheden naar behoren zijn uitgevoerd? Kan opdrachtgever instemmen met het maken van een acceptatieplan na gunning?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. Indien na gunning noodzaak bestaat tot het nader uitwerken van een acceptatieplan, dan treden Partijen hierover in overleg, waarbij het bepaalde in artikel 7 GIBIT als uitgangspunt geldt.
334	GIBIT artikel 7.10	Binnen de ICT sector is het gebruikelijk dat acceptatie plaatsvindt bij oplevering van de ICT Prestatie, en niet pas op het moment dat de Opdrachtgever de ICT Prestatie voor productieve doeleinden in gebruik heeft genomen. Kunt u er derhalve mee instemmen artikel 7.10 als volgt te laten luiden: "Acceptatie wordt geacht te hebben plaatsgevonden indien Opdrachtnemer de ICT Prestatie heeft opgeleverd, te weten nadat de Acceptatieprocedure is afgerond, tenzij de vroegtijdige oplevering van de ICT Prestatie door Opdrachtnemer verband houdt met vertragingen of tekortschieten aan de zijde van Leverancier." Zo nee, waarom niet?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. Het is denkbaar dat de Gemeente bij vertraagde levering de ICT Prestatie noodgedwongen wel in gebruik moet nemen, maar dat wil daarmee niet zeggen dat de gemeente de ICT Prestatie (dus) ook geaccepteerd heeft.
335	GIBIT artikel 8	Kunt u bevestigen dat artikel 8 niet van toepassing is gezien de aard van de diensten?	De artikelen 8.1 tot en met 8.4 worden door de Gemeentge buiten toepassing verklaard. De overige leden van artikel zijn wel relevant.
336	GIBIT artikel 8.10	Kunt u bevestigen dat artikel 8 niet van toepassing is gezien de aard van de diensten?	Zie het antwoord op vraag 335.
337	GIBIT artikel 10.2	Het komt ons onredelijk voor dat de in artikel 10 genoemde garanties gegeven dienen te worden bij het uitvoeren van een pentest aangezien dit een momentopname is. Kan opdrachtgever instemmen met het niet van toepassing verklaren van artikel 10?	Zie het antwoord op vraag 359.
338	GIBIT artikel 12	Kunt u bevestigen dat artikel 12 niet van toepassing is gezien de aard van de diensten?	Artikel 12.1 GIBIT wordt door de gemeente buiten toepassing verklaard. Artikel 12.2 GIBIT blijft gehandhaafd.
339	GIBIT artikel 13.1	Het is zeer gebruikelijk binnen de IT sector om aansprakelijkheid betreffende indirecte schade zoals onder meer gevolgschade, omzetderving etc. uit te sluiten. Aansprakelijkheid voor indirecte schade vormt een niet te overzien risico voor Opdrachtnemer. Bent u derhalve bereid indirecte schade uit te sluiten en directe schade als volgt te definiëren: I.) schade aan programmatuur, apparatuur en gegevensbestanden; II.) schade aan andere eigendommen; III.) kosten van noodzakelijke wijzigingen en/of veranderingen in apparatuur, programmatuur, specificaties, materialen of documentatie, aangebracht ter beperking c.q. herstel van schade; IV.) de kosten van noodvoorzieningen, zoals het uitwijken naar andere computersystemen, of het inhuren van derden V.) kosten van het noodgedwongen langer operationeel houden van (het) oude syste(e)m(en) en daarmee samenhangende voorzieningen; VI.) redelijke kosten gemaakt ter voorkoming of beperking van directe schade, die als gevolg van de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid berust, mocht worden verwacht; VII.) redelijke kosten gemaakt ter vaststelling van de schadeoorzaak, de aansprakelijkheid, de directe schade en de wijze van herstel.	De Gemeente is hiertoe niet bereid, zie nader het antwoord op vraag 63.
340	GIBIT artikel 13.3. en 13.4 en artikel 3 raamovereenkomst	Zowel de reikwijdte als hoogte van de aansprakelijkheid wijken dermate af van wat in de ICT branche gebruikelijk is, dat dit voor Leverancier onacceptabel is. Leverancier stelt voor om aan te sluiten bij wat in de ICT branche gebruikelijk is, namelijk de aansprakelijkheid voor indirecte schade, waaronder begrepen gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen, verminking of verlies van data en schade door bedrijfsstagnatie e.d. nadrukkelijk uit te sluiten, zie ook de vraag gesteld bij artikel 13.1. Daarnaast stelt Leverancier voor om de hoogte van de aansprakelijkheid en haar aansprakelijkheid voor toerekenbare tekortkoming(en) in de nakoming van de Overeenkomst of anderszins, inclusief voor garanties en vrijwaringen, te beperken tot directe schade tot maximaal één maal de vergoeding die Opdrachtgever over de laatste zes maanden aan Leverancier heeft betaald. Bent u tot deze aanpassing voor de artikelen 13.3 en 13.4 bereid? Zo niet, kunt u dan motiveren waarom de huidige aansprakelijkheidsregeling redelijk is?	De Gemeente is hiertoe niet bereid, zie nader het antwoord op vraag 63.
341	GIBIT artikel 13.5 iv) (1)	Het is ons niet duidelijk wat hier precies wordt bedoeld of wordt beoogd. In het geval dat de Opdrachtgever de boete krijgt opgelegd voor haar eigen handelen, dan is de gevraagde schadevergoeding voor ons niet acceptabel. Kunt u ermee instemmen deze bepaling buiten toepassing te verklaren? Zo nee, waarom niet en kunt u een voorbeeld geven van een dergelijke boete?	De Gemeente is niet bereid dit artikel buiten toepassing te verklaren. Uit dit artikel volgt slechts dat er geen beperking geldt voor boetes die ook aan de Leverancier als verwerker hadden kunnen worden opgelegd in verband met handelingen in de risicosfeer van Leverancier.
342	GIBIT artikel 15.2	In dit lid staat dat de geheimhoudingsplicht tot minimaal twee jaar na afloop van de Overeenkomst van toepassing is. Wordt hier geen maximaal twee jaar bedoeld? Leverancier stelt voor het artikel op deze manier aan te passen, zodat de termijn voor beide partijen duidelijk is. Gaat u daarmee akkoord?	De Gemeente gaat hier niet mee akkoord en wenst een minimale termijn ten behoeve van de geheimhouding overeen te komen. Gelet op de zeer vertrouwelijke en gevoelige informatie die onder de Raamovereenkomst wordt gedeeld, wenst de Gemeente de geheimhouding van deze informatie langer te waarborgen dan tot slechts 2 jaar na afloop van de Raamovereenkomst.

343	GIBIT artikel 15.4	De eis dat partijen alle gegevens die zij van elkaar hebben ontvangen op eerste verzoek dienen te retourneren verhindert dat Leverancier aan de wettelijke bewaarplicht kan voldoen. Wij verzoeken u daarom de tekst als volgt aan te passen: "[…] eerste verzoek terug, tenzij een partij op grond van enige wettelijke verplichting gehouden is een kopie van dergelijke gegevens te bewaren." Kunt u hiermee instemmen? Zo nee, waarom niet?	Zie het antwoord op vraag 13.
344	GIBIT artikel 15.5 en artikel 25,2 en 26 Raamovereenkomst	Leverancier accepteert geen boetebedingen, aangezien deze boete direct opeisbaar zal zijn zonder dat op objectieve wijze in rechte is komen vast te staan dat Leverancier de geheimhoudingsverplichtingen daadwerkelijk geschonden heeft. Daarnaast dient de afweging van een medewerker om wel of geen informatie te openbaren uitsluitend gebaseerd te zijn op wet- en regelgeving en/of een professionele afweging en mag deze niet beïnvloed worden door een mogelijke dreiging van het verbeuren van een boete. Het overeenkomen van boetes is bovendien niet noodzakelijk, omdat in de wet een vangnet is opgenomen ten aanzien van aansprakelijkheid van de dienstverlener en de daaruit voortvloeiende plicht tot vergoeding van schade, in geval van schending van de verplichtingen uit de Overeenkomst. Leverancier stelt daarom voor dit artikel buiten toepassing te verklaren. Gaat u daarmee akkoord?	De Gemeente kan hier niet mee akkoord gaan, zie nader het antwoord op vraag 113.
345	GIBIT artikel 16.2	Het is onredelijk hiermee akkoord te gaan, wanneer de verlate aanlevering door Opdrachtgever geschiedt danwel wanneer Opdrachtgever ongeschikte goederen levert voor het verrichten van de ICT Prestatie. Kunt u er derhalve mee instemmen om het volgende toe te voegen aan artikel 16.2?: "(...) verlate aanlevering of ongeschiktheid van voor het verrichten van de ICT Prestatie benodigde goederen veroorzaakt door een derde niet-zijnde de Opdrachtgever(...)" Zo nee, waarom niet?	De Gemeente kan hier niet mee akkoord gaan. Verlate aanlevering of ongeschiktheid van goederen van onderaannemers of toeleveranciers van Leverancier ligt binnen de invloedsfeer van Leverancier. De Gemeente acht het bepaalde in artikel 16.2 om die reden proportioneel.
346	GIBIT artikel 17.3	Leverancier aanvaardt geen zorgplicht, verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid jegens derden op basis van de ICT Prestaties. Kunt u ermee instemmen het volgende toe te voegen na de vierde volzin van artikel 17.3?: "(...) Leverancier aanvaardt evenwel geen zorgplicht, verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid jegens derden in verband met de ICT Prestatie." Zo nee, waarom niet?	De Gemeente begrijpt uw vraag niet. Mogelijk is er sprake van een foute verwijzing.
347	GIBIT artikel 17.3	Volgens artikel 17.3 is het Gebruiksrecht eeuwigdurend en onherroepelijk. Voor opdrachtnemer als ICT-dienstverlener dient het mogelijk te zijn het Gebruiksrecht te beëindigen danwel te herroepen bijvoorbeeld in geval van een tekortkoming aan de zijde van Opdrachtgever. Kunt u ermee instemmen om na "onherroepelijk" toe te voegen: "in beginsel onherroepelijk, tenzij sprake is van wijziging van omstandigheden"? Zo nee, waarom niet?	Niet akkoord. Uw voorstel is naar het oordeel van de Gemeente te onbepaald en kan tot verwarring leiden. Daarenboven is in artikel 17.3 GIBIT reeds bepaald dat ingeval voor het Gebruiksrecht periodiek een vergoeding verschuldigd is, de duur van het Gebruiksrecht beperkt is tot de looptijd van de Overeenkomst.
348	GIBIT artikel 17.4	Er zal geen sprake zijn van maatwerk. Kan opdrachtgever dit artikel buiten toepassing verklaren?	De Gemeente kan daar niet mee instemmen. Mogelijk is gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst op enig moment sprake van maatwerk.
349	GIBIT artikel 20.2	Op grond van artikel 20.2 GIBIT is het niet mogelijk om een overeenkomst van bepaalde tijd tussentijds op te zeggen. Dit kan voor Leverancier problematisch zijn, omdat Leverancier deel uitmaakt van een organisatie die is onderworpen aan verschillende vormen van toezicht, waarvoor specifieke regelingen met betrekking tot onafhankelijkheid gelden. In dat kader is het vereist om een aanvullend artikel overeen te komen ten aanzien van beëindiging van de Overeenkomst. Bent u bereid het volgende in de Overeenkomst op te nemen? “Leverancier is gerechtigd de Overeenkomst onmiddellijk te beëindigen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan Opdrachtgever, indien Leverancier constateert dat (a) de overheid, een toezichthoudende instantie, een beroepsorganisatie of een bestuursorgaan nieuwe wet- of regelgeving, besluiten, beleid of aanwijzingen heeft ingevoerd of bestaande wet- of regelgeving, besluiten, beleid of aanwijzingen heeft gewijzigd als gevolg waarvan de uitvoering van de Overeenkomst geheel of gedeeltelijk onwettig of anderszins onrechtmatig zou zijn dan wel in strijd zou komen met de onafhankelijkheids- of beroepsregels, dan wel indien (b) omstandigheden zodanig zijn gewijzigd dat de uitvoering van de Overeenkomst door Leverancier geheel of gedeeltelijk in strijd met de wet of anderszins onrechtmatig zou zijn of in strijd zou komen met de onafhankelijkheids- of beroepsregels.”	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. De leverancier kan in de bedoelde gevallen een beroep doen op overmacht of een andere ontbindingsgrond.
350	GIBIT artikel 20.11	De ontbindingsgronden in artikel 20.11 GIBIT zijn ook relevant voor Leverancier. Wij verzoeken u dit artikel wederkerig te maken. Bent u hiertoe bereid?	De Gemeente is hiertoe niet bereid, gelet op het feit dat de Gemeente een overheidsinstelling is en de in artikel 20.11 GIBIT niet op haar van toepassing zullen zijn.
351	GIBIT artikel 20.14 en artikel 4.1.3 Raamovereenkomst	De eis dat Opdrachtnemer alle ter hand gestelde documenten, boeken, bescheiden en andere zaken (waaronder begrepen gegevens- en informatiedragers) dient te retourneren of verwijderen verhindert dat Opdrachtnemer aan de wettelijke bewaarplicht kan voldoen. Wij verzoeken u daarom de tekst als volgt aan te passen: "[…] gegevens- en informatiedragers), tenzij Leverancier op grond van enige wettelijke verplichting gehouden is een kopie van dergelijke gegevens te bewaren." Kunt u hiermee instemmen? Zo nee, waarom niet?	De Gemeente gaat akkoord met deze wijziging.
352	GIBIT artikel 21.4 en artikel 18 Raamovereenkomst	Uiteraard willen wij medewerking verlenen indien Opdrachtgever – ook na beantwoording van het in lid 2 bedoelde verzoek om informatie – gerede twijfel heeft over de nakoming van de verplichtingen door Leverancier en wij zullen ook alle benodigde gegevens verstrekken die nodig is om de juistheid van de factuur te controleren. Een auditrecht bij ons ten kantore is echter niet noodzakelijk voor het gestelde doel. Bovendien is Leverancier gebonden aan op haar van toepassing zijnde wet- en regelgeving en dient Leverancier – mede gelet op haar dienstverlening en de geldende normen waar zij aan moet te voldoen – een streng securitybeleid te hanteren. Het geven van toegang tot haar systemen, documenten en/of locaties middels de in dit artikel gevraagde audit is daar niet mee in lijn. Bent u bereid nadere redelijke afspraken te maken m.b.t. de volgende eisen en de bepaling in lijn daarmee aanpassen? - de te verrichten audit wordt tijdig van tevoren aangekondigd en wordt vooraf zoveel mogelijk afgestemd met Leverancier; - dat gezien de geheimhoudingsafspraken met derden, Opdrachtgever/de derde niet het recht heeft 'onbegeleid' toegang te hebben tot de systemen en/of locaties van Leverancier, maar enkel tot stand alone bestanden van de relevante informatie; - de audit de bedrijfsvoering van Leverancier zo min mogelijk belemmert; - de interne huisregels van Leverancier in acht worden genomen; de audit voor rekening van Opdrachtgever zal komen, tenzij uit de audit blijkt dat Leverancier haar wezenlijke verplichtingen op grond van de Overeenkomst niet nakomt; - de audit niet uitgevoerd zal worden door een concurrent van Leverancier.	De Gemeente is bereid de aanvullende bepalingen zoals opgenomen in de antwoorden op vragen 23 en 119 ten aanzien van de audit op te nemen.
353	GIBIT artikel 22.2 en artikel 17 Raamovereenkomst	een exitplan is niet aan de orde bij het leveren van pentesten in optiek van inschrijver. Kan opdrachtgever toelichten hoe zij dit wel relevant acht? En instemmen met het buiten toepassing verklaren van dit artikel?	Zie het antwoord op vraag 274.
354	GIBIT artikel 22.4 en 22.5	Leverancier kan niet bij voorbaat de in artikel 22.4 sub ii) genoemde werkzaamheden uitvoeren en kosteloos verrichten. Dit kan alleen als (i) wet- en regelgeving zich hier niet tegen verzet en (ii) de gegevens door (intern) bewaarbeleid van Leverancier mogen worden vernietigd. Bent u bereid dit toe te voegen als uitzondering op de artikelen 22.4 sub ii) en 22.5? Zo nee, waarom niet?	Akkoord waar het de wet- en regelgeving betreft. Niet akkoord met betrekking tot het eigen intern beleid.
355	GIBIT artikel 29.2	Er is in onze optiek geen sprake van service levels. Kan opdrachtgever instemmen met het buiten toepassing verklaren van dit artikel?	De Gemeente kan hier niet mee instemmen. De reactietermijnen binnen de in de aanbestedingsstukken beschreven procedures kunnen bijvoorbeeld als service level worden gezien.
356	GIBIT Extra artikel	In aanvulling op de GIBIT 2020 stellen wij voor een aantal voorwaarden op te nemen die specifiek gericht zijn op de door u gevraagde dienstverlening. Het is in het belang van beide partijen dat deze specifieke voorwaarden worden overeengekomen, omdat op deze manier de verwachtingen aan beide kanten wordt gemanaged. Zo is het voor Opdrachtgever duidelijk welke medewerking nodig is voor de verlening van de Diensten en welke voorwaarden er gelden voor het waarborgen van de kwaliteit van de dienstverlening door Opdrachtnemer. Kunt u hieronder aangeven of u bereid bent de voorwaarden op te nemen? Indien u niet geheel akkoord kunt gaan met de inhoud van deze voorwaarden, kunt u dan aangeven, welke voorwaarden u wel acceptabel vindt, eventueel met benodigde aanpassingen van uw zijde? Als laatste, indien u het niet eens bent met bepaalde voorwaarden, kunt dan onderbouwen waarom? 1. Het is de verantwoordelijkheid van Opdrachtgever om eventuele derden te informeren over de uitvoering van de Diensten door Opdrachtnemer en de mogelijke gevolgen daarvan. Opdrachtgever beschikt over alle autorisaties en toestemmingen die nodig zijn voor Opdrachtnemer om de Diensten uit te voeren. 2. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor verlies van gegevens of bestanden van Opdrachtgever of derden, met dien verstande dat Opdrachtgever en haar derde partijen zelf verantwoordelijk zijn voor het waarborgen van adequate en deugdelijke back up- en opslagprocedures.	1: Akkoord, de Gemeente moet derden en haar medewerkers informeren over een evt. pen- of hacktest. 2. Niet akkoord, de Gemeente acht de mogelijkheid Leverancier aansprakelijk te houden voor (toerekenbaar) verlies van gegeven of bestanden proportioneel.
357	Aanvullende Security voorwaarden	In aanvulling op de GIBIT 2020 stellen wij voor een aantal voorwaarden op te nemen die specifiek gericht zijn op pentesting t.a.v. de gevraagde dienstverlening. Het is in het belang van beide partijen dat deze specifieke voorwaarden worden overeengekomen, omdat op deze manier de verwachtingen aan beide kanten wordt gemanaged. Kunt u hieronder aangeven of u bereid bent de voorwaarden op te nemen? Indien u niet geheel akkoord kunt gaan met de inhoud van deze voorwaarden, kunt u dan aangeven, welke voorwaarden u wel acceptabel vindt, eventueel met benodigde aanpassingen van uw zijde? Als laatste, indien u het niet eens bent met bepaalde voorwaarden, kunt dan onderbouwen waarom?	De bedoelde voorwaarden zijn niet nader geconcretiseerd. De Gemeente kan daarom niet instemmen.

358	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarden van toepassing te verklaren? De security assessment dienstverlening (de "Diensten") van Opdrachtnemer (samen met haar werknemers, eventuele onderaannemers en/ of adviseurs hierna genoemd "Opdrachtnemer") is adviserend van aard en biedt slechts een indruk van het niveau van beveiliging binnen de organisatie van cliënt.	De Gemeente kan hier niet mee instemmen.
359	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Opdrachtnemer haar analyses, observaties en aanbevelingen zijn gebaseerd op 1) de algemeen geldende en erkende veiligheidsstandaarden op het moment van oplevering, en 2) de kwaliteit van het beveiligingsniveau op de specifieke tijdstippen waarop de Diensten worden geleverd. Opdrachtnemer kan derhalve niet garanderen dat de Diensten alle kwetsbaarheden in de te testen (technologiecomponenten van) IT systemen zullen detecteren. Opdrachtnemer haar rapporten bevatten daarom geen complete vastlegging van alle kwetsbaarheden. Cliënt erkent zich bewust te zijn van de open structuur van het internet, de snelle technologische ontwikkelingen en de risico's die hieraan inherent zijn. Het gebruik van de Diensten ontslaat cliënt niet van haar verantwoordelijkheid voor de beveiliging van haar IT systemen en voor het implementeren van beveiligingsmaatregelen tegen dreigingen welke als gevolge van de Diensten worden geïdentificeerd.	De Gemeente kan niet instemmen met deze voorwaarde, aangezien ze de aard van de dienstverlening wel erg vrijblijvend maakt. Aan de andere kant begrijpt de Gemeente de zorgen van Inschrijver. De Gemeente is bereid met Inschrijver in gesprek te gaan over een dergelijke bepaling, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat de rapporten de kwetsbaarheden bevatten die op het moment van testen te detecteren waren.
360	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt is gehouden tot geheimhouding van de methodes en technologie waarvan Opdrachtnemer zich bedient bij de uitvoering van de Diensten. De Diensten en de hieruit voortvloeiende resultaten zijn, tenzij anders overeengekomen in de overeenkomst, slechts bedoeld voor intern gebruik door cliënt ten behoeve van het in de overeenkomst omschreven doel. De (resultaten van) Diensten mogen niet aan derden worden verstrekt, behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer.	Volgens de BIO is de opdrachtgever verplicht om de IBD te informeren over securityincidenten. De opdrachtgever behoud zich het recht voor om informatie rond mogelijke incidenten te melden bij de IBD en of het NCSC
361	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt erkent dat het opzettelijk verkrijgen van toegang tot geautomatiseerde IT systemen, zonder voorafgaande toestemming, onder omstandigheden via een (openbaar) telecommunicatienetwerk, strafbaar is gesteld onder toepasselijke wet- en regelgeving (waaronder "Computervredebreuk", artikel 138ab van het Wetboek van Strafrecht). Cliënt geeft aan Opdrachtnemer uitdrukkelijk toestemming en opdracht om de Diensten (waaronder het (proberen te) verkrijgen van toegang tot de IT systemen in scope) uit te voeren. Cliënt bevestigt met deze toestemming dat de uitvoering van de Diensten op deze wijze geen inbreuk maakt op het Wetboek van Strafrecht of andere toepasselijke wet- en regelgeving.	De Gemeente accepteert deze voorwaarde. Zie ook de antwoorden op de vragen 118 en 169.
362	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt zal Opdrachtnemer vrijwaren en schadeloosstellen van alle verliezen, schades, kosten of uitgaven voortkomend uit of in verband met de overeenkomst, inclusief alle vorderingen van derden, behoudens voor zover bij onherroepelijk vonnis is vastgesteld dat de schade het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van Opdrachtnemer. Opzet of bewuste roekeloosheid van Opdrachtnemer zal worden geïnterpreteerd als het opzettelijk of bewust negeren of bewust oneigenlijk gebruiken van tussen partijen overeengekomen veiligheidsstandaarden, testprotocollen en/ of security assessment methodes.	Niet akkoord. Ten aanzien van vorderingen van derden geldt het bepaalde in artikel 13.6, 17.5 en 18.4 GIBIT
363	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt garandeert dat de te testen (technologiecomponenten van) IT systemen in scope van de Diensten, eigendom zijn van cliënt. Indien een IT-systeem eigendom is, gehost en/of beheerd wordt door een gelieerde entiteit van cliënt of een derde partij, zoals een serviceprovider van applicaties of een hostingprovider (hierna "Derde Partij"), garandeert cliënt dat zij de vereiste toestemming en vrijwaring tegen aansprakelijkheidsclaims (inclusief claims van derden) heeft gekregen van deze Derde Partij. Ten behoeve hiervan zal cliënt zorgdragen dat deze Derde Partij een vrijwaringsverklaring ondertekent, die Opdrachtnemer schadeloos stelt voor het verrichten van de Diensten. Cliënt zal op verzoek een kopie van de getekende vrijwaringsverklaring verstrekken. Een model vrijwaringsverklaring kan door Opdrachtnemer, indien gewenst, aan cliënt ter beschikking worden gesteld.	Zie het antwoord op vraag 362.
364	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Het is voorts de verantwoordelijkheid van cliënt om overige derde partijen waarvan de bedrijfsactiviteiten kunnen worden beïnvloed, over de Diensten, alsmede over de mogelijke gevolgen daarvan, in te lichten. Cliënt beschikt voor aanvang van de Diensten over alle machtigingen en/of toestemmingen die nodig zijn voor Opdrachtnemer om de Diensten uit te voeren.	De Gemeente is hiermee akkoord.
365	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Tenzij expliciet anders schriftelijk overeengekomen, worden alle mogelijkheden die Opdrachtnemer bekend zijn om de te testen IT systemen binnen te dringen, dan wel gegevens hieraan te onttrekken, door cliënt toegestaan, met uitzondering van Denial of Service aanvallen.	Ook destructieve testen zijn uitgezonderd. Daarnaast moet het altijd duidelijk zijn welke tester welke acties heeft uitgevoerd.
366	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt zal voor aanvang van de Diensten ten minste één personeelslid aanwijzen om te dienen als een "Trusted Agent". De "Trusted Agent" is verantwoordelijk voor (1) het maken van beslissingen ten aanzien van de voortgang van de Diensten (2) het monitoren van de Diensten, en (3) het identificeren en schriftelijk aan Opdrachtnemer kenbaar maken van de (business kritieke) IT systemen van cliënt welke buiten de scope van de Diensten vallen.	Akkoord. De Gemeente stelt altijd een aanspreekpunt ter beschikking die het traject begeleidt.
367	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? De Diensten worden zorgvuldig gepland, gecontroleerd en uitgevoerd in nauwe coördinatie met (personeel van) cliënt. Partijen zullen voor aanvang van de Diensten de scope van de security assessment werkzaamheden, de te testen IT systemen, IP adressen, contactpersonen, tijdstippen en de doorlooptijd van de Diensten alsmede de buiten de scope van de Diensten vallende (business kritieke) IT systemen als genoemd onder 9 (3) overeenkomen. Cliënt staat ervoor in dat informatie en gegevens als door cliënt in dit kader te verstrekken, juist en volledig zijn.	De Gemeente is akkoord met deze aanvulling.
368	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Opdrachtnemer aanvaardt in geen geval aansprakelijkheid voor enige vorm van verlies of schade van cliënt, Derde Partijen of andere derde partijen veroorzaakt door of in relatie tot het uitvoeren van de Diensten, behoudens voor zover bij onherroepelijk vonnis is vastgesteld dat de schade het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van Opdrachtnemer.	Niet akkoord, ten aanzien van de aansprakelijkheid van Leverancier geldt het bepaalde in artikel 13 Raamovereenkomst.
369	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt, Derde Partijen en andere derde partijen zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van deugdelijke en volledige back-up- en opslag (procedures) van alle gegevens die op haar computernetwerken en/of IT systemen zijn opgeslagen.	Nee, dat is al bedongen in de contracten die de Gemeente met de ICT leveranciers heeft afgesloten
370	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? In geval van een geschil zal de vastlegging via logging van iedere partij onderdeel van het bewijs vormen, behoudens tegenbewijs. Partijen dienen hiertoe hun vastleggingen ten minste drie maanden te bewaren, tenzij een wettelijke verplichting anders vereist.	De Gemeente is akkoord met deze voorwaarde.
371	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Elke partij zal zich houden aan toepasselijke wet- en regelgeving met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming ("AVG"). In de situatie waarin: a.het voor de uitvoering van de Diensten niet noodzakelijk is om persoonsgegevens te verwerken, zal Opdrachtnemer zoveel als mogelijk vermijden persoonsgegevens te verwerken. Het kan echter niet worden uitgesloten dat Opdrachtnemer persoonsgegevens verwerkt, in welke geval partijen erkennen dat persoonsgegevens door Opdrachtnemer verwerkt worden als verwerkingsverantwoordelijke. b.het voor de uitvoering van de Diensten wel noodzakelijk is om persoonsgegevens te verwerken, erkennen partijen dat Opdrachtnemer persoonsgegevens verwerkt als verwerker. Partijen zullen voor aanvang van de Diensten een verwerkersovereenkomst sluiten.	De Gemeente kan hier mee instemmen.
372	Aanvullende Security voorwaarden	Is opdrachtgever bereid de volgende voorwaarde van toepassing te verklaren? Cliënt is verantwoordelijk voor het sluiten van een adequate verzekering met betrekking tot de uitvoering van de Diensten.	Niet akkoord.
373	Raamovereenkomst artikel 2.10, Verwerkersovereenkomst	Opdrachtnemer heeft geen verwerkersovereenkomst gezien tussen de documentatie. Kan opdrachtgever deze met inschrijver delen ?	Zie het antwoord op vraag ### verwerkingsverantwoordelijk
374	Raamovereenkomst artikel 2.9	De prestatie bestaat uit het opleveren van een pentest. Het compliant blijven zijn van de prestatie aan toepasselijk recht is derhalve niet relevant. Kan opdrachtgever dit artikel buiten toepassing verklaren?	Niet akkoord. De Gemeente acht artikel 2.9 Raamovereenkomst wel degelijk relevant.
375	Raamovereenkomst artikel 3.3	Begrijp inschrijver het goed dat opdrachtgever geen toegang wenst tot de tooling?	De Gemeente hoeft geen toegang tot de tooling die wordt ingezet voor het uitvoeren van een pentest
376	Raamovereenkomst artikel 7.2	Bent u op voorhand bereid om toestemming te verlenen aan inschrijver om aan inschrijver gelieerde entiteiten in te schakelen?	Nee, de Gemeente is hiertoe niet bereid.

377	Raamovereenkomst artikel 23	Wij kunnen niet op voorhand instemmen met de overdracht van intellectuele eigendomsrechten op de resultaten van de verrichte diensten. Daarmee zou u namelijk het recht verkrijgen om de door ons opgestelde of gecreëerde Prestatie te kopiëren, wijzigen, exploiteren, verspreiden. Dat is niet gebruikelijk en ook niet werkbaar binnen onze branche. Bovendien is in artikel 3.9.1.2. van de Gids Proportionaliteit januari 2020 bepaald dat men kan volstaan met een uitgebreid gebruiksrecht in plaats van de overdracht van het intellectuele eigendom. Bent u derhalve bereid om op te nemen dat de eigendom op de door ons te leveren Prestaties bij Wederpartij blijft rusten? Het fysieke eigendom van de Prestatie gaat wél over op Opdrachtgever. Daarnaast wordt aan Opdrachtgever een eeuwigdurend en wereldwijd gebruiksrecht verstrekt om de Prestatie te gebruiken in overeenstemming met het doel van de opdracht. Teneinde recht te doen aan de positie van zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer, stellen wij voor om artikel 23 te vervangen door de volgende bepaling: "Opdrachtnemer behoudt alle intellectuele eigendomsrechten van alle door haar geleverde Prestaties en verleent aan Opdrachtgever een eeuwigdurend, wereldwijd, niet-exclusief recht tot gebruik van de Prestatie voor het doel waarvoor de Prestatie is geleverd. Uitgangspunt daarbij is dat de Prestatie voor dat doel gebruikt kan worden binnen de organisatie van Opdrachtgever, tenzij anders overeengekomen en vastgelegd in de Overeenkomst.Opdrachtgever zal de Prestatie niet aan derden verstrekken, behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer." Kunt u hiermee instemmen? Zo nee, waarom niet?	Zie het antwoord op vraag 275.
378	Raamovereenkomst artikel 24	De in artikel 24 genoemde verplichtingen voor de ICT prestatie zijn niet relevant voor de gevraagde penetesting diensten. Kan opdrachtgever instemmen met het op maat maken van een verwerkersovereenkosmt die meer aansluit bij de aard van de diensten (waarbij slechts incidenteel persoonsgegevens verwerkt zullen worden), namelijk indien inschrijver zou testen op live systemen.	De verwerkersovereenkomst is een vast format, deze wordt niet op maat gemaakt. Wel kunnen we aanvullende bepalingen opnemen wanneer er sprake is van een verwerkersrelatie en dus in welke situaties de verwerkersovereenkomst van toepassing is.
379	Artikel 28	De volgende documenten zijn niet bijgevoegd. Begrijpt inschrijver het goed dat deze geen onderdeel zijn van de overeenkomt? 28.2.10 Dienstencatalogus (Bijlage 29.10) 28.2.11 SLA (Bijlage 29.10); 28.2.12 DFA (Bijlage 29.12); 28.2.13 DAP (Bijlage 29.13); 28.2.14 Exit Plan (Bijlage 29.14); 28.2.15 Escrowovereenkomst en/of continuiteitsregeling (Bijlage 29.15);	Zie voor wat betreft de SLA het antwoord op vraag 87. De overige documenten zijn geen onderdeel van de overeenkomst.
380	Wachtkamer overeenkomst	Kan opdrachtgever bevestigen dat voor inschrijver relevante uitkomsten uit de NvI, bijvoorbeeld op het gebied van opzegging voor independence redenen ook van toepassing zullen zijn op de wachtkamer overeenkomst?	De Gemeente kan dit bevestigen.
381	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 5.2.4, Social Return	De boete van 100% het resterende bedrag is in onze optiek buitenproportioneel. Wij begrijpen dat er een 'stok achter de deur' moet zijn voor partijen die hier niet serieus mee omgaan, maar wij zien de boete graag gesteld op 25% van de resterende social return verplichting hetgeen meer in lijn is met wat wij in de markt overwegend zien.	Zie het antwoord op vraag 15.
382	Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy v1.0, 5.2.4, Social Return	Kunt u bevestigen dat, in lijn met EU regelgeving, opdrachtnemer het recht heeft om de social return opgave niet alleen in de stad (in casu Amsterdam) te realiseren, maar ook via bijvoorbeeld landelijke initiatieven die erop gericht zijn om bijdragen te leveren aan de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of andere sociale opgaven zoals bijvoorbeeld armoedebestrijding, gezondheidsbevordering of onderwijs?	Zie het antwoord op vraag 181.
383	Perceel 1 en 2n.v.t.n.v.t.Nota van Inlichtingen	Is er de mogelijkheid tot het stellen van vragen over de antwoorden in Nota van Inlichtingen in een tweede NvI ronde?	Zie het antwoord op vraag 9.
384	Perceel 1 en 2Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.2 Doelstelling	Wat zijn de nationale en Amsterdamse beveiligingsrichtlijnen?	Hiermee wordt ondermeer bedoelt: * NCSC richtlijnen * BIO * OWASP * SANS * ISO 27001 * IEC 62443 * ISO 7510 * SSD 2/3
385	Perceel 1 en 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy 1.2 Doelstelling	Wat is de ICT-visie van de directie Digitale Voorzieningen?	De Gemeente heeft het document 'Visie en strategie i-domein' bij deze NvI gevoegd.
386	Perceel 1Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.4.1Testen van Extern gehoste diensten	Er wordt verwezen naar een paragraaf met daarin de vrijwaringsverklaring echter staat hier "Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.", zou u een nieuwe versie van de leidraad kunnen aanleveren met een correcte referentie?	Zie de antwoorden op de vragen 118 en 169.
387	Perceel 1Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.4.1Normen en raamwerken waartegen te testen - DigiD	U noemt hier 15 normen die zouden moeten worden getest met een pentest. Echter kan dit in de praktijk niet. Alleen de normen U/WA.03 (webapplicatie-invoer), U/WA.04 (webapplicatie-uitvoer), U/PW.02 (Inhoud protocollen) en U/PW.03 (webserver is ingericht conform baseline) kunnen volledig worden getoetst door middel van een pentest. Daarnaast kunnen de normen U/NW.06 (alleen onderdeel DNSSEC) en U/WA.05 (alleen onderdeel TLS-configuratie) deels worden getoetst met een pentest, zie ook de testaanpak bij de normen in "NOREA Handreiking ICT-beveiligingsassessments DigiD 3.0 – Bijlage 3 Guidance bij de te onderzoeken DigiD beheersingsmaatregelen" (https://www.norea.nl/uploads/bfile/63d1bbe9-a623-495a-93a2-007309264e06 vanaf pagina 72). Kunt u 1.4.1 aanpassen waarbij u alleen de normen U/WA.03, U/WA.04, U/PW.02, U/PW.03, U/NW.06 (alleen onderdeel DNSSEC) en U/WA.05 (alleen onderdeel TLS-configuratie) opneemt als te testen relevante delen van het normenkader in een penetratietest (in lijn met de NOREA richtlijn/testaanpak)? Ten aanzien van de overige normen kunnen natuurlijk altijd toevallig geïdentificeerde afwijkingen worden meegenomen (bijvoorbeeld bij C.09 patchmanagement, wanneer de webapplicatie versienummers vrijgeeft en de gebruikte software is verouderd), uiteraard met de kanttekening dat deze overige normen niet door middel van een pentest kunnen worden getoetst.	Voor een penetratietest zijn inderdaad alleen de in uw vraag genoemde normen van toepassing. Het volledige DigiD-normenkader is opgenomen omdat dit is waartegen getest wordt, en de normen die organisatorische maatregelen afdekken ook van belang kunnen zijn bij het vaststellen van de scope van een test.
388	Perceel 1Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.4.5Testpersoneel	U geeft aan "Het testpersoneel dient altijd te beschikken over een Certified Ethical Hacker certificering. Dit zijn in elk geval één of meerdere certificeringen (of aantoonbaar vergelijkbaar) die onder het CCV keurmerk vallen;" Echter is de certificering Certified Ethical Hacker (CEH) (https://www.eccouncil.org/programs/certified-ethical-hacker-ceh/) geen certificering die wordt meegenomen in de CCV keurmerk beoordeling. (zie ook: https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Certificatie-en-Inspectie/Schema_s/Pentesten/Kwalificaties_Pentesten_-_Bijlage_voor_certificatieschema_pentesten.pdf) Kunt u deze zin aanpassen naar: "Het testpersoneel dient altijd te beschikken over één of meerdere certificeringen (of aantoonbaar vergelijkbaar) die onder het CCV keurmerk vallen, zoals OSCP, OSCE, OSWE, eCPPTX, eWPTX, GPEN, en GXPN"?	Het CEH certificaat vervalt als noodzakelijke certificering
389	Perceel 1Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy & Bijlage 9 Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting1.4.8 / 1.6Minicompetitie	U geeft aan dat eenvoudig en lagere complexiteit pentesten worden uitgevraagd aan de contractanten in de raamovereenkomst op een vaste volgorde en dat grote omvang/hoge complexiteit pentesten worden uitgevraagd in de vorm van een minicompetitie. Wat zijn voorbeelden van lage complexiteit pentesten en hoge complexiteit pentesten van de afgelopen jaren?	Een voorbeeld van een lagere complexiteit vormen webapp's api's en webapplicaties. Complexere testen omvatten bijvoorbeeld testen die gerelateerd zijn aan de inrichting van een systeem waar meerdere partijen bij zijn betrokken vanuit verschillende rollen.
390	Perceel 1Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy & Bijlage 9 Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting1.4.8 / 1.6Minicompetitie	U geeft aan dat eenvoudig en lagere complexiteit pentesten worden uitgevraagd aan de contractanten in de raamovereenkomst op een vaste volgorde en dat grote omvang/hoge complexiteit pentesten worden uitgevraagd in de vorm van een minicompetitie. Wat is het gemiddeld bedrag voor zowel lage complexiteit pentesten als hoge complexiteit pentesten?	Het is voor de Gemeente niet mogelijk om daar in z'n algemeenheid iets over te zeggen.
391	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy & Bijlage 9 Procedure van gunning Nadere Opdrachten voor Pen- en hacktesting1.4.8 / 1.6Minicompetitie	U geeft aan dat eenvoudig en lagere complexiteit pentesten worden uitgevraagd aan de contractanten in de raamovereenkomst op een vaste volgorde en dat grote omvang/hoge complexiteit pentesten worden uitgevraagd in de vorm van een minicompetitie. Hoeveel procent (ongeveer) van de 300 uit te vragen testen per jaar is van hoge complexiteit? Hoeveel procent van de pentesten (ongeveer) in de afgelopen jaren was van hoge complexiteit?	De Gemeente gaat uit van een 80/20 verhouding en zal streven naar 90/10.
392	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5Scope security consulting (P2)	Er wordt gevraagd om second opinions ten aanzien van security architectuur (high level design) vraagstukken en penetratie-en hacktest rapportages, wie voert de 'first opinion' uit? Is dat de gemeente zelf?	Ja, maar de Gemeente kan ook een contra expertise vragen op een product van een derde.

393	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5Scope Security consultancy (P2)	In de aanbestedingsleidraad op pagina 17 staat dat de Gemeente behoefte aan hoogwaardig advies op de volgende gebieden: 1. Second opinions ten aanzien van security architectuur (high level design) vraagstukken en penetratie- en hacktest rapportages; 2. Reviews en advisering met betrekking tot te nemen cybersecurity maatregelen; 3. Advies aan andere dienstonderdelen op het gebied van security, bijvoorbeeld bij 'Security by Design' vraagstukken. Kunt u de bovengenoemde gebieden 2 en 3 verder specificeren? Zodat wij de juiste mix van adviseurs kunnen aanbieden.	2. Mogelijk kunt u gevraagd worden om een oordeel te vellen over de wijze waarop secdevops wordt toegepast en hoe dit proces eventueel te optimaliseren. 3. Zie het antwoord op vraag 254 voor een toelichting op Security by design. Security by design wordt binnen amsterdam toegepast volgens de SAFE methodiek.
394	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5.1Consultancy team	Is het voor u een vereiste dat adviseurs over een WO-diploma beschikken om te voldoen aan WO werk- en denkniveau?	Zie het antwoord op vraag 38.
395	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5.2Werkwijze consultancy opdracht	Verwacht de gemeente gedurende het hele jaar adviesopdrachten uit te vragen, of zullen er periodes zijn waarin er geen adviesopdracht uitgevraagd wordt?	Tijdens het zomer reces zullen naar verwachting niet of nauwelijks adviesopdrachten worden uitgezet. Over het algemeen zal dit ook gelden voor de laatste weken van december.
396	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5.2Werkwijze consultancy opdracht	Welke criteria houdt de gemeente aan voor eenvoudige opdracht, gemiddeld complexe opdracht en een complexe opdracht?	Zie het antwoord op vraag 102.
397	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5.2Werkwijze consultancy opdracht	Hoe wordt de grootte van een applicatie bepaald? Is dit op basis van aantal gebruikers?	De omvang van een applicatie wordt bepaalt adhv een aantal factoren, zoals aantal en soort gebruikers, hoeveelheid functionaliteit, soorten koppelingen, aantal regels code, herbouw inspanning en aantal autorisaties.
398	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.5.2Werkwijze consultancy opdracht	Hoe wordt de complexiteit van de applicatie / omgeving bepaald?	Zie het antwoord op vraag 102.
399	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.6Consultancy team	In het geval van security consultancy zoekt u naar 1 partner waarvan u verwacht dat zij voor iedere aanvraag binnen vijf werkdagen kan leveren en houdt u in principe vast aan kernteam met specialisten. In een periode waarin kennis en kunde op vlak van informatiebeveiliging schaars is, zouden wij onder deze voorwaarden mogelijk mensen op de bank houden en laten wachten op uw afname. Bent u akkoord met het verruimen van de termijn waarop geleverd moet worden (nu 5 werkdagen) naar bijvoorbeeld 10 werkdagen en/of de mogelijkheid meer wisseling in het beschikbare kernteam en/of de afnameverplichting te schrappen om zodoende inkomstenderving aan onze kant te beperken?	Ja, de Gemeente zal deze termijn verlengen naar 10 werkdagen.
400	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 1.6 Opdrachten in de vorm van een Raamovereenkomst	Is er sprake van een leveringsverplichting vanuit de leverancier voor Perceel 2 als de gemeente een Nadere Opdracht wil plaatsen?	Opdrachtnemer heeft in beginsel de verplichting om te offreren op Nadere Opdrachten en deze uit te voeren. Alleen op zwaarwegende gronden hoeft de leverancier de opdracht niet uit te voeren. Perceel 2 heeft immers maar 1 leverancier en indien deze leverancier een nadere Opdracht niet kan uitvoeren, wordt de Gemeente gedwongen om deze buiten de raamovereenkomst in de markt te zetten, met alle (adminstratieve) belasting van dien.
401	Perceel 1-2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.8Marktconformiteit	"Inschrijvers zijn akkoord dat indien de markt meer dan 10% goedkoper is, het verschil (het percentage dat de markt goedkoper is minus 10 procentpunt tussen het gerekende dagtarief vermenigvuldigd met het aantal werkdagen en het gemeten marktniveau, te berekenen over de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de benchmark, als korting in mindering worden gebracht op de verplichtingen van de Gemeente in het tijdens de benchmark lopende kalenderjaar." De Gemeente gaat een raamovereenkomst aan met marktpartijen om te komen tot een vaste prijs/kwaliteitverhouding. Hoe garandeert de Gemeente dat de kwaliteit hetzelfde is bij de in de markt uitgevraagde Benchmark als bij Opdrachtnemer? Immers, als die marktpartij buiten de raamovereenkomst een betere prijs/kwaliteit verhouding had dan was deze wel onderdeel van de raamovereenkomst geworden.	Zie het antwoord op vraag 43.
402	Perceel 1-2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.8Marktconformiteit	"Inschrijvers zijn akkoord dat indien de markt meer dan 10% goedkoper is, het verschil (het percentage dat de markt goedkoper is minus 10 procentpunt tussen het gerekende dagtarief vermenigvuldigd met het aantal werkdagen en het gemeten marktniveau, te berekenen over de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de benchmark, als korting in mindering worden gebracht op de verplichtingen van de Gemeente in het tijdens de benchmark lopende kalenderjaar." De Gemeente gaat een raamovereenkomst aan met marktpartijen om te komen tot een vast dagtarief. Kunt u deze clausule wijzigen zodat alleen de inzet in werkdagen wordt vergeleken in de Benchmark aangezien de Gemeente door het aangaan van de raamovereenkomst akkoord gaat met het dagtarief van Opdrachtnemer?	De Gemeente kan niet akkoord gaan. De Gemeente wenst uitdrukkelijk de mogelijkheid te hebben de vergoedingen te vergelijken met het gemeten markniveau.
403	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.11Waarde van de Opdracht	U geeft aan dat u ongeveer 300 tests per jaar onder perceel 1 van de raamovereenkomst vallen. Hoeveel tests per jaar heeft u (ongeveer) uit laten voeren in de jaren 2020, 2021 en 2022?	Voor de de opdracht van perceel 1 van deze aanbesteding is de raming van de Gemeente dat er 300 test per jaar dienen te worden uitgevoerd, ongeveer 100 per leverancier. Omdat de situatie in 2020, 2021 en 2022 erg verschilt van de door de Gemeente gewenste nieuwe situatie, is het aantal in deze jaren uitgevoerde tests voor Inschrijver niet van belang om een Inschrijving te kunnen indienen.
404	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.11Waarde van de Opdracht	U geeft aan dat u ongeveer 300 tests per jaar onder perceel 1 van de raamovereenkomst vallen met een totale waarde van €15.000.000 over de gehele looptijd van de raamovereenkomst (inclusief verlenging). Is dit een realistisch aantal en bedrag of is dit een theoretisch maximum?	Het bedrag van 15 miljoen euro is de maximale opdrachtwaarde binnen de te gunnen raamovereenkomst. Indien dit bedrag overschreden dreigt te worden voordat de overeenkomst eindigt, zal de Gemeente tijdig een nieuwe aanbesteding starten.
405	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.11Waarde van de Opdracht	U geeft aan dat u ongeveer €5.000.000 aan Security consultancy over de gehele looptijd van de raamovereenkomst (incl. verlenging) schat te spenderen. Wat heeft u in de afgelopen jaren 2020, 2021 en 2022 (ongeveer) gespendeerd per jaar aan security consultancy?	Omdat de situatie in 2020, 2021 en 2022 erg verschilt van de door de Gemeente gewenste nieuwe situatie, is de spend in deze jaren voor Inschrijver niet van belang om een Inschrijving te kunnen indienen.
406	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 1.11 Waarde van de opdracht	U geeft aan dat u ongeveer €5.000.000 aan Security consultancy over de gehele looptijd van de raamovereenkomst (incl. verlenging) schat te spenderen. Is dit een realistisch bedrag of is dit een theoretisch maximum?	Het bedrag van 5 miljoen euro is de maximale opdrachtwaarde binnen de te gunnen raamovereenkomst. Indien dit bedrag overschreden dreigt te worden voordat de overeenkomst eindigt, zal de Gemeente tijdig een nieuwe aanbesteding starten.
407	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 1.11 Waarde van de opdracht	Hoeveel advies opdrachten verwacht de gemeente uit te vragen per jaar?	De Gemeente verwacht naar schatting in P2 ongeveer 25 Nadere Opdrachten per jaar af te nemen.
408	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy1.11Waarde van de opdracht	Met welke onderbouwing is de gemeente gekomen tot een maximale waarde van security consultancy over de gehele looptijd van de raamovereenkomst, inclusief verlenging van €5.000.000,- excl. BTW?	De Gemeente is tot deze raming gekomen op basis van een consultatie van de stakeholders.
409	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 1.11 Waarde van de opdracht	Wat is het proces indien de maximale waarde van security consultancy (€5.000.000,-) is bereikt, terwijl de looptijd van de raamovereenkomst nog niet is afgelopen?	Zie antwoord op vraag 408.
410	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 1.11 Waarde van de opdracht	Hoeveel verwacht de gemeente jaarlijks af te nemen van de leverancier? Uitgedrukt in totaal van de verwachte kosten voor de gemeente.	Ongeveer 1 miljoen euro per jaar.

411	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy5.2.3.1 Referenties	"Het uitvoeren van minimaal 5 pentesten bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers in de afgelopen twee jaar waarbij systemen en applicaties ten minste zijn getoetst op de meest recente implementatie richtlijnen voor procesautomatisering, de Cybersecurity implementatie richtlijnen, CSIR, voor objecten het domein van procesautomatisering (zie https:// www.cert-wm.nl/csir) en de industriestandaard, de IEC62443 norm." Opdrachtnemer voert al jaren pentesten uit voor Gemeente Amsterdam en 2 van de 4 andere G4 Gemeenten. Bij geen van deze pentesten werden de genoemde richtlijnen getoetst. Kunt u deze kerncompetentie laten vervallen? Ook aangezien het in de praktijk nauwelijks voorkomt dat een partij die voldoet aan de gestelde eisen, pentesten aan de hand van dit normenkader uitvraagt, laat staan 5 stuks bij een organisatie.	Op dit moment komt dit type testen inderdaad nog niet veel voor binnen de Gemeente. Met het inwerking treden van de raamovereenkomst zullen echter ook de meer IoT gerelateerde directies Nadere Opdrachten gaan afnemen binnen deze raamovereenkomst, bijvoorbeeld voor het testen van tunnelbeheer, GBS'n, pompsystemen, verkeersregelinsstallaties, laadinfrastructuur en verzinkbare palen. Dit maakt dat deze ervaring voor de Gemeente wel relevant is. Gezien de huidige situatie zal de Gemeente het aantal in deze kerncompetentie gevraagde pentesten terugbrengen naar 2, waarbij ook testen bij kleinere gemeenten, overheidsinstellingen en commerciële organisaties zijn toegestaan. De eis aan het aantal inwoners of medewerkers komt hier te vervallen. Zie ook het antwoord op vraag ### 94 CSIR of IEC
412	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy5.2.3.1 Referenties	"Het uitvoeren van minimaal 5 pentesten bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers in de afgelopen twee jaar waarbij systemen en applicaties ten minste zijn getoetst op de meest recente implementatie richtlijnen voor procesautomatisering, de Cybersecurity implementatie richtlijnen, CSIR, voor objecten het domein van procesautomatisering (zie https:// www.cert-wm.nl/csir) en de industriestandaard, de IEC62443 norm." Opdrachtnemer is van mening dat de vereiste ervaring met het uitvoeren van CSIR opdrachten te specifiek verwoord is en niet proportioneel is voor de gevraagde ervaring voor deze kerncompetentie en raamovereenkomst. Zo staat deze eis niet in verhouding tot het gevraagde in deze raamovereenkomst (o.b.v. PIANOO richtlijnen (Gids proportionaliteit). Wij verzoeken u de specifieke ervaring met CSIR te laten vervallen doordat dit mogelijk een ongeldig criteria betreft.	Zie het antwoord op vraag 411.
413	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy5.2.3.1 Referenties	"Het uitvoeren van minimaal 5 pentesten bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners, een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers in de afgelopen twee jaar waarbij de relevante onderdelen (zie par. 1.4.2) van het Logius normenkader voor DigiD zijn meegenomen in de penetratietesten." Opdrachtgever heeft een ruime ervaring met het uitvoeren van penetratietesten in het kader van de DigiD audit waarbij de relevante normen worden meegenomen in de penetratietesten. Echter komt het in de praktijk zelden voor dat één partij 5 pentesten uitvraagt waarbij de DigiD normen actief worden getoetst. Kunt u een extra uitzondering toevoegen aan 5.2.3.1 punt 4 uit de opsomming? "Het is niet toegestaan om meerdere referenties te gebruiken om één Kerncompetentie aan te tonen, met uitzondering van:" […] C) Kerncompetentie 3 voor Pen- en hacktesten, pentesten waarbij de relevante onderdelen van het Logius normenkader voor DigiD zijn meegenomen in de penetratietesten, waarvoor zoveel referenties als nodig zijn toegestaan Kortom: Is het toegestaan om de vereiste ervaring met DigiD onderzoeken aan te tonen met meer dan één referentie?	Kerncompetentie 3 (in de tabel abusievelijk genummerd als 4) voor pen- en hacktesting mag met maximaal 5 referenties worden aangetoond.
414	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy 5.2.3.1 Referenties	"Het uitvoeren van minimaal 5 pentesten bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners, een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers in de afgelopen twee jaar waarbij de relevante onderdelen (zie par. 1.4.2) van het Logius normenkader voor DigiD zijn meegenomen in de penetratietesten." Opdrachtgever heeft een ruime ervaring met het uitvoeren van penetratietesten in het kader van de DigiD audit waarbij de relevante normen worden meegenomen in de penetratietesten. Echter zijn er veel overheidsorganisaties en OOB's in Nederland met minder medewerkers in dienst dan de genoemde 3000 (Bijvoorbeeld Logius zelf (547 FTE)) die zeer gevoelige en ingewikkelde webapplicaties hebben die moeten voldoen aan de DigiD normen (zoals Digid.nl en Mijn Overheid)). Kunt u de eis van 3000 medewerkers voor overheidsinstellingen op dit onderdeel verlagen naar 500? Onzes inziens is hier het uitvoeren van een pentest in het kader van DigiD bij bijvoorbeeld Logius zelf een zeer relevante referentie.	De aantallen medewerkers en inwoners borgen een zekere complexiteit van de organisatie en van de ICT omgeving van de referent. De Gemeente zal hier dan ook aan vasthouden.
415	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy 5.2.3.1 Referenties	"Het uitvoeren van minimaal 5 pentesten bij een Gemeente met minimaal 60.000 inwoners, een overheidsinstelling met minimaal 3.000 medewerkers of een commerciële organisatie met minimaal 3.000 medewerkers in de afgelopen twee jaar waarbij de relevante onderdelen (zie par. 1.4.2) van het Logius normenkader voor DigiD zijn meegenomen in de penetratietesten." In de praktijk zijn de eisen vanuit Logius voor DigiD onderzoeken gelijk voor alle typen organisaties (ongeacht het aantal medewerkers). Het vereisen van een X aantal medewerkers voor deze referentie-eis is hiermee in strijd met het uitgangspunt "proportionaliteit" vanuit de aanbestedingswetgeving (PIANOO). Wij stellen voor om het aantal medewerkers voor deze referentie te laten vervallen omdat dit niet relevant is.	Het eisen van een minimum aantal inwoners of medewerkers zorgt voor een zekere mate van complexiteit van de organisatie en de ICT omgeving van de organisatie waar de test plaatsvindt. De Gemeente zal de eisen aan het aantal medewerkers of inwoners niet laten vervallen.
416	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy5.2.3.2Ervaring Security consultancy (alleen voor P2)	Hoe dient de inschrijver aan te tonen dat een of meerdere categorieën maatregelen onderdeel waren van een opdracht indien het een overkoepelende (detachering) opdracht betreft?	Inschrijver kan de aan de overkoepelende opdracht onderliggende werkzaamheden/opdrachten beschrijven.
417	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy / Bijlage 6 5.2.3.2 Ervaring Security consultancy (alleen voor P2)	Begrijpen wij goed dat in de "korte omschrijving" die gevraagd wordt in "Bijlage 6 - Referentieformulier Security consultancy.docx" wordt verwacht dat wordt aangeduidt: ieder geval de scope van de opdracht, de periode waarin de opdracht is uitgevoerd, de organisatie waarbij de opdracht is uitgevoerd en gemotiveerd de categorie(ën) waarbinnen deze opdracht is uitgevoerd?	Voor de geschiktheidseis 'Ervaring Security consultancy' hoeft u geen gebruik te maken van het referentieformulier in Bijlage 6.
418	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy / Bijlage 6 5.2.3.2 Ervaring Security consultancy (alleen voor P2)	Wij helpen met onze praktijk diverse organisaties met het in control zijn op informatiebeveiliging aan de hand van de BIO. Daarbij voeren wij periodiek analyses uit op verschillende onderdelen uit de organisatie en voor alle categorieën / hoofdstukken uit de BIO. Bent u het met ons eens dat hiermee diensten in alle genoemde categorieën door ons worden geleverd? Zo niet, onder welke categorie zou u deze deze diensten laten vallen?	De Gemeente kan hier niet mee akkoord gaan. Het is aan Inschrijver om te bepalen op welke wijze ze haar Inschrijving vormgeeft.
419	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy / Bijlage 6 5.2.3.2 Ervaring Security consultancy (alleen voor P2)	Het is onze ervaring dat Security consultancy opdrachten over het algemeen breed geformuleerd zijn – en daarmee vrijwel alle categorieën uit de BIO raken – of erg specifiek zijn – en daarmee ingaan op één categorie. Wat voor type opdrachten verwacht u in de referenties terug te zien in deze context, ook in ogenschouw nemende dat met drie referenties zes unieke categorieën geraakt moeten worden?	Inschrijver dient een overzicht op te leveren met in ieder geval de scope van de opdracht, de periode waarin de opdracht is uitgevoerd en de organisatie waarbij de opdracht is uitgevoerd. De scopebeschrijving dient zodanig te zijn dat deze voldoende aantoont dat Inschrijver een Security consultancy dienst binnen een bepaalde categorie heeft uitgevoerd.
420	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 1	"De ICT-omgeving van de Gemeente is omvangrijk en uitdagend, waardoor het belangrijk is dat de kennis van Inschrijver van relevante kwetsbaarheden en daarbij behorende relevante maatregelen (onder andere OWASP top-10, SANS top-25, CSIR voor objecten in het domein van procesautomatisering (zie https:// www.cert-wm.nl/csir) en de industriestandaard IEC62443 norm up-to-date en kwalitatief hoogwaardig is." De CSIR staat voor CyberSecurity ImplementatieRichtlijn en is speciaal ontwikkeld om objecten (waterzuiveringsinstallaties, gemalen, bruggen, keringen, sluizen, etc.) te beveiligen. Op welk deel van de 300 uit te vragen pentesten is CSIR en/of IEC62443 norm van toepassing? Onzes inziens is deze norm niet van toepassing op de gehele IT-omgeving van Gemeente Amsterdam. Indien dit een klein percentage betreft, staat deze eis niet in verhouding tot het gevraagde in deze raamovereenkomst (o.b.v. PIANOO richtlijnen (Gids proportionaliteit). Wij verzoeken u de specifieke ervaring met CSIR te laten vervallen doordat dit mogelijk een ongeldig criteria betreft.	Zie de antwoorden op vraag 177 en 411.
421	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 2	"De beschrijving mag niet meer beslaan dan 4 pagina's in een lettergrootte 10, inclusief afbeeldingen. Alles wat meer wordt aangeleverd, inclusief verwijzingen, zal buiten de beoordeling worden gelaten." Voor dit criterium moeten wij een onderzoeksrapport opleveren van een daadwerkelijk door ons uitgevoerde complexe penetratietest. De pagina limiet wordt echter gesteld op 4 pagina's. Al onze onderzoeksrapportages zijn langer dan 4 pagina's. Ook zijn wij van mening dat de kwaliteit van de rapportage niet kan worden beoordeeld in slechts 4 pagina's. Kunt u het pagina limiet schrappen?	De Gemeente zal het maximum aantal pagina's voor het onderzoeksrapport verhogen naar 40.

422	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 2	"De kwaliteit van het rapport wordt beoordeeld op de volgende aspecten: • de mate waarin het rapport duidelijk en concreet is; • de mate waarin het rapport onderbouwd is; • de mate waarin het rapport accuraat is; • de mate waarin het rapport leesbaar en begrijpelijk is voor management én technici; • de mate waarin de risico's zijn geprioriteerd (inclusief CVE en CVSS score) en zijn voorzien van een begrijpelijke toelichting." Dit zijn onzes inziens vrij subjectieve beoordelingscriteria. Kunt u toelichten hoe u deze aspecten op een objectieve manier gaat beoordelen? Kunt u, per punt, verduidelijken wat u graag terug ziet komen in de rapportage en wat voorbeelden zijn, per punt, om de maximale score te behalen?	Een zekere mate van subjectiviteit in de formulering van selectiecriteria is niet te vermijden. De Gemeente is echter van mening dat de formulering voldoende objectief is en Inschrijver voldoende houvast geeft om een rapport als onderbouwing voor dit criterium te selecteren. Het is voor de Gemeente niet mogelijk om deze aspecten met voorbeelden in meer detail toe te lichten.
423	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 2	U noemt 5 aspecten waarbij 2 punten per aspect kunnen worden behaald (totaal 10) punten. Vervolgens stelt u dat het aantal punten dient te worden vermenigvuldigd met 16/12 om tot een maximum score van 16 te komen. Echter is 10*(16/12)=13,3333… kunt u de scoring op dit onderdeel verduidelijken/aanpassen?	De score zal worden vermenigvuldigd met 16/10 om tot de maximale score van 16 punten te komen.
424	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 3	"De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende aspecten: •de mate waarin u motiveert dat alle verzamelde informatie wordt vernietigd; •de mate waarin uw antwoord duidelijk, volledig en concreet is; •de mate waarin u toetsing door de Gemeente mogelijk maakt; •de mate waarin het proces van vernietiging zorgvuldig is; ••de mate waarin uw werkwijze een juiste balans heeft tussen snelheid en zorgvuldigheid." Dit zijn onzes inziens vrij subjectieve beoordelingscriteria. Kunt u, per punt, verduidelijken hoe u op een objectieve en gestructureerde manier deze aspecten gaat beoordelen en wat voorbeelden zijn, per punt, om de maximale score te behalen?	Een zekere mate van subjectiviteit in de formulering van selectiecriteria is niet te vermijden. Gemeente is echter van mening dat de formulering voldoende objectief is en Inschrijver voldoende houvast geeft om een rapport als onderbouwing voor dit criterium te selecteren. Het is voor de Gemeente niet mogelijk om deze aspecten met voorbeelden in meer detail toe te lichten.
425	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 3	"De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende aspecten: •[…] ••de mate waarin uw werkwijze een juiste balans heeft tussen snelheid en zorgvuldigheid." Kunt u toelichten waarom dit aspect hier wordt genoemd? "Snelheid" en "de balans tussen snelheid en zorgvuldigheid" lijken ons geen relevante aspecten ter beoordeling van Criterium 3. Onzes inziens dekt bullet punt 4 al voldoende van de lading.	Het aspect '• de mate waarin uw werkwijze een juiste balans heeft tussen snelheid en zorgvuldigheid' komt te vervallen. Dit criterium wordt daarmee beoordeeld op 4 aspecten. De score zal worden vermenigvuldigd met 10/8 om tot de maximale score van 10 punten te komen.
426	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 3	"De maximale score voor dit criterium is 10 punten." Kunt u toelichten waarom u het hoge aantal van 10 punten toekend voor dit onderdeel?	Het is voor de gemeente van belang dat Inschrijver bij het eindigen van de overeenkomst alle zowel door hem als door eventuele Onderaannemers verzamelde gegevens van de Gemeente vernietigt. Gezien de grote hoeveelheid tests is een juiste aanpak gedurende de looptijd van de overeenkomst essentieel. De gemeente acht hiermee een score van 10 punten proportioneel.
427	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 4	Onze onderneming beschikt over een EcoVadis Gold-certificaat. Dit is een certificaat dat wordt uitgegeven door een onafhankelijke organisatie op basis van een beoordeling van een onderneming op zijn inspanningen op het gebied van duurzaamheid en MVO en is gebaseerd op internationale normen zoals de Global Reporting Index (GRI), ISO 26000 en de beginselen van Global Compact. Kunt u er mee instemmen dat dit certificaat wordt beoordeeld als ''gelijkwaardig'' aan de door u gestelde eis in criterium 4?	Met een EcoVadis Gold-certificaat voldoet Inschrijver aan gunningscriterium 4 van P1 en gunningscriterium 5 van P2.
428	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy6.1.2.1Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 6	"Inschrijver dient de cv's van de voorgestelde sleutelfunctionarissen bij te voegen." "De beschrijving mag niet meer beslaan dan 4 pagina's in een lettergrootte 10," Vallen de CV's buiten het pagina limiet voor Criterium 6?	Dat is correct. De CV's vallen buiten het gestelde maximum van 4 pagina's.
429	Perceel 1 Aanbestedingsleidraad Pen- en hacktesting en Security consultancy 6.1.2.1 Gunningscriteria Security consultancy (P1) - Criterium 6	U noemt dat het antwoord op criterium 6 zal worden beoordeeld op 9 deelaspecten. Kunt u het pagina limiet van 4 pagina's verruimen zodat wij een goed en volledig antwoord kunnen geven op de gestelde deelaspecten?	Dat is akkoord met een maximimum van 1 pagina per gestelde deelaspect. Het meerder (per deelaspect) zal niet in de beoordeling worden meegenomen.
430	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy6.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 1	"De beschrijving mag niet meer beslaan dan 4 pagina's in een lettergrootte 10, inclusief afbeeldingen. Alles wat meer wordt aangeleverd, inclusief verwijzingen, zal buiten de beoordeling worden gelaten" Voor dit criterium moeten wij een voorbeeldrapportage aanleveren van een echte opdracht. De pagina limiet wordt echter gesteld op 4 pagina's. Al onze adviesrapportages zijn langer dan 4 pagina's. Ook zijn wij van mening dat de kwaliteit van de rapportage niet kan worden beoordeeld in slechts 4 pagina's. Kunt u het pagina limiet schrappen?	De voorbeeldrapportage mag maximaal 40 pagina's bevatten.
431	Perceel 2Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy / Bijlage 66.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 1	"De kwaliteit van de uitwerking van het rapport wordt getoetst. De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende aspecten: •de mate waarin het rapport duidelijk en concreet is; •de mate waarin het rapport onderbouwd is; •de mate waarin het rapport accuraat is; •de mate waarin het rapport leesbaar en begrijpelijk is voor management én technici." Dit zijn onzes inziens vrij subjectieve beoordelingscriteria. Kunt u toelichten hoe u deze aspecten op een objectieve manier gaat beoordelen? Kunt u, per punt, verduidelijken wat u graag terug ziet komen in de rapportage en wat voorbeelden zijn, per punt, om de maximale score te behalen?	Zie het antwoord op vraag 424.
432	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy6.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 3	"Inschrijver dient de cv's van de voorgestelde sleutelfunctionarissen bij te voegen." "De beschrijving mag niet meer beslaan dan 4 pagina's in een lettergrootte 10," Vallen de CV's buiten het pagina limiet voor Criterium 3?	Dat is correct. De CV's vallen buiten het gestelde maximum van 4 pagina's.
433	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy6.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 5	Onze onderneming beschikt over een EcoVadis Gold-certificaat. Dit is een certificaat dat wordt uitgegeven door een onafhankelijke organisatie op basis van een beoordeling van een onderneming op zijn inspanningen op het gebied van duurzaamheid en MVO en is gebaseerd op internationale normen zoals de Global Reporting Index (GRI), ISO 26000 en de beginselen van Global Compact. Kunt u er mee instemmen dat dit certificaat wordt beoordeeld als ''gelijkwaardig'' aan de door u gestelde eis in criterium 5?	Met een EcoVadis Gold-certificaat voldoet Inschrijver aan gunningscriterium 4 van P1 en gunningscriterium 5 van P2.
434	Beschrijvend document 6.1.2 Lettergrootte	Wij nemen aan dat de tekst dat wordt gebruikt in onze tabellen en figuren niet hoeven te voldoen aan de vereiste lettergrootte. Is onze aanname correct?	Zolang de leesbaarheid wordt geborgd, is deze aanname correct.
435	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy6.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 3	U noemt dat het antwoord op criterium 3 zal worden beoordeeld op 9 deelaspecten. Kunt u het pagina limiet van 4 pagina's verruimen zodat wij een goed en volledig antwoord kunnen geven op de gestelde deelaspecten?	Zie het antwoord op vraag 429.
436	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy6.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 4	"De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende aspecten: •[…] ••de mate waarin uw werkwijze een juiste balans heeft tussen snelheid en zorgvuldigheid." Kunt u toelichten waarom dit aspect hier wordt genoemd? "Snelheid" en "de balans tussen snelheid en zorgvuldigheid" lijken ons geen relevante aspecten ter beoordeling van Criterium 4. Onzes inziens dekt bullet punt 4 al voldoende van de lading.	Zie het antwoord op vraag 425.
437	Perceel 2 Aanbestedingsleidraad Pen – en hacktesting en Security consultancy6.1.2.2Gunningscriteria Security consultancy (P2) - Criterium 4	"De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende aspecten: •de mate waarin u motiveert dat alle verzamelde informatie wordt vernietigd; •de mate waarin uw antwoord duidelijk, volledig en concreet is; •de mate waarin u toetsing door de Gemeente mogelijk maakt; •de mate waarin het proces van vernietiging zorgvuldig is; ••de mate waarin uw werkwijze een juiste balans heeft tussen snelheid en zorgvuldigheid." Dit zijn onzes inziens vrij subjectieve beoordelingscriteria. Kunt u, per punt, verduidelijken hoe u op een objectieve en gestructureerde manier deze aspecten gaat beoordelen en wat voorbeelden zijn, per punt, om de maximale score te behalen?	Zie het antwoord op vraag 424.
438	Raam overeenkomst 24.1 Privacy bepalingen	Wij kunnen op voorhand niet garanderen dat persoonsgegevens niet buiten de EER worden verwerkt gezien ons wereldwijde netwerk. Voor zover er sprake is van een data transfer buiten de EER gebeurt dat binnen het raamwerk van de Binding Corporate Rules en zijn passende maatregelen genomen. Kunnen jullie hier op voorhand mee instemmen?	Bij de inschrijving dient duidelijk te zijn welke organisaties bij het uitvoeren van de opdracht zijn betrokken en welke werkzaamheden ze gaan uitvoeren. Daarnaast dient Inschrijver per organisatie aan te geven op welke wijze Inschrijver borgt dat de persoonsgegevens buiten de EU op rechtmatige wijze worden verwerkt. Inschrijver is gehouden om op verzoek van de Gemeente hierover nadere inlichten te verstrekken. Indien er bij de Gemeente gerede twijfel is over de rechtmatigheid van de uitwisseling, behoudt ze zich het recht voor niet akkoord te gaan met de inzet van de betreffende organisatie.

439	Raamovereenkomst 11.3 Duurzaamheid	Onze organisatie heeft als beleid dat per 2025 alle nieuwe leasecontracten volledig elektrisch zijn. Echter zoals de eis nu is geformuleerd, is deze te streng geformuleerd. Onze medewerkers hebben de vrijheid om voor hun eigen mobiliteitvoorkeur, waardoor er ook voor een prive (bezine)auto gekozen kan worden. Kunt u instemmen dan ons organisatiebeleid leidend is en dat het voor artikel 11.3 dus volstaat dat al ons nieuwe leasecontract volledig elektrisch zijn?	Dat is akkoord.
440	RaamovereenkomstRaamovereenkomst12.4 Boete Social return	Onze organisatie heeft een breed beleid op het gebied van socialreturn, waarin we graag met opdrachtgevers samenwerken. Echter een opeisbare boete zoals gesteld in artikel 12.4 lijkt ons niet redelijk, daar waar er vele omstandigheden kunnen spelen. Kunt u derhalve instemmen met het buiten toepassing verklaren van artikel 12.4?	Zie het antwoord op vraag 62.
441	Raam overeenkomst5.2 LooptijdWederzijds afstemmen eventuele verlenging van het contract	De door u gewenste looptijd is maximaal 2 jaar incl. de mogelijkheid om 2 x 12 maanden te verlengen. Daarbij zouden wij graag de mogelijkheid hebben om in overleg met u te bepalen of beide partijen gebruik wensen te maken van de optie(s) tot verlenging, en dit niet te beperken tot een eenzijdig het recht om te verlengen. Daarvoor stellen wij voor dat partijen 6 maanden voor het einde van de initiële looptijd van 12 samen komen om te bepalen of zij beide gebruik wensen te maken van de optie(s) tot verlenging. Kunt u hiermee akkoord gaan?	Zie het antwoord op vraag 7.
442	Raam overeenkomst Artikel 7.3 & artikel 9Onderaanneming Samenwerking met derde partijen	In het belang van de opdrachtuitvoering kan het wenselijk zijn om aan ons gelieerde entiteiten, zowel in Nederland als in het buitenland, bij de opdracht te betrekken. Niettemin zullen wij alleen jegens u verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de diensten en de overige verplichtingen uit de Overeenkomst. Kunt u bevestigen dat met 'derden' zoals opgenomen in artikel 7.3 niet de aan ons geleerde entiteiten worden bedoeld en dat wij voor de inschakeling van gelieerde entiteiten niet uw voorafgaande toestemming behoeven? Deze vraag geldt eveneens voor artikel 9.1. Kunt u bevestigen dat het opdrachtnemer is toegestaan samen te werken? Gaat u hiermee akkoord?	De Gemeente kan dit niet bevestigen, de bepalingen ten aanzien van onderaanneming en derde partijen gelden ook voor aan Leverancier gelieerde entiteiten zoals moeder- dochter of zusterondernemingen.
443	Raam overeenkomst Artikel 26 Geheimhouding	Een geheimhoudingsplicht uit dit artikel sluit de mogelijkheid voor ons uit om te kunnen openbaren indien een wetsbepaling of (beroeps)regel ons dit verplicht of indien openbaarmaking noodzakelijk is voor de verdediging van onze eigen belangen. Wij stellen dan ook voor om aan artikel 26 de volgende bepaling toe te voegen: 'of indien Opdrachtnemer op grond van een wetsbepaling of (beroeps) regel dient te openbaren of openbaring noodzakelijk is voor opdrachtnemer voor de verdediging van zijn eigen belangen.' Kunt u hiermee akkoord gaan?	Niet akkoord, uit artikel 15 GIBIT (waarnaar in artikel 26 Raamovereenkomst wordt verwezen) volgt reeds dat de geheimhoudingsplicht niet geldt ingeval sprake is van een wettelijk voorschrift, onderzoek door een bevoegde toezichthouder of uitspraak van de rechter die tot openbaarmaking noopt. De Gemeente acht dit punt daarmee voldoende ondervangen.
444	Raam overeenkomst Artikel 26 Geheimhouding	Het is voor ons van belang dat we informatie kunnen delen met gelieerde entiteiten en derden die door ons zijn ingeschakeld ten behoeve van ondersteunende diensten van administratieve en IT-aard. Om eventuele onduidelijkheid en verwarring te voorkomen lichten wij u graag toe dat derden die door ons zijn ingeschakeld ten behoeve van ondersteunende diensten van administratieve en IT-aard, niet direct betrokken zijn bij de uitvoering van de diensten die wij mogelijk aan u zullen leveren. Voornoemde derden ondersteunen ons enkel ten aanzien van onze interne processen. Uiteraard zijn wij verantwoordelijk voor de inzet van deze derden en de handhaving van onze geheimhoudingsplicht. Van derden, die namens ons data verwerken, verlangen wij dat zij voldoen aan de toepasselijke wet- en beroepsregelgeving. Graag willen wij u verzoeken of u, met inachtneming van voornoemde toelichting, akkoord kunt gaan met de toevoeging van onderstaand bepaling aan artikel 26: 'Tenzij zulks op grond van de toepasselijke wetgeving verboden is, is het Opdrachtnemer toegestaan om alle door of namens Opdrachtgever verstrekte informatie ('Cliëntinformatie') openbaar te maken aan en te delen met gelieerde entiteiten en derden die namens Opdrachtnemer diensten verlenen, die deze Cliëntinformatie vervolgens mogen verzamelen, gebruiken, overdragen, opslaan of anderszins bewerken (gezamenlijk Verwerken) in de verschillende landen waarin zij actief zijn voor doeleinden die verband houden met de verlening van de Diensten, teneinde te voldoen aan toezichtsvereisten en/of de onafhankelijkheid te waarborgen of belangenverstrengeling te voorkomen, dan wel ten behoeve van kwaliteits-, risicobeheer- en/of financieel-administratieve doeleinden en/of de verlening van overige ondersteunende diensten van administratieve en IT-aard (gezamenlijk de Verwerkingsdoeleinden). Opdrachtnemer is jegens Opdrachtgever verantwoordelijk voor de geheimhouding van Cliëntinformatie.'	Niet akkoord, het voorstel is naar het oordeel van de Gemeente te ruim opgesteld. Het delen van informatie met door Leverancier ingeschakelde derden is alleen mogelijk indien het gaat om een door de gemeente goedgekeurde onderaannemer van Leverancier die c.q. wiens personeel op grond van art. 26 gehouden is aan geheimhouding en gescreend is analoog aan Nederlandse Verklaring Omtrent Gedrag.
445	Raamovereenkomst 2.10 AVG	Wij zijn van mening dat het in het midden ligt of wij als Opdrachtnemer worden aangemerkt als verwerker of verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het is afhankelijk van het soort diensten dat wij verlenen of wij kwalificeren als een 'verwerker' of een 'verwerkingsverantwoordelijke'. Met betrekking tot de algemene controle- en professionele advieswerkzaamheden, zijn wij verwerkingsverantwoordelijke omdat (i) wij onze eigen onafhankelijke professionele oordeel uitoefenen, (ii) beschikken over een hoge mate van deskundigheid en autonomie bij de uitvoering van onze werkzaamheden en (iii) gegevens gebruiken in overeenstemming met onze wettelijke, regelgevende en professionele verplichtingen, in plaats van op uw instructies. Opmerking verdient dat wij op grond van beroepsregels onafhankelijk en objectief dienen te zijn. Voor zover wij zouden worden aangemerkt als verwerker en namens u persoonsgegevens verwerken (hetgeen uitdrukkelijk niet het geval is), zou dit betekenen dat wij niet voldoende onafhankelijk en objectief zijn. Uiteraard zijn er ook diensten waarbij wij fungeren als verwerker. In die gevallen zullen wij met u een verwerkersovereenkomst nader overeenkomen. Kunt u om bovenstaande reden instemmen met ons voorstel om alsdan een verwerkersovereenkomst nader overeen te komen wanneer de aard en inhoud van de opdracht dit vereist?	Zie het antwoord op vraag 12.
446	Raamovereenkomst 7.3 Aansprakelijkheid	Wij waarderen het dat u bereid bent om de aansprakelijkheid te beperken. De gehanteerde staffel bevat een hogere aansprakelijkheid dan die wij gewend zijn overeen te komen met onze Opdrachtgevers. Gelet op voorgaande verzoeken wij u de tekst van artikel 7.3 te vervangen door onderstaand tekstvoorstel. Kunt u hiermee akkoord gaan? Indien Opdrachtgever aantoont dat hij schade heeft geleden door fouten van Opdrachtnemer die hem kunnen worden toegerekend, is elke aansprakelijkheid van Opdrachtnemer voor schade, hetzij op grond van wanprestatie dan wel onrechtmatige daad, hetzij op grond van de wet of anderszins, beperkt tot maximaal driemaal het aan Opdrachtgever gefactureerde bedrag van het honorarium voor de desbetreffende opdracht. Bij een opdracht met een doorlooptijd van meer dan twaalf maanden, is de hier bedoelde aansprakelijkheid beperkt tot maximaal driemaal het honorarium dat in het kader van de desbetreffende opdracht in de laatste twaalf maanden voorafgaande aan de schadeveroorzakende gebeurtenis aan Opdrachtgever is gefactureerd. De voorgaande beperking is niet van toepassing op schade die is veroorzaakt doordat er aan de zijde van Opdrachtnemer sprake is van opzet of grove schuld of een dergelijke beperking bij wet of regelgeving verboden is.	De Gemeente kan hier niet mee instemmen, zie nader het antwoord op vraag 18.
447	Raamovereenkomst 7.3 Aansprakelijkheid	Graag verzoeken wij u onderstaande bepaling toe te voegen aan artikel 7.3. Gaat u hiermee akkoord? Opdrachtgever vrijwaart Opdrachtnemer voor vorderingen van derden wegens schade die veroorzaakt is doordat Opdrachtgever of niet door opdrachtnemer ingeschakelde derden aan opdrachtnemer onjuiste of onvolledige bescheiden of informatie heeft c.q. hebben verstrekt, tenzij Opdrachtgever kan aantonen dat de schade geen verband houdt met verwijtbaar handelen of nalaten zijnerzijds dan wel veroorzaakt is door opzet of grove schuld van Opdrachtnemer.	De Gemeente acht een dergelijke vrijwaring niet redelijk en kan om die reden niet instemmen.
448	Raamovereenkomst Raamovereenkomst 7.3 Aansprakelijkheid	Graag verzoeken wij u onderstaande bepaling toe te voegen aan artikel 7.3. Gaat u hiermee akkoord? Opdrachtgever zal zijn eventuele vorderings- en verhaalsrechten uitsluitend uitoefenen tegen Opdrachtnemer en niet tegen (bestuurders van) members/vennoten, bestuurders of werknemers van Opdrachtnemer of door Opdrachtnemer ingeschakelde derden c.q. hulppersonen.* *Deze clausule is voor ons een extra waarborg om onze mensen en door ons ingeschakelde derden (doorgaans zijn dat andere lidfirma's) te beschermen tegen rechtstreekse aanspraken, waarbij onverhoopte tuchtklachten tegen individuele medewerkers niet onder deze clausule vallen. Deze clausule heeft niet als doel u qua omvang te beperken in de mogelijkheid om ons als contractspartij aan te spreken, maar betreft een beperking in de reikwijdte qua aansprakelijk te stellen personen/werknemers.	De Gemeente zal deze bepaling toevoegen.

449	Raam overeenkomst Artikel 23 Intellectueel eigendom	Dit artikel is vanwege de specifieke aard van onze dienstverlening niet uitvoerbaar. Dit zou immers met zich meebrengen dat een Opdrachtgever gerechtigd is om onze rapportages aan te passen. Graag vernemen wij of u om deze reden bereid bent deze bepaling door het navolgende tekstvoorstel te vervangen: 1. Tijdens de uitvoering van de diensten kan opdrachtnemer gebruik maken van gegevens, software, tekeningen, (gebruiks)modellen, gereedschap, systemen, overige methodologieën en know-how (het 'Materiaal') die eigendom van opdrachtnemer zijn of waarvoor opdrachtnemer een gebruiksrecht heeft. Niettegenstaande de levering van Rapporten, behoudt opdrachtnemer alle intellectuele eigendomsrechten op het Materiaal (waaronder eventuele tijdens de uitvoering van de diensten ontwikkelde verbeteringen of kennis) en op al onze in verband met de diensten samengestelde dossiers (doch niet de daarin weergegeven cliëntinformatie).'	Zie het antwoord op vraag 122.
		Vervolg vraag leverancier: 2. Na betaling voor de diensten is het opdrachtgever toegestaan om gebruik te maken van het in de Rapporten vervat Materiaal, alsmede - zoals op grond van deze overeenkomst toegestaan - van de Rapporten zelf." Toelichting Onze Rapporten 1. Alle informatie, adviezen, aanbevelingen en andere inhoud van rapporten, presentaties of overige mededelingen die opdrachtnemer op grond van deze overeenkomst verschaft (de 'Rapporten') anders dan cliëntinformatie, zijn uitsluitend bestemd voor intern gebruik (in overeenstemming met het doel van de betreffende diensten). 2. Het is opdrachtgever niet toegestaan om een Rapport (dan wel enig gedeelte of een samenvatting van een Rapport) openbaar te maken, of in verband met de diensten naar ons of een andere EY-firma te verwijzen, anders dan: (a) aan advocaten van opdrachtgever (met inachtneming van deze openbaarmakingsbeperkingen), die dat Rapport uitsluitend mogen gebruiken om aan opdrachtgever betrekking tot de diensten advies te verstrekken; (b) voor zover op grond van een dagvaarding, wettelijk of rechterlijk bevel (waarvan opdrachtgever opdrachtnemer - indien toegestaan - onverwijld zal verwittigen); (c) aan andere personen (waaronder de met opdrachtgever gelieerde entiteiten) met voorafgaande schriftelijke toestemming van opdrachtnemer, die dit uitsluitend mogen gebruiken/doen op de manier zoals nader in de toestemming van opdrachtnemer is omschreven; of Ook indien het opdrachtgever is toegestaan om een Rapport (dan wel een gedeelte daarvan) openbaar te maken, is het niet toegestaan om dat Rapport aan te passen, te redigeren of te wijzigen.	
		Vervolg vraag leverancier: 3. Het is opdrachtgever toegestaan om overzichten, berekeningen en/of tabellen die gebaseerd zijn op in een Rapport opgenomen cliëntinformatie op te nemen in uw eigen interne documenten, doch ten aanzien van onze aanbevelingen, conclusies of bevindingen is zulks niet toegestaan. Indien opdrachtgever vervolgens dergelijke interne documenten aan wie dan ook openbaar maakt, dient opdrachtgever alleen de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor de inhoud daarvan en is het opdrachtgever niet toegestaan om in verband daarmee naar opdrachtnemer dan wel een andere EY-firma te verwijzen. 4. Het is opdrachtgever niet toegestaan om op een concept-Rapport te vertrouwen. Opdrachtnemer is niet verplicht om een reeds definitief Rapport na levering van dat Rapport aan te passen aan omstandigheden of gebeurtenissen waarmee opdrachtnemer vervolgens bekend wordt of die zich voordoen."	
450	Raamovereenkomst Aanvullende bepaling	In de raamovereenkomst ontbreekt een bepaling die voor ons van belang is. Deze ziet op de beroeps- en gedragsregels. Wij voeren de opdracht uit in overeenstemming met de toepasselijke (beroeps)regelgeving en hetgeen krachtens de wet van ons wordt geëist. Opdrachtgever zal de daaruit voor ons voortvloeiende verplichtingen dienen te respecteren. Hiertoe stellen wij voor om de volgende bepaling op te nemen: 'Opdrachtnemer voert de opdracht uit in overeenstemming met de toepasselijke (beroeps)regelgeving en hetgeen bij of krachtens de wet van hem wordt geëist. Opdrachtgever zal de daaruit voor Opdrachtnemer voortvloeiende verplichtingen steeds volledig respecteren'. Kunt u hiermee akkoord gaan?	De Gemeente kan instemmen met navolgende aanvullende bepaling: "Leverancier voert de ICT Prestatie uit in overeenstemming met de toepasselijke (beroeps)regelgeving en hetgeen bij of krachtens de wet van hem wordt geëist. Leverancier zal Opdrachtgever tijdig informeren omtrent de op hem toepasselijke beroeps- of wettelijke regelingen. Opdrachtgever zal de daaruit voor Opdrachtnemer voortvloeiende verplichtingen respecteren.
451	Beschrijvend document 5.2.2.2 Verzekering	Op grond van afspraken met onze verzekeraar is het ons niet toegestaan derden (waaronder cliënten) inzage te geven in de verzekeringspolis of afzonderlijke polisvoorwaarden en daarmee de precieze hoogte van onze verzekering. Wel kunnen wij als alternatief een bewijs van verzekering overleggen, zijnde een verklaring van de verzekeraar waarin staat dat wij afdoende verzekerd zijn. Kunnen wij volstaan met het overleggen van een bewijs van verzekering waaruit het vorenstaande blijkt?	Zie het antwoord op vraag 11.